

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-UT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postafeliratokpenztári
csckaszámia:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Veszélyek és esélyek.

Amióta a trianoni megszállást elkövette rajtunk Európa egy része, minden gondolatunk és érdeklődésünk ebben az egyetlen szóban tömörül: revízió. Bárhol a világon revízióval kapcsolatos hangot hallani és eseményt látni, az már magyar ügy is, hiszen más csak mellesleg érdekel bennünket. Természetes tehát, hogy felfigyeltünk az angol külügyminiszter közel-múltban hallott szavaira, hogy a világ dolgai nem merevek — ami egyenlő a revízió lehetőségének elismerésével — s még inkább érthető, hogy az abesz-szín-eseményekre különösen felfigyeltünk, mert ami ott történik, az már a maga valóságában — revízió.

Két világháborús-győztes nagyhatalom áll itt egymással szemben; nekünk mindkettő rokonszenves, egyikőjük kudarcának sem tudnánk örülni. A káröröm vádjá nélkül beszélhetünk tehát arról, hogy a győztesek között másfél évtized múltán, máris annyira súlyos ellentétek lehetnek és vannak, hogy kiutat alig látni számukra. Most már a győztesek példája is igazolja azt a magyar életelemmé érett igazságot, hogy a békekötések nemcsak a magyarság sorsát, hanem sok más kérdést is hibásan oldottak meg. Igazolja a mostani zavar, hogy a térképek és nemzeti sorsok nem maradhatnak meg örökre azon a ponton, amit ravasz ellenségeink oly nagy garral biggyesztettek a békeszerződések alá. Láttunk már ilyen kény zer-szerződést ronggyá tépve a németek kezében, de tépik most már a papirost azok is, akik pedig ott ültek a győztesek osztó-asztalánál.

Hiába keresnők ma már a tizenöt év előtti Európát. Ilyen semmi — kis idő is elegendő volt ahhoz, hogy a régi szálak összekuszálódjanak, öröknek hitt és tervezett barátságok gyűlöletté, közösnek vélt érdekek idegenekké váljanak. A nagy győzelem mámora régen füstbement s mindenkinek rá kell ébrednie, hogy vannak kérlelhetetlen történelmi erők, amelyek nem hajlandók dátumok és papírdarabok mellett vesztig maradni, hanem sodorják a népeket a meg nem oldott, meg az ujonnan felbukkanó problémák útján új barátságok, vágyak és csalódások felé s az erőnek és érdekeknek ebbe a feszülésébe most már hallhatóan kezd az elhibázott világrend beleerődni.

Nem hiába mondotta hát éppen mostanában a magyar miniszterelnök, hogy olyan idők küszöbén állunk, amelyekben sok a veszély, de sok az esély is. A bizonytalanság láza öntötte el egé z Európát s a

nemzetek érdekközösségeibe és érdekellentéteibe ezer eleven szállal kapcsolódunk be mi is. Ma már nem lehet szó elszigetelt magyar sorsról, amilyen a Trianont követő árvaságunk volt, amikor fél Európa szinte csak azon sübbolt, hogy ezen a csonka földön meg ne moccanjunk. Erről a raboskodó holtpontonról elmozdultunk, Európának vannak más gondjai, a félreismertség átka elvonult a fejünk felől s ha kicsi is a fegyveres erőnk, de népi erőnk van bőségesen, földrajzi helyzetünk szerencsés s létérdekeinknek más, hatalmas érdekekkel való kapcsolata kirántott bennünket a semmit-számítás alantas szerepéből.

Ne a háborús agy émek jövődömondó kalendáriumát forgassuk hát, hanem figyeljük józanul érdeklődő, reménykedő tekintettel magát a világos és számunkra életet jelentő tényt, hogy a huszas évek trianoni rendszerének vége s új Európa alakul a szemünk előtt. A mi nemzeti célkitűzéseinket az eseménytelenség temeti, minden megmozdulás és erjedés viszont élteti. Végleges megoldásnak soha el nem fogadhatjuk azt, ami most van, mert ostoba, egészségtelen és embertelen helyzet, amibe bele akarunk fojtani bennünket s ha pedig ezt tudjuk és verejtékezve nyögjük, semmi okunk az idők végtelenségéig tartó csendet és mozdulatlanságot, a halál nyugalmát remegve áhítozni. Hitványság az élettől csak a puha nyugalmat várni és megfutni már eleve is minden kockázat elől, botorság háborúra gondolni, de öngyilkos gyávaság már a gondolatától is hideglelésbe esni. A vajdó új Európának mi is szerves része vagyunk s mert a holnap ködös eseményei elől nem futhatunk ki a világból, mindenképpen vállalnunk kell a veszélyeket, hogy aztán joggal számot tarthassunk az — esélyekre is.

Érthető, ha mindent elért szomszédaink a fulevél rezzenésére is felriadnak, mert nekik csak veszíteni valójuk van, mi azonban csak nyerhetünk, hiszen mindent elveszítettünk. Nekünk csak az adhat vissza mindent, ha a világ megmozdul körülöttünk, az eseményektől tehát nekünk félnünk nem szabad.

Szó pedig ez nem a magyar csendőrnek, mert az elég kemény fából faragott. Inkább azt a háborús rémlátást és hisztériás félelmet akartuk kicsit magunk között megleckéztetni, amely a saját egy részében, de a társadalom bizonyos köreiben is lábrakapott. Azoknak a jajveszékelésétől fordulunk el megvetéssel, akik egy tányér életbiztonságért, egyetlen nyugalmas kávéházi délutánért, egy jól sikerült üzletért hajlandók odaadni a magyar nemzet ezeréves múltját és jövőjét, akár egybecsomagolva is. Akiknek minden jó, csak ne történjék semmi.

Hát pedig csak történjék. Vajudjék csak körülöttünk ez a félrefaragott világ, mi a nemzeti esélyeinkért vállaljuk a — veszélyeket is.

Gondolatok az őrskörletek portyázásáról.

Írta: BÉRO KALMÁN százados.

Lapunk f. évi szeptember 15-iki számában azonos cím alatt megjelent cikket igen nagy érdeklődéssel olvastam és az — miként minden közbiztonsági szolgálattal és az őrsök életével összefüggő kérdés — nagyon gondolkodba ejtett.

S minthogy a cikk írója sorai végén bozsszólást kér a felvetett kérdéshez, bátorkodom a cikk elolvasása nyomán támadt gondolataimat az alábbiakban összegezni:

Elméleti szempontból a felvetett gondolatok csak a helyeslés érzetét váltották ki bennem. Mert mit is mond a cikk?

Két igen lényeges elv domborodik ki benne:

1. Osszuk fel az őrskörleteket terepszakaszokra, melyeken ne toronyirányt, vagy a rajtuk keresztülvezető aránylag legrövidebb, vagy legkönnyebb utakat követve menjenek át a járőrök, hanem portyázzák azt le keresztül-kasul úgy, mint ahogy azt a községekkel teszik. (Ugyanis a cikkben előforduló alábbi kifejezésekből: „Így aztán joggal felelőssé tebetjük a járőrt ennek a tereprésznek teljes leportyázásáért”, meg: „Arra is vigyázni kell, hogy az egyes tereprészek a meghatározott idő alatt feltétlenül teljesen leportyázzható legyenek” — csak azt lehet kiolvasni, hogy a sorok írója a keresztül-kasul való portyázásra gondol. Ahogy az egykori Általános Szolgálati Határozványok című könyvünk mondotta a községet portyázó járőrök kötelességéről: „Le kell annak portyázni minden zegét-zugát.”)

A pénzhamisító banda.

Írta: NAGY KALMÁN rendőrfogalmazó.

Szép idők voltak a régi idők, mikor én nagydiák voltam. Kár, hogy az akkori emberfajta csaknem teljesen kipusztult; alig-alig él már belőlük egy-két hírmondó.

Akkoriban csaknem minden vármegyének és vidéknek volt egy-egy jókedélyű mulattatója. Igaz, hogy akkor ráértek az emberek s a nehéz megélhetési gondok nem savanyították be úgy a kedélyeket, mint manapság. Kóborlásaim között sok jóízű történetet hallottam, de egy sem kapott meg annyira, mint amit most el akarok mondani. Ezt ugyanis még sehol nem láttam megörökítve s kár lenne, ha feledésbe menne.

Úgy gondolom, nem követnék el kegyeletsértést, ha a valóságos nevekké írnám meg a történetet, mert szenvédő hősről nem egészen kifogástalan magatartása nagy hazafiaságával, főnöke iránt viseltetett feltétlen hűséggel, engedelmisséggel és tisztelettel könnyen magyarázható, de hát legyen csak elég a nevek kezdőbetűje.

Minthogy nyilvánvaló, hogy ezzel az ajánlott rendszerrel az őrskörleteket sokkal részletesebben lehet „keresztülportyázni”, mint a jelenlegi „leportyázási” rendszerrel, ami pedig a megelőző szolgálat szempontjából végtelenül fontos, — kétségtelen, hogy az ajánlott rendszer bevezetésével a közbiztonsági szolgálat csak nyerne.

2. Az őrskörletek felügyeleténél szakítsunk a megkötöttség rendszerével és helyett vezessük be a szabadabb portyázási rendszert.

„Megkötöttség helyett szabadabbat behozni”, olyan elv, melyet nemcsak az őrskörletek portyázásánál, hanem minden vonatkozásban örömmel kell fogadnunk. Mert eddigi szerény élettapasztalataim szerint a túlzott megkötöttség rendszerint a formások túlértékelésére és túlhajszolására vezet, ami pedig mindig a lényeg rovására megy. Emberi gyengeség, hogy a formák betartását, vagy be nem tartását — mint külsőleg is érzékelhető valamit — könnyen észre vesszük és így élenkben értékeljük, mint a mélyen elrejtve levő lényegét, melyet észrevenni már sokkal nehezebb. Pedig ez a fontosabb és nem a forma.

De éppen ezért a formások fokozatos háttérbe-szorításával párhuzamos lényeg-kidomborítás az, amellyel leginkább szolgáljuk a haladás és a tökéletesedés elvét.

És van-e, lehet-e olyan tagja a testületnek, ki ezt ne akarná?

Az ajánlott rendszer gyakorlati kivitelére nézve azonban a fentiek ellenére mégis két aggodalmam van: a létszám és a terep. Megmagyarázom, miért.

Létszám: Kétségtelen, hogy valamely terepszakasz részletes (keresztül-kasul való) leportyázása sík terepen is sokkal több időt vesz igénybe, mint a toronyirányt,

Az 1848-as időkben élt Budapesten egy úgynevezett „Tizek Társasága”. Irodalmi társaság volt ez, az akkor élő híres fiatal íróké. Nem kisebb tagjai voltak, mint Petőfi, Jókai és hasonlók. Ennek a társaságnak volt tagja L. Gusztáv is, aki irodalmi munkásságával több akadémiai díjat is elnyert.

A szabadságharc gyászos kimenetele után nagyon nehéz napok virradtak a magyar írókra. Cikkeik megjelenését legtöbbször eltiltotta a cenzura, minden írásukban izgatást keresett, úgyhogy alig tudtak havonta egy-pár pengő forintot megkeresni. A tehetősebb barátok segítségével és támogatásával tengődtek egyik napról a másikra. Ez sem tarthatott azonban örökké s kénytelenek voltak akkori íróink az irodalmi babérokról lemondva, valami kenyérkereső foglalkozás után nézni.

Igy került L. Gusztáv befolyásos baráti támogatással egy déli vármegyéhez főlevéltárosnak. Ez még akkor olyan időtöltő állás volt s ahhoz volt szabva a fizetés is, ami bizony éppen csak a megélhetést biztosította úgy, ahogy.

Rövid idő múlva kedvelt tagja lett az új levéltáros a megyei székhely úri társaságának. Sok ráérő idejében mindig valami tréfán törte a fejét. Nem kímélt meg senkit, még szeretett főnökét sem, a dúsgazdag D. alispánt sem. Amikor már sok volt a rovásán, a szenvedő felek elhatározták, hogy alaposan meg fogják tréfálni az öreg s jó darab időre elveszik a kedvét a tréfaüzéstől. Történetiinkhöz tudni kell, hogy abban az időben hozták forgalomba a sokszorosító gépet, ami még akkor nagy ritkaságszámba ment, különösen a vidéken. D. alispán azonban — akinek hivatala mellett még mellesleg 2000 hold földje is volt a Bácskában — saját költségére beszerzett

vagy az aránylag legrövidebb úton való portyázás. Egy 2 km hosszú község főutcáján rendes menetben 25—30 perc alatt végighaladunk, de ha az összes mellékutakat is le akarjuk járni, úgy 4—5 órára is szükségünk lehet.

Ugyanígy van ez a terepszakaszok keresztül-kasul való portyázásánál is.

Honnan vegyük azonban az őrsők ezt az így felmerülő időtöbbletet, mikor a mai közbiztonsági teendők sokoldalúsága és a mai létszámihiány miatt igen sok őrs — lényeges túlórázás és a mai portyázási rendszer mellett is — alig jut ahhoz, hogy az őrzőket havonta legalább egyszer leportyázza?

A mai közbiztonsági teendők ugyanis oly sokoldalú és halaszthatatlan teendők elé állítják az őrsöket (nyomozás, közlekedésrendészet, vasútügyelet, vonalbiztosítás, útvonalbiztosítás, vásárügyelet, helyi ügyelet, elővezetés, karbatalmi segédlet, razzia stb.), hogy ezek időhöz kötött és kérlelhetetlen elvégzése az egykor oly fontos őrzőportyázást mindinkább háttérbe szorítják.

A létszámihiányt pedig, melyet az őrsők küzködnek — legalább is egyelőre — állandónak kell tekinteni.

Ugyanis a nyári hónapokban (július és augusztus) a fürdőkülönítmények és a két örökülönítmény, az év többi hónapjaiban pedig a próbacsendőri, járőrvezetői és őrsparancsnokképző tanfolyamok működése tekintélyes létszámot von el az őrsőkről, amely hiányhoz az év minden szakában hozzájárulnak még az emberileg elkerülhetetlen betegségek, felülvizsgálatok és szabadságolások is, melyek egy reális számításnál szintén nem hagyhatók figyelmen kívül.

Számításom szerint országos viszonylatban 25%, helyi viszonylatban azonban némely helyen és időben

még ennél is több azoknak a száma, akik az őrsök állományában csak papíron szerepelnek. Amíg tehát így áll a helyzet, addig véleményem szerint:

vagy minden újabb megterheléssel egyidejűleg mentesíteni kell az őrsöket valamely ezzel egyenrangú más, de természetesen olyan teendőik alól, melyek a közbiztonsági szolgálat érdekeit nem elsőrangúan szolgálják,

vagy pedig — ha ily kiküszöbölhető teendők nem találhatók — a létszámihiányra és az emberi teljesítőképesség végeességére való tekintettel a közbiztonsági szolgálat tökéletesítéséről — mint meddő kísérletről — egyelőre le kell mondan.

Mert a túlterhelés csak a közbiztonsági szolgálat rovására mehet.

Terep: Sík terepen keresztül-kasul való portyázás — bár a jelenlegi portyázási rendszerhez képest itt is több időt igényel — nem ütközik különösebb nehézségekbe. Átszegdelt, sűrűn művelt, erdős vagy éppen hegyes terepen azonban már más a helyzet.

Ha valamely terepszakaszon egy folyó, vagy patak folyik keresztül, a megoldás még könnyű, mert ez esetben a terepszakasz határát a folyó, vagy patak partjával azonosan állapítjuk meg, így járőröknek vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak egyszer kell a folyón, vagy patakon átkelni.

Mi történik azonban akkor, ha nem lehet másként megállapítani a terepszakasz határát, csak úgy, hogy azt több patak, vagy vízesárok szelje át? Itt a keresztül-kasul való portyázás aligha lesz lehetséges.

Még nehezebb lesz a helyzet hegyes terepen. Ha valamely terepszakaszba egy hosszú szoros esik, úgy igen nagy lesz a különbség, hogy a járőrök a szorason halad-

egyét a vármegye részére. Erről azonban nem szólt senkinek sem. Majd mikor a gép megérkezett, a vármegyei főügyessel és a főjegyzővel kifőzte a tervet L. megtréfálására. Tervébe beavatta még a városi főkapitányt, azonkívül két Pesten lakó barátját, akiket L. nem ismert és annak a vendéglőnek a régi, öreg főpincérét, ahová délelőttönként le szoktak szaladni a vármegye urai tizóráira és pohár sörre.

Amikor a tervet a legapróbb részleteiben is megbeszélték, egyik nap korán reggel behívatta az alispán hivatali szobájába az öreg L. Gusztit. Nagy titokzatosan bezárta a szoba ajtaját s íróasztalára kitett egy feszületet. Az öreg nagy csodálkozva nézte a szokatlan előkészületet s mindjárt érdeklődött is annak oka iránt.

— Nagyon komoly dologról kell veled Guszti bácsi beszélnem, — szólt az alispán — csak először még meggyőződöm róla, hogy az ajtót jól bezártam-e. Nem szeretném, ha valaki avatatlan tanuja lenne beszélgetésünknek. — Ezzel már ment is az ajtóhoz. Majd folytatta a beszédét.

— Nem veszed rossz néven, ha arra kérlek, esküdj meg erre a feszületre, hogy amit hallasz, soha, semmi körülmények között, senkinek nem fogod elmondani, még ha abból esetleg neked kellemetlenség is lenne. Rám nézve ugyanis ez életbevágóan fontos ügy.

Ilyen komoly bevezetés után L.-től ki is vette a szabályszerű esküt.

Az eskütelés után közölte vele, hogy a dologba be van már avatva a vármegyei főügyész és főjegyző is, akiket mindjárt be is hivatott és közölte velük, hogy L. már letette az esküt, ráterbetnek tehát a megbeszélés tárgyra.

— Megeskett-e Guszti bátyánkat arra is, hogy amit lát, arról nem fog beszélni? — kérdezte a főügyész.

— Igen, de hogy nyugodt légy, újra esküszik — válaszolta D. L.-t újra megeskették, most már hármójuk jelenlétében.

Feszült várakozással állott a három úr az alispán előtt, aki elkeseredett hangon mondotta a következőket:

— Uraim, nagyon szomorú dolgot kell veletek közölni. Vegyétek tudomásul, hogy a tegnapi napon teljesen tönkre mentem. Birtokomat át kellett adni a hitelező banknak. Nem maradt egyebem, csak ami rajtam van. A lehető legnagyobb nyomornak nézek elébe. Ez azonban még nem lenne olyan nagy baj, de egy csomó becsületbeli adósságom van, amit, ha nem rendezek, örökké becstelen ember hírében fogok állani. Nincs más választásom tehát, mint vagy főbelövöm magamat, vagy pedig akármilyen úton-módon előteremtsem a szükséges pénzt. Találtam is egy megoldást a ehhez kérem a ti baráti támogatásotokat.

Ezzel már vezette is be a társaságot a szomszéd szobába, ahol az asztalon letakarva állott egy rejtélyes masina.

— Tudjátok-e, mi ez? — Néma csend volt a válasz.

— Ez egy legmodernebb pénzhamisító gép, amivel tökéletes ezerpenzű forintos bankjegyeket lehet hamisítani. Már ki is próbáltam, de be fogom előttenek is mutatni. Most már csak a bankjegyek terjesztése a nagy kérdés. Ennél kellene segítenek. Hiszen végeredményében még hasznos célt is szolgálunk vele, mert nem a magyar pénzt rongjuk, hanem az átkozott osztrák bank ázsioját tesszük vele tönkre.

Ezzel odalépett a géphez s elkezdte csavargatni a

nak-e át, mint jelenleg, mert így pl. $\frac{1}{2}$ óra alatt és minden hegymászás nélkül mennek át a terepszakaszon, vagy azt keresztül-kasul portyázzák-e, amelyhez már 8—10, vagy még ennél is több órán át tartó és halálosan fárasztó begyremászá ok és völgybeereszkedések szükségesek.

És ezen az sem segít sokat, ha a szárnyparancsnok a szorost a terepszakasz határául jelöli ki, mert a járőröknek magát a hegyet így is csak meg kell mászni, sőt keresztül-kasul portyázni. Egy ily terepszakasz — még ha nem is több 1 km²-nél — úgy fizikailag, mint időben nagyobb megterhelést jelentene az illetékes őrs járőreinek, mint egy egész, de sík terepű örskörlet.

Ilyen terepen még az sem vezetne megoldáshoz, ha szárnyparancsnok a hegyet több kisebb terepszakaszra osztaná, mert ezzel még több járőrt kényszerítene arra, hogy ugyanarra a hegyre felmásszon, holtott ha egy járőr már felmászott rá, úgy annak akkor már nem jelent különösebb nehézséget a hegygerincen végigmenni.

Kérdés tehát, hogy arányban áll-e a közbiztonsági szolgálat érdekeivel az a hatalmas fizikai és időbeli megterhelés, amit egy nehéz és egyébként lakatlan, vagy ritkán lakott terepszakasz átportyázása jelent? Én azt hiszem, hogy nem!

Ez egy olyan aggodalmam a javasolt új portyázási rendszerrel szemben, amelyen a létszámemelés sem segítené.

És ne feledjük: az örskörlet legsűrűbben lakott részei, tehát a községek, az ipar- és munkástelepek a Szut. 243. pontja alapján már több mint 8 éve külön portyázási időt kapnak, ezeket tehát a járőrök a mai rendszer alapján is keresztül-kasul portyázzák. A javasolt új

portyázási rendszer tehát kizárólag csak az örskörletek kevésbé fontos részeire vonatkozik.

Kritizálni, hibákat találni: könnyű. Ezt mindenki tudja. De a helyes utat megjelölni: ez a nehéz.

Hát most, amikor egy több, mint félévszázados és jól bevált rendszer eltemetéséről van szó, valóban nehezé újabbat és jobbat ajánlani.

Nemrégiben egy olyan portyázási tervről hallottam, mely abban állna, hogy őrsparancsnok a portyázó járőröket nem határozott időre vezényelné az egyes őrzáratokba, illetve egyes tereptárgyak leportyázására, mint jelenleg, hanem mindig szükségig. Azaz a járőrök — mint a nyomozó szolgálatnál jelenleg is — a portyázó szolgálatból akkor térnének haza, amikor dolgukat elvégezték.

Természetesen azért a járőrök nem mehetnének nyakló nélkül, hanem a megtett út utáni km-ek szerint meg lenne állapítva az a legkisebb kiszabot, amelyen alul haza nem térhetnének, mert az szaladást és nem portyázást jelentene és meg lenne állapítva az a legnagyobb kiszabot, amelyet aztán csak igazolt esetben (nyomozás, hófuvás, betegség, stb.) lehetne túllépni.

Gondolkoztam rajta...

Végigfutottam gondolatban egy ily „szabad járőrrel” a járóraton, illetve az őrsparancsnok által előírt útvonalon. Pihenőhelyen, korcsmában, szép leánynál nem akadtam meg vele, mert tudom, hogy a csendőr mégis csak jobban érzi magát otthon a őrszlaktanyában, a családi körben, a rádió mellett, a maga megszokott tiszta ágyában, mint kint az örskörletben, ezért ha teheti, siet hazafelé.

Aki pedig nem így tesz, az úgy sem való közénk.

fogant úját. A jelenlevők elképedve látták, miként hull ki a gépből a ropogós, vadonatúj ezres bankó.

— Egyelőre próbáljuk meg ezzel az egy bankóval — szólott az alispán. — Talán, Guszti bácsi, te hajlandó lennél ezt valahol elsűtni?

Az öreg készséggel vállalkozott a dologra. Ettől kezdve L. minden lépését figyelték az alispánék.

Dél előtt tíz óra tájban, amikor a vármegye urai kezdtek húzni a megszokott vendéglő felé, L. bácsi is vette a kalapját s elengedhetetlen tájékipipájával a szájában, szintén megindult a vendéglő felé.

A vármegyei hosszú-asztalnál az öreg főpincér úgy rendezte a dolgot, hogy L. bácsit a városi főkapitány mellé ültesse. Az öreg kivételesen gavallér kedvében volt.

— Ma mindenki az én vendégem lesz — jelentette ki nagy büszkén. Elcsodálkoztak a jelenlevők ezen a szokatlan gavallérián s érdeklődtek, hogy talán valami főnyereményt ütött meg Guszti bácsi. De az öreg csak rejtélyesen mosolygott.

Fizetésre került a sor, L. Guszti nagyúri gesztussal adta át az ezerpengős bankjegyet a fizetőpincérnek. Ez, ahogy átvette a bankjegyet, vizsgálgatni kezdte, majd így szólt Guszti bácsihoz:

— Főlevéltáros úr kérem, ez a bankjegy nekem igen gyanús. Olyan cirádát látok rajta, ami a valódin, úgy emlékszem, — bár nem sok ilyen nagy bankjegyet láttam még — nincs rajta.

— Az lehetetlen — felelt L. Guszti, de ebben a pillanatban a városi főkapitány már el is kapta a főpincér kezéből a bankjegyet s vizsgálgatni kezdte.

— Tényleg hamisnak látszik ez a pénz — szólott a főkapitány is. — Honnan vette a pénzt, Guszti bácsi?

Az öreg flegmatikusan válaszolt:

— Ezt biz' ősém az akadémiától kaptam egyik pályamunkám jutalmazására.

— Na, akkor nincs semmi baj, mert bizonyára megvan a postai utalvány zelvénye.

— Biz az nincs meg, — szólott az öreg — mert én azt nem utalványon, hanem levélben kaptam.

— Ejnye, ejnye, hogy lehet ilyen könnyelmű az akadémia?! — fűzte tovább a szót a főkapitány — hogy ilyen nagy pénzt csak úgy levélben küld el. De hiszen nem baj, mert akkor ezt is igazolni fogja az akadémia. De addig, ne vedd rossz néven Guszti bácsi, ha arra kérlek, hogy vagy nálam, vagy pedig a te lakásodon jegyzőkönyvbe diktáld be, milyen pályamunkáért kaptad ezt a pénzt, mert éppen tegnap kaptam az osztrák banktól értesítést, hogy hamis ezerpengős bankjegyek vannak forgalomban.

L. bácsi el is távozott a főkapitánnyal, az alispán pedig összenevetett a főügyésszel és a főjegyzővel.

Guszti bácsi ajánlatára a főkapitány lakására mentek. Megkezdődött a kihallgatás. Nem sok idő kellett hozzá, hogy a főkapitány keresztkérdései között az öreg egymást nem fedő kijelentéseket tegyen és teljesen megzavarodott.

— Belátható ezek után kedves Guszti bátyám, — szólott a főkapitány — hogy az esetet be kell jelentsem az ügyészségnek is. Addig pedig, hogy a feltűnést és a botrányt elkerüljük, téged házi őrizetbe foglak venni. Ami azt jelenti, hogy a lakásodat semmi körülmények között el nem hagyhatod, mert akkor kénytelen lennék veled szemben a törvény teljes szigorával eljárni.

A főkapitány hazakisérte Guszti bácsit, még

Aki csak folytonos noszogatás mellett teszi meg a kötelességét és aki csak szigorú felügyelet mellett viseli jól magát, azt jobb hagyni, hogy minél előbb kimutassa a foga fehéret.

Nem akadtam meg tehát a képzelt járőrrel útközben egy tereptárgynál sem, de a szolgálat végén a bevonulásnál órámát megnézve megakadtam — a vezénylési pótdíjnál.

Teljes hittel állítom, hogy a szükségig vezényelt portyázási rendszernél nem lesz olyan járőr, aki — ba ezek a számok a legkisebb és a legnagyobb kiszabattal vonuljon be őrsére, ellenben annál több lesz a 12 és fél, meg a 24 és fél szolgálati órával bevonuló járőrök száma.

Igaz, hogy a jelenlegi portyázási rendszernél sem láttam még 10, 11, 22, vagy 23 órás őrzőjáratot, illetve a Távolsági kimutatás alapján történő ily időtartamú kivezénylést és bevallom, hogy mint szárnyparancsnok, — ha elém tették volna — nem is hagytam volna jóvá. egy 11 és fél, vagy egy 23 és fél órás őrzőjáratot. De ez mind nem is baj. Mert az őrzőjáratot, illetve a Távolsági kimutatás alapján történő kivezénylést 12, vagy 24 órára felkerekíteni csak úgy lehet, ha az őrzőjáratba több tereptárgyat veszünk fel, illetve a Távolsági kimutatás alapján történő kivezénylésnél a járőrnek több tereptárgyat írunk elő. Ez a művelet azonban a közbiztonsági szolgálatnak egyáltalán nincs hátrányára.

Ha azonban járőrök egy meghatározott útvonalról dolguk végeztével csak azért vonulnak be a szükségesnél később, hogy a vezénylési pótdíjat így maguknak

megszerezzék, vagy nagyobbítsák, ebből a közbiztonsági szolgálatnak már semmi haszna sincs.

Hiszen én nem írigylem a csendőrtől a vezénylési pótdíjat, először, mert nem én fizetem, másodszor pedig, mert megérdemli, de hát az már csak mégsem lehet, hogy a járőröket a vezénylési pótdíj irányítsa és ne a kötelesség.

Ezt az aggodalmamat annakidején azonnal kifejezésre is juttattam, mire az, akivel erről beszélgettünk, mosolyogva felelt: Igen ám, de előbb megállapítjuk, hogy az egyes őrsökön mennyi volt a vezénylési pótdíj összege az 1935. évben és ezzel az összeggel minden őrs a jövőben is be kell érje.

Ezen is gondolkoztam, de valahogy nem tudok napirendre térni felette. Mert először is az életben nincs rendszer. Lehetséges, hogy 1935-ben az x-i őrsnek elég volt a pl. 600 P összegű vezénylési pótdíj, de hol van az előírva, hogy 1936-ban is elég lesz ez, vagy nem lesz-e sok? Az idén képviselőválasztás volt, jövőre remélhetőleg nem lesz. De kérdés, hogy jövőre nem lesz-e valami oly esemény, ami az idén nem volt? Amelyik őrs *véletlenül* 1935-ben nagyon meg volt terhelve, az a jövőben jól fog járni, de amelyik őrsnek *véletlenül* kevés dolga volt ebben az évben, az most örökre így ennek a levét?

Ez nem lehet igazságos.

Meg aztán az 1935-ös állapotokat nem lehet örökön-örökre irányadónak venni. A világ folyton változik és ahogy mosolyogva néztük a minap a siófoki veterán autóversenyen a 20 év előtti gépjárműtipusokat, bizonyára lemosolyognának bennünket egy idő

egyszer figyelmeztetve a házi őrizet komolyságára.

El lehet képzelni, milyen éjszakája volt az öreg L.-nek. Másnap reggel a főkapitánnyal megjelent két ismeretlen úr, akik közül az egyik mint vizsgálóbíró, a másik pedig mint ügyész mutatkozott be. Hivatalos komolysággal kezdődött a kihallgatás, a főkapitány vezette a jegyzőkönyvet.

Törülgette a homlokát az öreg L., izzadt a vizsgálóbíró kérdése alatt. Pár órai kínlás után az öreg elkecserepedve szólt:

— Úgy látom, uraim, hiábavaló itt már minden tagadás s talán még enyhítek a büntetésem, ha töredelmesen bevallom, hogy bizony ez a pénz hamis.

Újabb kérdések következtek: honnan vette, milyen gépen készült, résztvett-e a gyártásban, vagy ha nem, ki adta neki és hasonló.

Kínos csend következett. A vizsgálóbíró biztatta L.-t, hogy csak valjába és könnyítsen a lelkiismeretén. Hosszas tusakodás után az öreg megszólalt:

— Hát bizony nem én vagyok a főbűnös, hanem az alispán!

A vizsgálóbíró az ügyésszel és főkapitánnyal együtt hitetlenkedve fogadta L.-nek ezt a kijelentését.

— Az lehetetlen, mert D. egy igen vagyonos ember, nincs rászorulva arra, hogy pénzt hamisítson — szóltott a főkapitány.

— Csak volt, — felelte az öreg elkecserepedve — de tönkrement teljesen.

— És egyedül az alispán csinálta ezt a pénzt? — hangzott a további kérdés.

— Nem egyedül. Benne van a dologban a vármegyei főügyész és a főjegyző is. Ők is tudtak a dologról.

Ez a kijelentés megdöbbenetelte a kihallgatást végző tisztviselőket. Az ügyész törte meg a csendet:

— Szemebe merné-e mondani az alispánnak és a másik két úrnak ezt az állítását.

— Miért ne, mikor igaz! — felelte L.

— Na, akkor menjünk a megyeházára — indítványozta a főkapitány. El is indult a menet, közrefogták az öreg L.-t. Az alispánt az íróasztalnál találták.

— Igen kényes ügyben jöttünk az alispán úrhoz — kezdte mondókáját a vizsgálóbíró. — Az itt jelenlévő L. Gusztáv vármegyei főlevéltáros jegyzőkönyvi vallomásaiban azt adta ugyanis elő, hogy azt a hamis ezerpengős bankjegyet, amit tőle tegnap a város főkapitánya lefoglalt, s ami most bűnjelként a kihallgatási jegyzőkönyv mellett van, alispán úr gyártotta a szomszéd szobában lévő pénzhamisító gépen s neki adta át, hogy hozza forgalomba. Azt kérdezem tehát alispán úrtól, hogy ez a vallomás megfelel-e a valóságnak.

Mint a sebzett oroszán, ugrott fel az alispán a székről.

— Kikérem magamnak ezt az aljas gyanúsítást! Hogy lehet ilyesmit feltételezni rólam, a vármegye első tisztviselőjéről és egyik nagybirtokosáról. Alávaló galád hazugság az egész állítás!

— Szóval, tagadja az alispán úr a terhére rótt bűncselekményt?

— A leghatározottabban tagadom — hangzott a rövid válasz.

— Akkor talán megengedi az alispán úr, hogy bekeressük a vármegyei főügyész és főjegyző urakat is, akiket L. szintén gyanúsít.

mulva az utódok az 1935. évi vezénylési pótdíj kiszabattart.

A leglényegesebb aggodalmam azonban az, hogy ebben az esetben a vezénylési pótdíjakat az őrsparancsnokoknak kellene kezelniök. Hogy becsületesen kezelnék, ahhoz kétség nem fér, de félek, hogy az immár egy évtized óta heléjük oltott takarékoskodás folytán a vezénylési pótdíjjal is annyira takarékoskodának, hogy végül is nem a közbiztonsági szolgálat érdeke, hanem a takarékoskodás lenne a vezéreszme.

Ennek a takarékoskodásnak mindjárt az lenne az első megnyilvánulása, hogy az őrsparancsnokok — ha ürtül a pénztár — külszolgálatra inkább a „csendő” rendfokozatúkat vezényelnék, mert ezek vezénylési pótdíja kevesebb, a „törzs” urak pedig inkább a vezénylési pótdíj nélküli helyi szolgálatokat kellene ellássák. Mondanom sem kell, hogy egy ilyen vezéreszme nemcsak fegyelmi szempontból lenne káros, hanem a nyomozások eredményét is csökkentené, mert azok rendszerint vezénylési pótdíjjal járnak, de idősebb és tapasztaltabb járőrvezetőt igényelnek.

De ennél még nagyobb hátrányokra is gondolhatunk, nevezetesen arra, amikor az év vége felé a kevés pénz nyomasztó hatása alatt az őrsparancsnok valamely fontos ügyben egyáltalán nem vezényel ki járőrt.

Az pedig megdönthetetlen meggyőződése, hogy ahol az őrsparancsnok a vezénylési pótdíjak előíránnyozott összegét túllépné, ott az őrs és a gazdasági hivatal között örökös lenne a nézeteltérés valamely járőr kivevénylésének a szükségessége felett.

A gyakorlati életben a közbiztonsági szolgálat érdeke és a kincstár érdeke ellentétes fogalmak. Ne kös-

— Természetesen — adta meg rá az engedélyt az alispán. Kis idő mulva megjelent a másik két gyanúsított is. Ugyanazokat a kérdéseket intézte a vizsgálóbíró hozzájuk, mint az alispánhoz. Ezek is konokul tagadtak.

— Hajlandók-e a tagadásokra esküt is tenni? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Hogyne! — válaszolta mind a három egyszerre. L-t a hideg verejték lepte el. Láttá, hogy elveszett. Cinkosai cserbenhagyták...

Még egy dologgal megpróbálkozott végső kétségbeesésében. Azt indítványozta, hogy nézzék meg a gépet, ott kell lennie a szomszéd szobában. Az alispán készséggel nyitotta ki a szoba ajtaját, de a gépnek hült helye volt.

L. teljesen összetörve rogyott egy székre s fejét kezbe rejtve, síró hangon fordult az alispánhoz:

— Alispán Uram, szeretett főnököm, kedves barátaim, ne hagyjatok elveszni s ha már így alakult a helyzet, könnyítetek rajtam azzal, hogy valljátok be, ti is részesek vagytok a pénzhamisításban.

A jelenlévők alig tudták a kacagásukat visszatartani. Közben már csengetett is az alispán a hajdújának, aki egy másik szolga segítségével hozta befelé a „pénzhamisító” gépet.

— Na öreg, — szolt az alispán L.-hez — itt van a gép. Most az egyszer megmentünk a dutyitól, de egy darabig aztán hagyj békét a tréfálkozásokkal, mert, amint látod, duplán kapod vissza tőlünk...

Aztán ősi módra nagy áldomásívás lett a pénzhamisítás vége, L. Gusztó bácsi pedig sokáig nem mert tréfát csinálni.

sük tehát össze ezeket, legalább is egy ember kezében ne, mert egy ember kétfelé nem tépheti magát.

A szolgálatot vezényelje továbbra is csak az őrsparancsnok, a vezénylési pótdíjakat pedig fizesse továbbra is csak a gazdasági hivatal.

★

Mindezek után az az én véleményem, hogy maradjunk meg a jelenlegi portyázási rendszer mellett...

Ezt azonban annyira szöszerint értem, hogy mingyárt utána is teszem: ... de azt követeljük is meg.

Ugyanis tapasztalatom szerint az őrsparancsnokok legtöbbje — immár 8 esztendővel az új utasítások érvénybelépése után is — még mindig idegenkednek a Távolsági kimutatás alapján történő szolgálatvezényléstől és a megelőző szolgálatot 99%-ban őrző portyázással intézi el.

Igen, mert a Távolsági kimutatás alapján való ki vezénylés sokkal több munkát jelent, mint a kész őrzőjárat beosztás alapján történő kivevénylés. Ilyenkor a tereptárgyak tervezett sorrendjét le kell írni egy kis papírra, fel kell állni az íróasztal mellől, le kell venni a Távolsági kimutatást a falról, annak apró kockáiból ki kell keresni a megfelelő távolságokat, (ilyenkor könnyű a kockákat elnézni), össze kell adni az így leírt számokat, elő kell venni a Szolgálati utasítást, fel kell ütni annak 6. mellékletét, meg kell nézni, hogy a km-ek kiszámított végösszege után mennyi portyázási idő illetékes és végül ehhez az időhöz még bozzá kell adni a külön portyázási idővel bíró tereptárgyak portyázási idejét (ezt könnyű elfelejteni).

Mindez bizony nem olyan egyszerű, mint kilrni az őrzőjáratot az őrzőjárat beosztásból, így aztán az a következmény, hogy őrsparancsnokok 1—2 tereptárgy kedvéért — amelyek mozgalmaságuknál, vagy egyéb okoknál fogva valóban gyakoribb portyázást igényelnek — a vonatkozó őrzőjáratban szereplő jelentéktelen tereptárgyak egész sorát leportyáztatják, holott az semmiként sem lehet helyes, hogy egy határdomb, vagy egy útkaparáhaz ugyanannyiszor legyen leportyázva, mint egy 2—3000 lakosságú község.

Mindjárt más lenne azonban a helyzet, ha főként (70—75%-ban) a Távolsági kimutatás alapján való kivevénylést követelnénk, vagy pedig az őrzőjárat beosztás alapján történő kivevénylést teljesen eltörölve, kizárólag sak erre térnénk rá.

Mert így tehetünk eleget legjobban a Szut. 250. pont 3. bekezdésében előírt ama rugalmas és helyes szabálynak, hogy az egyes tereptárgyak fontosságuk arányában kell leportyázn.

Ezzel a rendszerrel ugyanis mindenkor minden felesleges út megtevése és minden felesleges tereptárgy érintése nélkül áll módjukban az őrsparancsnokoknak csak oda küldeni járőrt, ahonnan panasz, vagy valamely járőrt igénylő esemény bire érkezik, továbbá módjukban áll havonként a községeket és a sürűbben lakott tereptárgyakat elsőrendű arányban, a gyéribben lakott tereptárgyakat másodrendű arányban, az alig lakott vagy lakatlan tereptárgyakat pedig harmadrendű arányban portyáztatni.

Szerintem tehát a Távolsági kimutatás alapján történő járőrkivevénylés a kulcsa a portyázási rendszer leghelyesebb megoldásának.

Tagadhatatlan azonban, hogy a Szut. 6. melléklete revízióra szorul, mert a portyázási idő — főként 16 km-en felül — kisé oknak mutatkozik.

Kormányzó Or. és Főméltósága gödöllői tartózkodását befejezve, október 1-én megazemlélt a László István szobrász által vezetett csendőr örökösök emléktábláját.

Az iratvédelem.

Írta: PINCZES ZOLTÁN őrnagy.

2. közlemény.)

Lássuk most már, milyen úton-módon és kinél juthat a csendőr iratok stb. birtokába és hogyan kell az egyes esetekben eljárnia?

Az iratot a csendőr: 1. találhatja, illetve azt neki más átadhatja; vagy őrizetbe veheti; 2. elfogás (elővezetés) alkalmával, 3. házkutatásnál, 4. közhivatalban és 5. postán.

Talált vagy mások által önként átadott

iratot stb. a csendőr bármikor őrizetbe vehet, mert a talált tárgy uratlan dolog, az önként átadott tárgyak őrizetbevételére pedig a Szut. 44. pont c) alpontja feljogosítja. Ha a talált irat stb. nyitva van, azt el is olvashatja, de ha zárva van, nem szabad felbontania, hanem úgy, amint lelte vagy kapta, az ügyészségnek kell felterjesztenie. A jegyzékben fel kell tüntetni, hogy az őrizetbe vett irat stb. miként jutott a csendőr birtokába.

Ez természetesen csak arra az esetre vonatkozik, ha az irat stb. bűnjelt képez, vagy ha abból büntetendő cselekményre lehet következtetni. Ha nem bűnjel, akkor annak, aki elvesztette, vissza kell adni, vagy ha ő nem ismeretes, mint talált tárgyat a közigazgatási hatóságnak kell beszolgáltatni.

Elfogás, elővezetés alkalmával

az elfogott egyéntől mindent el kell venni, ami a szökését elősegíthetné, tehát a nála levő iratokat stb. is. Ez nem esik perrendi elbírálás alá, mert nem egyéb, mint elővigyázati intézkedés, főleg, ha az elfogott vagy elővezetett egyén nincsen akkor elkövetett bűncselekménnyel gyanúsítva és ha az iratok stb. sem állanak bűncselekménnyel összefüggésben (személyazonosságot igazoló iratok, közömbös levelek, munkakönyv, iskolai bizonyítvány stb.).

Igazoltatás alkalmával is célszerű az igazoltatott egyén zsebeit átvizsgálni, hogy nincsenek-e nála olyan iratok, igazolmányok stb., amelyekből a személyazonosság megállapítható. Sőt gyanú esetén nem is kell megelégedni azokkal az iratokkal, amelyeket az illető önként felmutat, mert lehetséges, hogy több névre szóló igazolmány, irat stb. is van nála s ez már elég ok arra, hogy őt a csendőr tiuzetesebb igazoltatás végett elővezesse.

Házkutatás alkalmával

a csendőr találhat iratokat: 1. a gyanúsítottánál, 2. a gyanúsított hozzátartozóinál, 3. a védőnél, 4. tanúságtétel alól mentes egyénnél és 5. másnál (idegennél).

A gyanúsítottánál minden iratot, stb. őrizetbe lehet venni, ami a bűncselekménnyel összefüggésben áll, tekintet nélkül arra, hogy az írt-e vagy hozzá intézték. Ezek kézrekerítése végett — a Szut. 452. pontjában felsorolt feltételek fennforgása esetén — a gyanúsítottánál házkutatást is lehet tartani, de a gyanúsítottat nem lehet arra kényszeríteni, hogy azokat önként előadja.

(Más ellen, ha a keresett tárgyat nem hajlandó kiadni, a bíróság pénzbüntetést alkalmazhat, további vonakodás esetében pedig, ha az eljárás kibégás miatt lett indítva, hat bétre, büntett vagy vétség esetében pedig hat hónapra letartóztathatja.) A terheltnek e kényszer alól való mentessége a perrendtartásnak abból a felfogásából indul ki, hogy önmaga ellen szóló bizonyíték szolgáltatására senki sem kötelezhető.

A gyanúsított hozzátartozójánál az őrizetbevétel szempontjából különbséget kell tenni a levelek és egyéb iratok között. A gyanúsított és hozzátartozói között váltott leveleket az utóbbiaktól — beleegyezésük nélkül — csak akkor szabad őrizetbe venni, ha őket részesség, orgazdaság vagy bűnpártolás nyomatékossá gyanúja terheli. Ebben az esetben nem számíthatnak a törvény kíméltére. Ilyen gyanu nélkül azonban a gyanúsítottal váltott leveleket, akár nyitva vannak, akár zárva, sem elolvasni, sem őrizetbe venni nem szabad. Az, hogy a gyanúsított a levelet akkor írta-e vagy régebben, összefüggésben van-e az a bűncselekménnyel, vagy nincsen, mellesleges.

Más levelet — tehát amit a hozzátartozók nem a gyanúsítottal váltottak, — valamint mindenféle iratot, ami nem levél, a hozzátartozóktól is éppen úgy őrizetbe lehet venni, mint a gyanúsítottól, feltéve természetesen, hogy bűnjelt képeznek. Ez utóbbiak megszerzése végett házkutatást is lehet tartani, de a gyanúsított hozzátartozóit nem lehet arra kényszeríteni, hogy azokat önként kiadják.

Őrizetbe lehet azonban venni a gyanúsított és a hozzátartozói között váltott leveleket akkor, ha azok már nincsenek a hozzátartozók birtokában, hanem pl. visszakérültek a gyanúsítotthoz, vagy másához (harmadik személyhez) kerültek. Őrizetbe lehet továbbá venni azokat akkor is, ha a hozzátartozók kifejezetten beleegyeztek, ezt azonban a feljelentés „Megjegyzés” címszáva alatt határozottan jelteni kell.

A védőnél való őrizetbevételt a törvény még jobban megszorítja, mint a hozzátartozóknál. Míg ugyanis a hozzátartozóktól csak akkor szabad a gyanúsítottal folytatott levelezésüket őrizetbe venni, ha őket részesség, orgazdaság vagy bűnpártolás nyomatékossá gyanúja terheli, a védőnél nem elég a nyomatékossá gyanu, hanem ellene a fentiek miatt vizsgálatnak is el kell rendelve lennie ahhoz, hogy a gyanúsítottal folytatott levelezése őrizetbe vehető legyen.

Nincsen meg azonban ez a mentessége a nyomozás és a vizsgálat során, mert ekkor a védettjével való levelezését nemcsak szabad, de kell is ellenőrizni. A Szut. 390. pont utolsó bekezdése el is rendeli, hogy az elfogott gyanúsítottnak a védőjével való levelezését a csendőrnek ellenőriznie kell s e célból a zárt levelet is felbonthatja, vagy — ha abba a gyanúsított nem egyezik bele — kézbesítés nélkül visszaküldi.

Ha a csendőrnek az utasítás értelmében a védőnél is joga van házkutatást tartani, akkor a gyanúsítottal való levelezésén kívül a bűncselekményre vonatkozó egyéb iratokat és bűnjeleket éppen úgy őrizetbe veheti, mint bárki másától. (Ha ez nem így lenne, akkor a gyanúsítottnak legegyszerűbb lenne a bűnjeleket a védőjénél elrejtetni.)

A védőt az iratvédelem akkor is megilleti, ha már nem képviseli a gyanúsítottat.

A tanúságtétel alól mentes egyénenként (lelkész, közhivatalnok, közjegyző, ügyvéd, orvos, sebész, gyógyszerész, szülésznő és segédek), ha velük szemben a ház-

kutatás joga felmerül, mindenféle iratot, tehát a gyanúsítottal váltott levelezésüket, valamint a reá vonatkozó feljegyzéseiket is őrizetbe lehet venni. Őket annyi mentesség illeti meg, hogy ha a keresett tárgyat nem hajlandó önként kiadni, erre őket nem lehet kényszeríteni (a bíróság nem büntetheti meg őket emiatt), de házkutatás útján náluk is meg lehet azt szerezni. Pl. valaki meggyőzte a lelkésznek az elkövetett bűncselekményt és azután ugyanarra vonatkozóan levelet is írt neki, tanácsot kért tőle. A gyónásra vonatkozóan a lelkész nem tanuszkodhatik s a levelet is köteles titokban tartani. Ha azonban a Szut. 437. pont utolsó előtti (2) bekezdésében foglalt feltételek a lelkésszel szemben fennforognak, akkor a csendőr nála a levél előkerítése végett házkutatást tarthat. E házkutatás alkalmával a lelkész nem köteles a levelet önként előadni, de ha a csendőr megtalálja, őrizetbe veheti, annak dacára, hogy a lelkész a levelet illetően is titoktartás terhel. Ugyanez áll a gyanúsítottnak ügyvéddel (nem a védővel), orvossal, szülésznővel stb. folytatott levelezését illetően is, ha ezek vele nem mint magánegyének, hanem hivatásukból folyóan leveleztek.

Másnál (nem érdekelt személynél) is őrizetbe lehet venni a gyanúsított által írt, vagy a gyanúsítottnak szóló leveleket (megtörténhetik ugyanis, hogy a gyanúsított a maga levelezését félrevezetés végett másnak a nevére címezteti), de azzal az indokolással, hogy a gyanúsítotttól származó vagy neki szóló levelet keresünk, nem lehet egy érdektelen személy összes levelezését őrizetbe venni. Mindig közelebből meg kell jelölni, hogy az őrizetbevétel milyen levelekre vonatkozik. Ha pl. az a gyanu, hogy a gyanúsított Ausztriában tartózkodik, akkor elsősorban az Ausztriából érkező levelek jöhetnek tekintetbe. De ilyen levelek megszerzése végett olyan egyénnél, aki maga nem gyanúsított, csak a Szut. 437. pont utolsó előtti (2) bekezdésében foglaltak szem előtt tartásával lehet házkutatást tartani.

Közhivatalban kizárólag hivatalos iratok előkerítése végett nem lehet házkutatást tartani, hanem a hivatal vezetőjét kell felkérni a keresett iratok előadására. Ha a hivatal vezetője az iratok kiszolgáltatását megtagadja, erről a kir. ügyészségnek jelentést kell tenni. Ilyen esetekben ugyanis a kir. ügyészség a vizsgálóbírónál indítványozhatja a keresett iratok lefoglalását s ha a hivatal vezetője a kiadást ezek után is megtagadja, a vizsgálóbíró az igazságügyminiszternek jelentést tesz. Az igazságügyminiszter azután kieszakozli, hogy az iratok kiadására a hivatal vezetőjét a hivatali felsőbbbsége utasítsa.

Ha a hivatal vezetője az iratokat előadja, azokat a csendőr csak akkor veheti őrizetbe, ha hivatalos szűkség nincsen rájuk. (Régi ügydarabok, betelt előjegyzések, segédkönyvek stb.) Ha azonban a hivatalnak az őrizetbe vett iratokra szűksége van, akkor a csendőr azokat jegyzékkel őrizetbeveszi, de megőrzés végett nem a község előjáróságának, hanem a hivatal vezetőjének adja át. Előzetesen, ha szükségesnek látja, átnézheti azokat s tartalmukról jegyzeteket, másolatokat készíthet.

Ha a hivatal vezetője kijelenti, hogy a kért iratokat azért nem adja ki, mert közszolgálati titkot képeznek, akkor a csendőr — ha hivatalos szűkség már nincsen rájuk — lepecsételi és úgy veszi őrizetbe, illetve bagyja vissza a hivatal főnökénél, ha pedig szűkség van rájuk, ezt a körülményt a feljelentésben megemlíti és a további intézkedést a kir. ügyészségre bizza.

Közhivatalban is lehet házkutatást tartani, ha a ku-

Magyarország miniszterelnöke berlini látogatása során ellép a tiszteletére kivezényelt német díszszázad előtt.

tatás tárgya a hivatal működésével nincsen összefüggésben. Pl. arra van gyanú, hogy a hivatal egyik alkalmazottja egy közönséges bűncselekmény bűnjelét a hivatal helyiségében rejtette el. A hivatal főnökét azonban a kutatásba ilyenkor is be kell vonni, a kutatást pedig, ha nincs veszély a késedelemben, olyan időben kell megtartani, amikor az a hivatal működését nem zavarja.

Postán

(postai kezelésben) levő küldeményekkel (levél, távirat, postautalvány, postacsomag, távbeszélgetés, rádióközlés) való eljárásról tudni kell az alábbiakat:

Már említettem, hogy a postatörvény, illetve a posta üzleti szabályzata értelmében levelek és hírlapok (folyóiratok) üzletszerű továbbításával a m. kir. postán kívül senki sem foglalkozhatik. Ebből a kényszerből folyik, hogy a posta viszont köteles minden titkot, amit a reábizott küldemények tartalmaznak, gondosan megőrizni. Pénzküldeményekre, csomagokra, valamint távbeszélgetésekre a postának nincs ugyan kizárólagos joga, de titoktartási kötelezettsége ezekre is kiterjed.

Ebből a szempontból a postával azonos elbírálás alá esik a vasút, továbbá a hajózási és a repülővállalat, mert ezek is szállítással foglalkozó közintézmények. Nem esnek postai titoktartás alá a szállítással foglalkozó magánvállalatok (Messenger Boy vagy egyéb küldőnevállalatok, szállítócégek stb.). Ezeknél a küldemények ör-

zelbevitelére, illetve lefoglalására az általános perrendi szabályok mértékhadók.

Ha nyomozás közben annak a szüksége merül fel, hogy a gyanúsított postai küldeményei felől tájékozódjunk, vagy azokat megszerezzük, e célból a postát háromfőleképpen vehetjük igénybe és pedig: 1. adatszolgáltatásra, 2. visszatartásra és 3. a küldemények kiszolgáltatására.

Adatszolgáltatás

alatt azt értjük, hogy a posta nem adja ki a kezelésben lévő küldeményt, hanem csak közli, hogy az a személy, aki után érdeklődünk, mikor, hova, milyen küldeményt adott fel, illetve számára mikor, honnan, milyen küldemény érkezett, de a küldemény tartalmát nem közli. Az adatszolgáltatás elvileg minden küldeményre, tehát közönséges levelekre is kiterjedhet ugyan, de — különösen nagyobb postahivatalok — az úgynevezett nem könyvelt küldeményeket (amelyeket nem kellett naplóba vagy jegyzékbe bevezetni) nem mindig tudják figyelemmel kísérni vagy emlékezetben tartani, azért ilyen helyeken az adatszolgáltatás rendszerint csak a naplózott küldeményekre (ajánlott levél, csomag, távirat, pénzküldemény, távbeszélgetés) terjed ki. Az adatszolgáltatás voltaképpen nem érinti a levéltitkot, hanem csak a posta üzemi (kezelési) titoktartását.

Ezeket az ú. n. kezelési adatokat a posta három évre visszamenően tudja közölni, azontúl nem, mert az okmányokat kiselejtítik.

Magánféllal a posta ezeket a kezelési adatokat csak akkor közli, ha igazolja, hogy ő a küldemény címzettje vagy feladója. Az is meg van engedve, hogy valaki a postától bizonyos időközönként (hetenként vagy havonként) kimutatást kérjen a saját címére érkezett összes küldeményekről, de ennek összeállításáért külön fizetni kell. Ezt különösen nagyobb cégek szokták megtenni annak ellenőrzése végett, hogy az alkalmazottak a cég címére érkezett összes küldeményeket elkönyvelték-e? Ezeket az eseteket kívül magánfelek postai küldeményekről felvilágosítást nem kaphatnak.

Hatóságok és hivatalok jogosultak bármely alájuk rendelt hatóságtól, hivataltól vagy annak alkalmazottjától eredő, hivatalosan feladott vagy az alárendelt hatóság, hivatal címére érkezett hivatalos küldeményekről adatot kérni, de csak a postaigazgatóság útján. Az alárendelt hivatalhoz vagy hatósághoz beosztott személy magánlevelezéséről azonban a felettes hatóság nem kaphat adatokat, akkor sem, ha az illető fegyelmi eljárás alatt áll.

Bűnügyekben a postahivatalok csak akkor szolgáltatnak adatokat, ha az, aki ellen az adatszolgáltatás irányul, büntetett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség miatt bűnvádi eljárás alatt áll. A bűnvádi eljárásnak tehát már folyamatban levőnek kell lennie, nem lehet olyan egyénre vonatkozó adatokat kérni, aki egyszerű gyanú miatt csak megfigyelés alatt áll és az adatszolgáltatással csupán a gyanú megerősítésére vagy alátámasztására kívánunk további bizonyítékokat szerezni. Ebből a szempontból a csendőrség által megindított nyílt nyomozást olyannak kell tekinteni, mintha az, aki ellen irányul, bűnvádi eljárás alatt állana. Erre ügyelni kell, mert ha megtörténik, hogy a postamester az adatokat tévedésből olyan esetben is kiszolgáltatja, amikor még csak megfigyelésről van szó, ebből, ha az érdekelt feljelentést tesz, kellemetlensége származhatik.

Adatszolgáltatást kérhetnek: a vizsgálóbíró, a kir. törvényszék (vádtanács), a járásbíró, a sajtóbíró, a kir. ügyészség és a rendőrbatóság. Látjuk tehát, hogy ezek között a csendőrségnek nincsenek felsorolva. Ha az őrsnek mégis adatokra van szüksége, legcélszerűbb, ha azok megszerzése végett a kir. ügyészséghez fordul. Ha azonban veszély van a késedelembe, a községi előjáróságot mint rendőri hatóságot is felkérheti, hogy a postahivatalt az adatok közlésére írásban keresse meg. A postahivatal az adatokat szóval vagy írásban közölheti. A közlést a postahivatalnak nem kell a községi előjárósághoz továbbítani; annak átvételére a csendőr is fel van jogosítva.

Katonai büntetőbíráskodás alatt álló egyénekre nézve a honvéd bíróságok, vizsgálóbírák, ügyészek, valamint az erre külön feljogosított parancsnokságok és szervek jogosultak adatokat kérni. Ha az őrsnek van katonai egyénnel kapcsolatban postai adatokra szüksége, legcélszerűbb, ha az illetékes nyomozó alezredőshez fordul, amely azt kiesziközi. Az adatszolgáltatásokat a postahivatalok saját hatáskörükben intézik el.

Ha a csendőr a küldeményről nemcsak kezelési adatokat kér, hanem a küldeményt magát is (annak felbontása vagy elolvasása nélkül) meg akarja tekinteni, erre a postahivatalnak a postaigazgatóságtól kell engedélyt kérnie. A postaigazgatóságok az ilyen kérelmeket a levéltitok védelme érdekében inkább megtagadják gyakorol-

ják. Sürgős esetben a kérelmet távbeszélőn (távíráttal) is lehet továbbítani. A továbbítás a postahivatal feladata, vagyis a csendőr az erre vonatkozó kérelmet (a községi előjárósága útján) nem a postaigazgatósághoz, hanem a postahivatalhoz intézze.

Az adatszolgáltatás nemcsak már feladott, vagy érkezett, hanem ezután feladandó, illetve érkező küldemények adatainak közlésére is kiterjedhet, de csak addig, amíg a gyanúsított ellen a bűnvádi eljárás folyamatban van; annak megszüntetése vagy befejezése utáni időre már nem.

Ha a nyomozás érdekében nemcsak a postai küldemények kezelési adataira, hanem magukra a küldeményekre is szükség van, azokat a csendőrnek addig, amíg a postán vannak, saját kezdeményezéséből semmi szin alatt nem szabad sem őrizetbe vennie, sem átvennie, még kevésbé elolvasnia vagy felbontania. A küldeményeket a posta csak akkor szolgáltatja ki, ha azokat a vizsgálóbíró (járásbíró) végzéssel lefoglalja.

A lefoglalást az őrs is javasolhatja, az erre vonatkozó jelentést a kir. ügyészséghez kell előterjeszteni. Tudni kell azonban, hogy postai küldemények lefoglalását a törvény csak akkor engedi meg, ha: 1. a terhelt büntetett, vagy nem csupán pénzbüntetéssel büntetendő vétséget követett el; 2. ha ilyen cselekmény miatt már vizsgálat alatt áll, vagy 3. le van tartóztatva; vagy 4. ellene elővezető vagy elfogató parancs van kibocsátva vagy 5. a főtárgyalás el van rendelve. Ennek az intézkedésnek tehát csak olyan egyénnel szemben van helye, akit olyan súlyos adatok terhelnek, hogy azok alapján ellene a vizsgálatot vagy legalábbis az előzetes letartóztatást már elrendelték.

Miután azonban a posta a küldeményt rendszerint azonnal, vagy legfeljebb órák alatt kézbesíti, a lefoglalás azonnali elrendelése pedig (bár az távbeszélőn is történhetik) rendszerint csak olyan helyen lehetséges, ahol a vizsgálóbíró (járásbíró) helyben van, vagy ahol módjában van távbeszélőn intézkedni, nehogy a késedelem miatt a postai küldemények biztosítása, lefoglalása lehetetlenné váljék, a törvény megengedi az úgynevezett

visszatartást.

Ez abból áll, hogy a kir. ügyészség vagy a rendőrhatalóság azal egy időben, hogy a küldemény lefoglalására indítványt tett, a postahivatalal szemben intézkedhetik, hogy a küldeményt egyelőre ne kézbesítse, hanem a vizsgálóbíró (járásbíró) intézkedéséig tartsa vissza.

A visszatartás legfeljebb három napra terjedhet. Ha a vizsgálóbíró három nap alatt nem intézkedik, a posta köteles a küldeményt kézbesíteni. A három napba nem számít bele az a nap, amelyen a postahivatal a visszatartás elrendeléséről értesült.

Mint látjuk, a küldemények visszatartására is csak a kir. ügyészség és rendőrhatalóság (katonai egyének ügyében a katonai hatóságok) jogosultak, a csendőrség nem. Ha tehát az őrs szükségét látja, hogy egy, a gyanúsított által feladott vagy az ő címére érkezett küldemény egyelőre visszatartassék, ennek elrendelése végett forduljon megint a községi előjárósághoz, mint rendőri hatósághoz, de egyidejűen tegye meg távirati úton, vagy távbeszélőn a kir. ügyészséghez is az erre vonatkozó jelentését, javaslatát. A jelentésben meg kell említeni, hogy az őrs a községi előjáróság útján intézkedett a küldemény visszatartására. A járásbíróshoz

csak akkor forduljunk, ha annak a hatáskörébe eső vétésről van szó, vagy ha a késedelem veszéllyel jár, vagy ha az ügyességgel nem tudunk elég gyorsan érintkezést kapni (pl. távbeszélőzavar esetén).

Katonai egyének ellen folyó bűnügyekben a visszatartásra az úgynevezett honvéd helyi hatóságok jogosultak. Honvéd helyi hatóságok: az állomásparancsnokság, Budapesten a honvéd városparancsnokság is, továbbá az állandó csapat-, gyakorlóter- és lövőterparancsnokságok, valamint a folyamórság budapesti parancsnoksága. (Csendőrségnél, mint állandó csapatparancsnokság: a kerületi parancsnokság.)

A lefoglalást

a vizsgálóbíró vagy kir. járásbíróság rendszerint írott határozattal rendeli el. A határozatot meg kell indokolni. A lefoglalás és visszatartás között tehát az a különbség, hogy a visszatartást a kir. ügyesség és a rendőri hatóság is elrendelheti, a lefoglalást csak a vizsgálóbíró vagy a járásbíróság. Ha a rendőri hatóság eszközölné lefoglalást, annak foganatosítását a posta megtagadhatja, a vizsgálóbíró vagy járásbíróági végzés foganatosítását nem szabad megtagadnia.

A postahivatal a lefoglalt küldeményt elismervény mellett szolgáltatja ki. Ilyen küldeményeket a csendőrségnek nem szabad átvennie, még ha arra felhívást kapott is, hanem azt a postának kell a lefoglaló bírósághoz továbbítania.

Ha olyan postai küldeményről van szó, amelyet a bíróság elkobzandónak mondott ki (nyomtatvány, irat, képes ábrázolat, ezek előállításához szükséges minta, lemez, sokezerorosító készítmény stb.), azt a rendőri hatóság a postán is lefoglalhatja, de csak akkor, ha nyitva feladott vagy olyan sérült küldeményről van szó, amelynek tartalmát a küldemény felbontása nélkül is meg lehet állapítani. Az ilyen elkobzandó lefoglalt tárgyat a csendőr is átveheti.

A lefoglalást csak a feladó vagy a rendeltetési postahivatalnál lehet eszközölni. Mozgópostán egyáltalán nem, közbeeső postahivataloknál pedig csak akkor, ha a küldemény ninesen úgynevezett közvetlen zárlatban (zsákba csomagolva és lezárva), mert ilyen esetben a zsákot csak annak a hivatalnak szabad felbontani, amelyhez címezve van.

(Folytatjuk).

Há. ez a Szut. 330. pont!

(Béniut Odaa Örm. felt.)

Emlékezetes esetek.

L

Írta: HORVÁTH LAJOS törzsőr-mester (Gödöllő).

Ha előttem villanyszerelő jelenik meg, egy eszt minduntalan eszembe jut. Ha is ezzel foglalkoztam a polgári életben, igaz, hogy csak mint inas, de van-e boldogabb ember egy inasnál a ez kárpótoit állásom alacsony-sága miatt, ha netán előbbem ötlöttek a jövőendő sanyarú kilátásai. Nem kell ehhez a mesterséghez valami nagy tudomány, csak egy kis érzék, kéztigység. Nekem volt bőven s így jutottam hozzá, hogy gazdám a község villanybevezetési munkálatnival önálló munkakört adott. A belső szerelési munkákat végeztem. Így jutottam egy kalapos mester belső szobájába egy szép napon. Egy lány ült a szobában a varrógépnél és én azt a lányt abban a pillanatban gyönyörűnek találtam. Folyton rajta járt a szemem s igyekeztem, hogy érdeklődést keltssek munkám, azaz hogy a magam személye iránt. De hiába kopácsoltam, jöttem-mentem, egy szót se tudtam belőle kicsikarni. Ennélfogva, mikor már a munkám végefele közelgett, kértem tőle egy pohár vizet. Rám nézett, lehet, hogy erre a szemtelenségre nem volt elkészítve, hiszen tényleg az volt, mert a kút az udvaron, hát kimehettem volna. Rám nézett és én majd elolvadtam a gyönyörűségtől. Eddig nem láttam a szemét, de most azt hittem, két kék lopka ül az arcán, mert olyan kék volt a szeme és nagy. Valamint láthatott a képcmen, mert elmosolyodott, én meg azt biztatásnak is vettem — azért voltam inas! — és így megindult a szó.

Mivel a lány az apjának a kalapanyag varrásban segédkezett, egyszerűen a munkája után érdeklődtem és az előtte levő kalapformák között turkáltam, mert akkor nem dolgozott, hanem rámnézett és az nagyon jó érzés volt. Egyezzer felvettem az asztalról egy ovális, gömbölyűre csiszolt fakarikát, melynek rendeltetése, amint később megtudtam, az, hogy a kalapszéleit azon merovítik, vasalják.

Ez 2—3 centi — széles és ugyanolyan vastag, haddoggal szegecselt — készítmény volt. Ez a karima került egyszerre a fejemre, hogy milyen is a bősége a kupámnak. A hajam száros volt, mint az inasoknak (utalás: a karima felső széle meg gömbölyű, így történt aztán, hogy a zsíros hajon a kerék fakésztség lecsúszott a nyakamba. Tessék elképzelni: mellem felő cső oldala volt a gömbölyűre faragott oldal, az állam közelébe meg az élesre csiszolt, szegecselt lapja jutott. Ezt azonban csak most, utólag részletezem így, mert akkor, abban a percben nem igen tapogattam, csupán hozzányúltam és lekanyarítani akartam volna a nyakamról. Én akartam, de az nem akaródzott visszajönni. Az éles rész a fülemben megakadt és a füleimpámat vágta. Ha ezt alájagyomd-szóltam, a fülem széle akasztotta meg. Nana... mondtam. Éreztem, hogy kipirulok és a lány nagy szemem még nagyobb lett, a piros szája meg nekiindult a mosolygásnak. A kiskésit, már ezt a szégyent nem viselem, én is mosolyogtam hát, mint aki milyen kellemesen érzi magát. De izadt lett a kezem és a homlokom is. Aztán újból kezdtem. Nem ment. Hehe... próbáltam a nevetést. A fülem nagy volt-e, vagy micsoda, de nem ment. Visszont a kalapvasaló karimának az éles széle beleakadt ezután is és hamarosan égni kezdett a hús az ucomon. Volt úgy, hogy nagynehezen felerőszakoltam hátul a hajamig a karimát, de akkor meg elől lett szűk az átkozott és az állam csontja nem bírta heibeújni.

Kinomban azt mondtam a lánynak, aki előtt ekkor már szegyelni kezdtem a dolgot, hogy el szeretném vinni emlékébe a karimát. Nem hitette komolyan, mert nem is komolyan mondta rá: Vigye! És nevetett hozzá: hihíhi!

A konyhába somfordáltam ki és ott a szerelőszerzőmával próbáltam segíteni. Hiába. Visszamentem a lányhoz és tanácsát kértem. Azóta se hallottam olyan kacagást, ahogy a lány csúffá lett eugem. A könnyei potyogtak a varrógépre. Rólam is potyogott — az izadtság.

Aztán bejött a kalapos mester, csóválta a fejét, nyakon vágott és óvatosan a karimához nyúlt, látszott, hogy igyekszik a karima éles oldalát fülem érintése nélkül leemelni a fejem körül. Hiába. Nem ment. Kétszer, háromszor, mindig hol az államba, hol a fülemben akadt a fránya karima. Akkor aztán megsírozta a mester. Számár volt, mert azal csak nem bővült semmit, tudhatta volna és akkor megkímélhette volna a fülemet és a hajam tövét újabb megkínzásától. Olyannak éreztem már a fejemet, mintha kárába főzték volna. Hogy ne bántsa többé a fülemet, lekötözte. Számár volt, mert ezzel szűkítette a helyet...

Nem ment... De jött — egyre több szomszéd. Tanácsokkal, próbálgatásokkal és az én fülemp cimpája már vérzett, dagadni kezdett.

A karima éles oldala, amelyik tehát az állam szomszédságában volt, bádög borítással volt ellátva, hogy minél tovább tartson és így nem lehetett azt kézzel sem lefeszíteni, sem eltörni. Csak a kovács vehette le. Végig kellett így menni a falun, mintha járom lett volna a nyakamba...

És a levágás sem ment simán. Lefekve ráspolyozták, fűrészelték, ráncigálták a kovácslegények, na, azt a kinlódást igazán nem lehet elfelejteni. Nagyon megszevedtem ezt a műveletet. De anyagilag sem jártam jól, mert a kalaposmester egy hét múlva erőlyesen követelte a kettévágott kalapkarima-formáló arát...

II.

Írta: **BLÉKES JÁNOS** törzsőrmester
(Nyírad).

Gyermek voltam, játszottunk és felakasztottam magamat. Anyám sikoltásai közben ébredtem fel.

Úgy volt, hogy bémész szemekkel lestem szüleim száját, mikor a tornácra egy emberről beszélgettek, aki előtte való nap felakasztotta magát, mert nem bírta tovább a szegénységet. Hallgattam, szót nem szóltam, csak erősen figyeltem, mikor néném kérdezősködése után apám megmagyarázta, miként történik az önakasztás. Nyolc éves voltam akkoriban és első álmodom, amit megjegyeztem e körüli dolgokkal volt tele. Kinlódtam egész éjjel a öszélgétes után és másnap, mikor a szomszéd gyerekek átjöttek hozzánk játszani, mindjárt azon kezdtem: kötelel húztam át a felszer gerendája felett. A lelőgő, szabad két végét Daróci János nevű csemete-társam elkapta és megkezdődött a víg himbálódzás egyesével, majd párosan s én csak akkor tudtam érdeklődést kelteni az akasztási játék iránt, mikor már megunták Daróci Ján találmányát. Akkor aztán körém gyűltek és ma is érzem, hogy mennyire igyekeztem jól és hamarosan csinálni mindent. De mert a lábam a földet érte, mikor a hurkot a nyakamba tettem, nem történt velem semmi. Viszont azt meg nem tudtam, hogy székre kellene felállani s attól aztán elrugózkodni. Nem tudtam ezt, úgy segítettem ennél fogva, hogy magam alá kaptam a lábaimat és úgy zökkentem bele a hurok feszülésébe. Egyszer aztán úgy is maradtam. Elsötétült a világ, nagy

csend lett hirtelen és... úgy ébredtem, amint hallottam, hogy az orvos és anyám lesték a lélegzetemet:

— Ha véletlenül nem vagyok odahaza te kölyök, most alighanem hideg volna már! — mondta az orvos megbámulva a fülemet elég mérgesen.

És mégse tanultam ebből eleget, elfelejtettem, hogy csak a véletlennek köszönhettem az életemet. Pedig mindig eszembe kellett volna tartani, akkor a második „halálom” nem következett volna el. De ha az első esetben a gyermek tudatlansága, később a fiatal, kanász embernek a virtuskodása juttatott ismét a halál kezeibe. Jó, hogy nem szorított rajtam.

Fürödni voltunk a szomszéd község bivalyusztatójában. Olyan nagy terület volt ez, mint egy jókora falusi udvar és a szélein még csak mellig-álig érő, de a közepén — azt mondják — hat méteres víz is állott, ha jó esők voltak. Az alja esűszős, fekete iszapos és a színe is inkább a perzselt réthöz hasonlított, mint a tiszta vízhez. De mégis víz volt, azon a környéken az egyedüli, így hát sokan voltunk ott egy vasárnapon. A szomszéd községből Rumi József is, aki csak a vízparton settenkedett, mert nem tudott úszni. A többiek, akik úszni tudtak, addig hosszantották, míg egyszer csak szó nélkül nekirúgta magát és mint a kutya, kaparta hasa alá a szennyes vizet. Inas-kemény gyerek volt ez a Rumi, hát bírta egy darabig, de én láttam, hogy minduntalan aűrűbben csapkodott és mindig lejjebb húzta a laba. Utána siettem hát:

— Komám, kapaszkodj belém, mert így sokat nyelsz! — kiáltottam mögüle.

Nem is vártam, olyan gyorsan fordult vissza felém és hirtelen, sietősen kapott a balkarom után. De úgy látszik, nem érezte egyik karomat elég biztosnak, ezért a másik kezével a jobb-csuklómra kapta el úgy, hogy pillanat alatt süllyedni kezdtem. Csavartam a kezem fejen, hogy kiszabadítsam, de erős gyerek volt Rumi, amint már mondtam és így aztán a kezem az újjai között maradt. Erősen és szorosan és hiába ordítottam rá közvetlenül az arcába és hiába hápogtam előtte és hiába erőlködtem, hogy kiszabadítsam magamat, Rumi annyira ijedt volt, hogy minden szabadulási kísérletem csődöt mondott, lemerültünk együtt a szennyes, sűrű vízbe. Úgy látszik, hogy segítségkiáltásomra felfigyeltek, mert... most nem írtam volna le ezt a kis történetet.

III.

Írta: **PINTER SÁNDOR** törzsőrmester
(Gönyü).

Az eset, aminek folytán csendőr lettem, emlékezetes, a legemlékezetesebb számomra. Gyerekkori vágyam teljesült ezzel.

Efféle vágya sok bajtársamnak volt annakidején és sokaknak van ma is, akik még nem tagjai a testületünknek, de alig hiszem, hogy sokan volnának olyanok, akik úgy jutottak be a csendőrséghez, mint én: verekedés útján. Nagyon vágytam csendőr lenni és hacsak szerét ejthettem, úgy egyengettem a dolgot, hogy valahány járőr végigment a falun, én mindnek a nyomába szegődtem, hogy legalább közönhessek nekik. Mert, hogy szóba is álljanak velem, arra csak titkos reményeimben gondoltam: nekik ugyanis nem volt velem semmi beszélni valójuk, én meg nem mertem őket kérdezni. Elmondhatatlanul tetszett nekem, hogy a bíró is előre süvegei őket.

Ebben az igyekezetemben egyszer aztán nagyon is közel jutottam hozzájuk. A községemben búcsú volt és régi jó szokás szerint — csak az Isten tudja, honnan

Kispihenő.

(vitéz Kapossy Gyula g. szds. felvétele.)

ered ez a szokás — a legények összeverekedtek. Híres verekedő volt nálunk Koszorús Jani, aki ezen a búcsún is „kitett magáért”. A bicskáját mélyen eresztette Papp Károlyba. Ez a földön maradt, amaz elszaladt, mert közeledtek a csendőrök futólépésben. Jól ismerhették a helyzetet, mert Koszorúst szaladni látván, azt kiabálták felénk: Fogják meg!

Koszorústól mindenki tartott, de én ekkor, valahogyan nem éreztem semmi félelmet és nem jutott eszembe, hogy én is kaphatok a bicskából. Gondolkodás nélkül utánaeredtem. Mindenki másnál előbbre voltam és nemsokára be is értem Koszorúst, aki pedig fenyegető szavakat kiabált felém.

Hozzáugrottam és Isten óvott bizonyára, mert a bicskája már nem volt nála. Én meg testre, úgy láttam és tudtam, vagyok olyan legény, azért aztán elkaptam a karját. Koszorús azonban nem volt olyan könnyű legény, különösen, hogy a csendőröket látta közeledni; vadul rúgni, harapni kezdett és nem egy „mellport” kaptam tőle. Elismerem ezt szégyenkezés nélkül, de azt neki is el kell ismernie, hogy nem engedtem el egy pillanatra se. Olyan mérges volt, hogy a vállamba is beleharapott és úgy ráncigált engem, de bizony hiába. A csendőrök odaértek s egy-kettő a kezére tették a láncot a lakattal, ahogyan mi legények a bilincset neveztük.

Mire visszatértünk a búcsú helyére, ahol táncoltak, Papp Károly már hűlni kezdett. Vége volt, mert a kés a szívét is megsértette. Mindnyáján meg voltunk hatva, csak Koszorús nem. Úgy nézett a földön elayúlt Pappra,

mintha csak a jószágot nézte volna az udvaron.

Az orvos ottmaradt s a csendőrök, a többiek pedig lassan elszállingóztak. En is azon voltam, de még oda-szóltam az egyik csendőrnek, hogy van-e rám még szükség. Nagy tisztességgnek éreztem, mikor a csendőr hozzám fordult egész barátságosan és szívesen váltott szót.

Jól éreztem én, hogy melegen van a birkózástól, de ezekre a szavakra mégis éreztem, hogy a melegen mellé újabb meleg gyűlt a testembe, mert ez azt is jelentette, hogy valaki vagyok, megdicsért legény vagyok, több, mint a többi. Csipett ugyan a harapások helye a vállamon, meg a karomon, de ezeket most én nem éreztem. Mintha egy kicsit be lettem volna csípve, úgy mentem a községháza felé a járőr után. Ott a folyosón álldögáltam, amíg rám került a sor. Akkor aztán az egyik csendőr azt is megkérdezte, nem sérültem-e meg az elfogásnál, amire azt feleltem, én nem érzem. Viszont a másik csendőr erre azt kérdezte, hogy akkor mitől véres a csuklóm? Hümmögtem valamit, mire a csendőr hozzám jött, kigombolta az ingem ujját és látva, hogy felső karom irányából csurog a vér le, a kabátomat levétette és az inget is le akarta húzatni, de bizony az nem jött egykönnyen, mert már oda volt száradva a karomhoz.

Kézfogással búcsúztam a csendőröktől, másnap meg az őrsparancsnok „kezelt” velem a bíró úr előtt.

Attól kezdve nem hagyott békét szüleimnek az őrsparancsnok úr, amíg egyszer aztán azt mondták: szüleim, nem bánják, legyen hűt csendőr.

Azóta se bánják és én még úgyse.

KATONAI ISMERETEK.

Kis-háború és guerillaharcok.

Talán sohasem volt a guerillaharcok kérdése olyan időszerű, mint most. Az olasz-abessziniai viszály tényleg háborúvá fejlődött és ismerve Abesszinia földrajzi és katonai viszonyait, nagyszabású guerilla harcokkal, „a kis-háborúval” szűnolni kell, még pedig annál is inkább, mert nemcsak a földrajzi viszonyok fogják a benszültött törzseket erre kényszeríteni, hanem azoknak aránylag gyatra fegyverkezése is, — már pedig a kis-háború nem más, mint rossz, hiányosan felfegyverzett gyengébb erők harca hatalmasabb, fölényes ellenféllel szemben.

Mivel annak idején, adott esetben, batárainkon lévő csendőrösök fogják legelőször a kis háborút, a guerillaharcokat bandák, komitácsik, dobrovoljacok stb. révén tapasztalni, célszerű, hogy e harcmodor lényegével, szokásaival, fortélyaival minél jobban megismerkedjenek.

A modern guerilla háborúval, annak jövőbeli kihatásaival bőven foglalkozik egy nemrég megjelent kiváló munka: Arthur Ehrhardt — „Kleinkrieg”. (Ludvig Voggemeister Verlag, Potsdam 1935.) Ezzel a kitűnő munkával, tanulságaival érdemes bővebben foglalkozni.

A kis-háború követelményei: mindenekelőtt a vakmerőségig fokozott bátorság, hogy úgy mondjam: már lelkiismeretlenséggel is párosulva, az elővigyázatosság, ravaszság, körültekintés és titokzatosság. A kis-háborúnak a határvédelmi harcokban lesz nagy szerepe, a halogató védelemben, főleg azonban egy megszállt ország, vagy országrész ellenállásában a túlerős ellenféllel szemben. Itt persze a földrajzi viszonyoknak nagy szerepe lesz, mert csak szabdalt, hegyes, át nem tekinthető, főleg út- és összeköttetésekben szegény terepen lehet nagy sikere.

A guerilla harcok nagyon nehezek, ép azért évszázadokon át elite-csapatokat alkalmaztak erre a célra. De még ezek a kiválasztott csapatok is csak akkor fognak sikerrel működni, ha a lakosság támogatja, rejtli, védi őket. A kis-háború harcmodója is azt követeli, hogy az ellenállást csak válogatott, igen jó, de aránylag kis számú csapatok végezzék. A felfegyverzett nép maga, elite-csapatok támogatása nélkül, alig tudja hosszabb ideig a guerilla háborút eredményesen folytatni; csak egy kivételt ismerünk e téren, a spanyolok ellenállását 1808—1813-ig. Tőlük kapta a „kis-háború” a „guerilla” nevet, — de őket is az angolok támogatták.

Az úgynevezett „szabadcsapatok” rendesen fanatikus rajongókból állanak, akiknek a szigorú fegyelem nincs igénye. Egy ideig csak folytatják a kis-háborút, de ha komolyan megfogják őket, pláne ha nincs kilátás egyéni akciókra, holmi kis zsákmányolásra, fosztogatásra, akkor hamarosan lelobad a lelkesedés és szétzaladnak. E tekintetben még a hírhedt szerb bandák, a komitácsik sem képeztek mindég kivételt.

A fanatizált belga lakosság is, mint tudjuk, 1914-ben elkeveredett „francitreur-harcokat” vívott a rendszere-

sen előnyomuló német sereg ellen. De a túlművelt, sík ország nem kedvezett ennek a harcmodornak. Sikertől ugyan a polgári ruhában harcoló lakosságnak egy csomó német járőrt, futárt, küldöncöt, sebesültet legyilkolni, d a németek aztán, — igaz, hogy a népjog törvényeit betartva. — kegyetlenül elbántak velük, s egyik-másik belga város alaposan megsínylette a guerilla harcokat, pl.: Löwen.

A belgák már békében elkészültek a kis-háborúra, a „garde civique” megszervezése által. De ennek csak kb. 46.000 embere viselt egyenruhát és szabványos fegyvert, a nagyobb része polgári ruhában maradt és vadászpuskákkal, bombákkal, törrel, pisztollyal küzdött. A fegyveres csoportok nem álltak egységes vezetés alatt, saját felelősségükre dolgoztak, fel nem készült, alkalmatlan vezetők alatt, akik válságos pillanatokban embereiket cserben hagyták. Így aztán a teljes kudarc nem is maradt el.

Nagyszámú, felfegyverzett, de különben szervezetlen és fegyelmezetlen tömegekkel, a Máhdi tomboló der-viseivel nem lehet guerilla harcokkal a túlhatalmas ellenségnek ártani, azt feltartóztatni, hanem gondosan előkészített, válogatott lakossággal, mint pl. a kitűnően lövő, fegyelmezett tiroliaiak voltak 1809-ben, Colomb mérész vadással 1813-ban, vagy a szerb komitácsik. Ezeket nevezhetjük a guerilla háború mintaszerű harcainak.

A világháború tanulságait levonva, ma jobban kell számolni a kis-háborúval, mint valaha. Ezt már az orosz szovjet-hadseregnek a lengyelek elleni harcában is láttuk 1920-ban. Az orosz ellenforradalmi vezérek hadvezetése tulajdonképpen kivétel nélkül a kis-háború következtében omlott össze. Ők nem tudtak a mozgó harcnak eme új fajtájához, a lakosság elleni hadjárathoz alkalmazkodni.

Az orosz „partizán”-okat a régi vadászkülönítmények mintájára szervezték meg, azok harcmodorát vették alapul. Egy-egy csapat ereje 100, legfeljebb 200 fő. Ezeket lehetett a legnehezebben megfogni, ők tűnhettek el a legkönnyebben, ha feladatukat elvégezték. Erdős, hegyes, mocsaras vidéken gyalog léptek fel, különben lóháton.

Ezek a különítmények a mellék-hadszintereken, a kis-háború szokásainak alkalmazásával, sokszor nagyerejű ellenséget kötöttek le.

A szovjet-orosz vad szkülönítmények teljesítményeit a mai szovjet-hadseregben magasra értékelik és az ifjú katonák elé követendő mintaképek állítják. Itt azonban nem csak érzelmi tényezők játszanak szerepet, hanem a jövőendő háborújában követendő harcmodor is. Ezt legjobban láthatjuk az 1933—34-es évek fegyveres beavatkozásainál Mandzsuriában, ahol a bandaharcok a japánoknak nagyon sok nehézséget okoztak. Ezek az apró, nagy számban fellépő, benszültöttekkel megerősített bandák bizony erős japán seregeketek kölöttek le és mégsem sikerült nagy károkat, különösen anyagi téren, a keletkínai vasútnaknál megakadályozni. A kis-háborút most már politikai nyom sként is felhasználják. Midőn a japánok a keletkínai vasútat, — meglehetősen jó áron, — megváltották, a vasútrongálások, robbantások, rablások is egyszerre megszűntek.

A kis-háborút, mint a stratégia, a hadviselés egy új és fontos ágazatát, Szovjetországnak jövőendő hadjárataimál fogjuk majd üdvözölhetni. Ők ugyanis nem csekély részben a kommunista propaganda által az ellenfél országában a hadsereg háta mögött akarják az elégedetlen elemeket a kis-háborúra beszervezni. Viszont minden országnak számolnia kell a jól előkészített és el-

A többiek alusznak...

(vitéz Thassay-Pidvencsny Ferenc szda. felv.)

keseredett kis-háborúval, amely a mai Oroszország ellen támadólag lép fel.

Nézzük most, hogy az új fegyverek, a modern hadviselés miképpen befolyásolják a guerilla harcot, a kis-háborút. Történelmi tény, hogy a hadjáratok tanulságait aránylag rövid idő alatt elfelejtik, legkésőbb a résztvevők kihalásával úgy, hogy a vérrel szerzett keserves tapasztalatokat az új hadjárat elején ismét súlyos áldozatokkal kell megfizetni.

Bizonyos alapelveket éppen ezért le kell szegeznünk:

1. A kis-háborúban mindig a támadás a célravezetőbb harcmód;

2. A biztosítást és a védelmet csak offenzív módon lehet végrehajtani;

3. A kis-háborúban kevésbé fontos a támadók száma és fegyverzete, mint a küzdők belső értéke, ravaszságuk és ügyességük, a terepet kell igen jól kihasználniok; sok esetben csak kis bandák, csoportok dolgozhatnak előnyösen;

4. A kis-háborút csak akkor lehet eredményesen folytatni, ha a lakosság titokban segítyezi a felkelőket, továbbá szükséges, hogy a sorcsapatokra, főleg azok erőforrásaira is támaszkodhassanak.

Fentebbiek a kis-háború örök-értékű tételei. Az újkori propaganda, a modern harcéljárás, a technika a kis-háború külső formáit bizonyos mértékben befolyásolni fogják. Nézzük meg most ennek a várható befolyásnak a kihatásait, következményeit.

Vajjon a jövőben is a támadás lesz-e a guerilla har-

cok legfontosabb harcéljárása? A géppuskák, a tömegtűz alkalmazása által a betört ellenség mindenesetre könnyebben és hatásosabban tudja majd az egyes fontos tereprészeket, épületeket, vasútakat, hidakat, stb. megvédeni, olyan nagy hatása azonban a tömegtűznek nem lesz, mint a nagy döntő csatákban, főleg, ha a kis csoportok merészen éjjel, ködben, homályban közelítik meg a szétrombolandó célt s felhasználják a nehéz, szabdalt terep minden előnyét.

A nehéz terepen a géppuska sem fogja a merészen, láthatatlanul előrenyomuló csoport, vagy egyes vakmerő emberek tör- és bombatámadásait megakadályozhatni. A szurony, tör, a szótlan legyilkolás veszedelmesebb fegyvere a guerilláknak, mint a géppuska. A kis csoportok, melyek egyszerre több helyen támadnak, szétforgácsolják a védő tüzt. Viszont a szabadcsapatoknak is előnyös, ha lesz néha egy-egy géppuskájuk, vagy golyószórójuk, mert aránylag könnyen hordható, megsemmisíthető tüzet adhat le meglepetésszerűen egy-egy pontra. Igen jó fegyvernek bizonyul a guerillák, bandák számára a géppisztoly. A löszert könnyen magával hordhatja az egyes harcos és rövid távolságra gyors, meglepetésszerű tüzet adhat le. Ha bandák polgári ruhában lépnek fel, amit a kisebbek legtöbbszörre úgyis meg fognak tenni, könnyen el is rejthetik a géppisztolyt.

Valószínűleg ez lesz a jövő kis-háborújának a leghatásosabb fegyvere, éppen ezért kell a csendőröknek egyes gyanús alakok felbukkanásánál eme veszélyes és hatásos fegyver elrejtésének a lehetőségére gondolni.

A motorizálás és mechanizálás sem fogja a kis-háború alapelveit megváltoztatni. Éppen a gyorsanmozgó alakulatok alkalmazása folytán még nagyobb lesz a hadszínterek kiterjedése, még nehezebb lesz a megsokszorozott utánpótlási vonalak védelme, pedig ezek képezik tudvalevőleg a kis-háború leghálasabb céljait.

A modern guerillák nemcsak a gépkocsikat, hanem a repülőgépeket is fel fogják használni. Egyes elszánt embereket repülőgépeken lehet messze az ellenség háta mögött olyan helyeken letenni, ahol éppenséggel nem lehet erre számítani. Már a világháborúban is alkalmazták ezt a módszert különösen a U. S. A. emberei, de főleg egyes hírszerzők, kémek tették le (a lakosság segítségével). A szovjet-hadsereg már alkalmazott a polgárháborúban repülőgépen szállított bandákat, ugyanezt láthatuk a mandzsuri „hadjáratban” is. Ez te át a bandák alkalmaztatásának egy modernebb válfaja, az elv azonban a régi maradt.

Amíg azonban a túlerős fél repülőgépei az ellenséges oszlopok közeledését, a védőállásokat hamar felfogják fedezni, addig a kis csoportoknak bujkáló bandák teljesen el fogják kerülni a figyelmüket. Lehet azonban, hogy a jövő hadseregeinek e célra külön „rendőr-repülőgépei” lesznek.

Mindenesetre a jövőben, tekintettel éppen a motorizált járművek nagy számára, a benzin- stb. telepeknek még nagyobb jelentőségük lesz, mint eddig volt, mer ezek a bandák számára különösen kecses célokul fognak szolgálni és éppen ezért biztosításuk és megbízható védelmük sok erőt fog lekötöni.

Az üzemanyag pótlása a jövő hadseregének igen nagy nehézségeket fog okozni s ezt meggátolni, vagy megakadályozni lesz a guerillák különleges feladata, melynek az ellátásra repülőgépen szállított bandákat fognak alkalmazni. A harcászokat viszont bandák ellen aligha lehet kiadósan alkalmazni, legfeljebb a lángvetőket, egyes telepeket stb. oltalmazásánál.

A jövőben is tehát a bandaharc életető eleme marad a mozgás, a támadás, a védelem „kis-háború” eleve kiátástan. Az az elv is megmarad a jövőben is, hogy a banda-harcokra nem szabad nagyobb erőket alkalmazni, mert ezeket a védők hatalmas tömeg- (gép) tüze hamarabb tudja szétugrasztani, mint az apróbb, elszánt kis-bandákat (3-10 fő).

A guerillák célja vakrémület (pánik) keltése s az azt követő teljes megsemmisítése az ellenségnek, hogy azután eltűnhessenek. Az az elv is fennáll a jövő háborújában, hogy a guerilláknak saját csapatokra kell támaszkodniuk. Ezek a jövőben a gépkocsik, repülők segítségével sokkal hathatósabban tudják majd a „kis-háború” harcosait támogatni, mint eddig történt. Ellenséges érzelmű lakosság között a támogatás nehéz lesz, — ezt a dobrovoljacok, komitácók is érzik — már most is, — ellenben saját országban, vagy velük rokonszenvező lakosság közepette a guerillák rekvirált gépkocsikat fognak használni, ezeket ismét az ellenfél páncélgépkocsijai hatásosabban tudják majd üldözni, ha idejekorán felfedezik őket.

Mindig és mindenesetre azonban a guerilláknak a lakosság támogatásával számolniuk kell. Csak hátor, elszánt és harci erényekkel rendelkező lakosság fiai jöhetnek számításba a guerilla harcnál, melynél az egyesnek a teljes megsemmisüléssel számolnia kell. Ezért hordanak a szerb bandák tagjai állandóan erős mérget maguknál, hogy kérekerülve, gyorsan elpusztítsák magukat.

A modernhadsereget, a nemzet ifjúságát oktatni

kel! a „kis-háború”-ra, annak elhárítására, különben a mai néphadseregek teljesen tehetetlenül fognak az ilyen ellenfél kis, elszánt részeivel szemben állni.

A jövő háborúja a repülőgépek, a mechanizálás, a gép-, a (tömeg) tűz, a tankok jegyében fog lefolyni, éppen azért a lakosságnak azt a részét, amely nem specialista, a merész ifjakat, azt mondhatnók: a desperádókat, a mellékhadszíntér feladataira, a „kis-háborúra” kell alkalmazni, hogy a túlhatalmas ellenfél előnyomulását megakadályozzák, megbénítsák. Erre elszánt, hideg-lelkű emberek kellenek s ilyenek leendő ellenfeleinknél akadnak is, mert gyűlölnék bennünket. Ezért kell velük, harceljárásokkal foglalkozni, hogy azt felismerve, idejekorán felkészüljünk. A bandák legveszélyesebb ellenfelei ugyanis — az ellenbandák lesznek.

Suhay Imre althgy.

Lóismeret.

Írta: Dr. MIKECZ BÉLA törzsállatorvos.

(Tudjuk, hogy a csendőrség lóállománya hatalmas értéket képvisel s azt is tudjuk, hogy sem szolgálati, sem kincstári szempontból nem közömbös: szakszerűen és lelkiismeretesen kezeljük, gondozzuk-e a lovainkat. A mai költségvetési viszonyok között sok idő kell még ahhoz, hogy a rendszerezett lólétszámot a valóságban is elérhessük, innen van az, hogy több lovas öns csak papíron van, de a többen sem teljes a lólétszám. Az egyébként is kötelező gondoságtól eltekintve tehát ma különösen nem engedhetjük meg magunknak, hogy csak egyetlen lovunkat is szakértelemhiánynak vagy gondatlanságnak üldözzük fel. Megfelelő szakközleményekkel eddig is támogattuk lovas bajtársainkat, most pedig felkértük dr. Mikecz Béla törzsállatorvos urat, hogy készülő könyvéből olyan közleménysorozatot adjon, amelyben rendszerbe foglaljon mindent megtalál a lovas-csendőr, amit lováról tudnia kell és — tudnia illik. A sorozat első közleményét alább adjuk. Szerk.)

I.

1. A ló származása és eredete.

A ló a vadlótól származik ez utóbbi az őslóra vezethető vissza. Az őslónak — apró, rókanagyságú állat — öt ujjja volt és talpon jár t.

Az ősló a fejlődés folyamán átalakulásokon ment át; az ujjak lassanként oltak váltak és visszafejlődtek. A visszafejlődéssel egyidejűleg magassági méretei növekedtek és az ősló juh-, majd szárnagyságot ért el. A földkereg megszüllésével a kapcsolatban a talponjárás átalakult ujjonjárassá, később ujjhegyenjárassá. Az így ujjhegyen, patán, könnyebben mozgó állat gyorsabban tudott ellenségei elől menekülni. Az ujjak e maradványainak tekinthetők a lovon most is található szarvasztyenyék és szarusarkantyúk.

Az őslóvak hazája Amerika volt, azonban az itteni lovak későbbi korban kivestek és csak Amerika felfedezése után vitték magukkal a spanyolok és franciák Amerikába a lovat. Valószínű, hogy a ló Amerikából Ázsiába a két földrészt összekötő keskeny Behring-szoroson jött át. A bronzkorban sok ló volt Európa keleti részén: Kr. e. 2000 évvel találkoztak a szelíd lóval.

A ló vallási szertartásoknál, táplálkozásoknál is szerepel. Húsát, tejét használták fel. Ósaink — mint tudjuk — fehér lovat áldoztak Hadúrnak.

Ma két fajta csoportja ismeretes: a keleti származású, szilárd szervezetű és a nyugati vagy petyhüdt szervezetű ló.

A keleti származású, szilárd szervezetű, melegvérű ló jellegzetes tulajdonságai: az arányos, szikár száraz fej, az arcélek kiálló, éles kontúrral, a szemek élénkek, kifejezésteljesek, a fülek kicsinyek és mozgékonyak. Az inak szárazak és acélosak, a paták szaruanyaga ellenálló. Testüket finom, selymes szőrzet borítja, mozgásuk kecses, gyors és kitartó. Ilyenek: az angol telivér, magas angol félvér, arabs telivér és az arabfajta. Az előbbieket Kisbéren, az utóbbiakat Bábolnán az állami ménesekben tenyésztik.

A nyugati származású, hidegvérű, petyhüdt szervezetű ló nagytestű, durvaszálú szőrzettel. Feje burkolt, mélyen bennülő apró szemekkel. A nyak rövid, vaskos, a mar elmosódott, a mellkas többnyire hengeres, a far igen gyakran barázdált és csapott. Az inak, izületek burkoltak, a paták szaruanyaga gyakran szétmálló, porhanyós. A hidegvérű ló lomha, hamarabb kifárad. Ilyen fajtájú lovak: a muraközi és a pinkafői.

A *szamár*. A lónál kisebb termetű, fülei feltűnően nagyok. Háta keresztalakban szíjjalt. Szarugesztenyei hátulsó lábain nincsenek.

Az *öszvér*. A ló és a szamár keresztezéséből származik. Kisigényű, rendkívül munkabíró, nagyon kitartó. Legtöbbnyire lóöszvéreket tenyésztettek, amelyek lókanca

és számármén utódai. A öszvér korcs (bastard), a tenyésztésben tovább nem szaporítható.

2. A ló csontváza.

A csontváz a ló testének szilárd váza. A gerincoszlop a koponyával egyített az agy-, illetve a gerincvelőt zárja körül.

A gerincoszlopból kiinduló bordák alkotják a mellkast, melyben a lélekzés és a vérkeringés szervei helyeződnek el. A mellüreget a rekeszsívm választja el a mögötte helyeződő hasüregből, melyben az emésztés szervei foglalnak helyet. A törzsből indulnak ki a végtagok.

A csontváz egyes csontjai az alábbiak:

A) A fej csontjai:

a koponyacsontok, arcorri csontok és az alsó állkapocscsont.

B) A törzs csontjai:

7 nyakcsigolya, 18 hátszigolya, ugyanannyi pár borda;

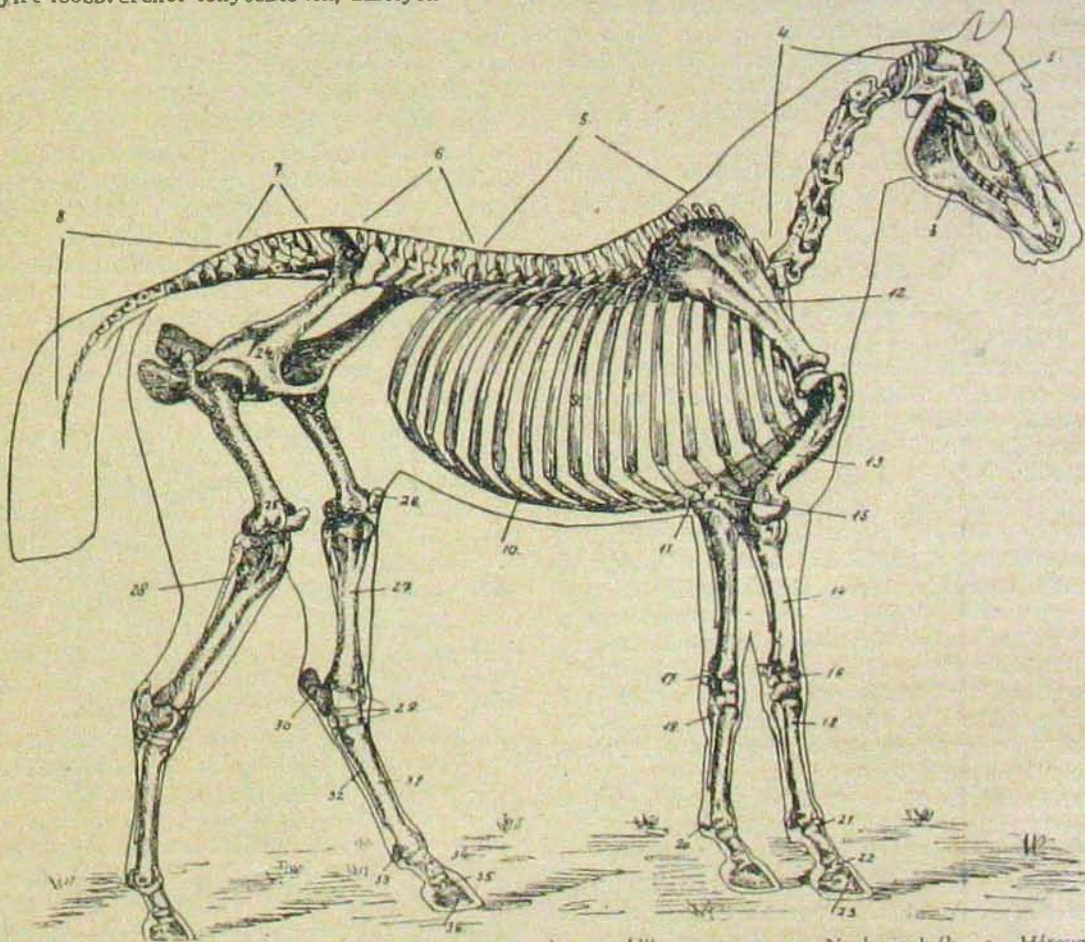
6 ágyécsigolya (arabs lovaknál esetenként 5 drb);

keresztescsont (5 drb. összenőtt keresztescsigolyából);

16–18 farokcsigolya;

szegycsont a lapátosporccal;

medencecsont, mely a csipő-, far- és ülőcsontból forrt össze.

A ló csontváza. 1. Koponyacsontok. 2. Arcorri csontok. 3. Állkapocscsont. 4. Nyakcsigolyák. 5. Hátszigolyák. 6. Ágyécsigolyák. 7. Keresztescsont. 8. Farokcsigolyák. 9. Bordák. 10. Bordaív. 11. Szegycsont. 12. Lapátosporc. 13. Felkarcsont. 14. Alkarcsont. 15. Könyökcsont. 16. Lábtőcsontok. 17. Borsócsont. 18. Lábközépcsont. 19. Kapocscsontok. 20. Egyenítő csontok. 21. Csüdesont. 22. Pártacsont. 23. Patacsont. 24. Medencecsont. 25. Kocscsont. 26. Térdkalács. 27. Combcsont. 28. Kiscombcsont. 29. Csánkcsontok. 30. Sarokcsont. 31. Lábközépcsont. 32. Kapocscsontok. 33. Egyenítő csontok. 34. Csüdesont. 35. Pártacsont. 36. Patacsont.

C) Az elülső végtagok csontjai:

a lapockacsont,
a felkarcsont,
az alkarcsont a könyökcsonntal,
a lábtő csontjai,
a láb középcsont a két kapocscsonttal,
az egyenítőcsontok,
a csüdcsonnt,
a pártacsont,
a patacsont,
a nyircsont.

D) A hátulsó végtagok csontjai:

a felcombcsont,
a térdkalácssont,
az alcombcsont a kis-combcsonttal.

E) A csánk csontjai:

a láb középcsont a két kapocscsonttal,
az egyenítő csontok,
a csüdcsonnt,
a pártacsont,
a patacsont és
a nyircsont.

A csontok egymással ízületek útján kapcsolódnak. Minden ízület érintkezési felületét a csontvégeken rugalmas porcréteg vonja be. Az ízületeket az ú. n. tokszalg zárja körül, ezenkívül összetartozásukat az ízületi oldal-szalagok erősítik meg. Minden ízületben néhány csepp ízületi nedv van, mely az ízület rugalmasságát és síkam-lóságát szolgálja.

A csontok mozgatását az izmok végzik. A végtagok izmai legnagyobb részt rostos, rugalmas inakban vég-ződnek.

3. Külemtan.

A ló testét három főrésze osztjuk, ú. m.: a fej, a törzs és a végtagokra.

A fej legmagasabb része a fejtető, az ebből kinövő hosszú szőr az üstök. Ettől kétoldalt a fülek vannak, belsejüket fedő szőrök a pamacs-szőrök. A fejtető alatt a szemek vonaláig elterülő rész a homlok, ettől kétoldalt van a halánték.

A szembolt felett van a vakszem, alatta a szem. A szemgolyót a felső és alsó szemhéj fűdi, melyek közül csak a felsőn vannak pillaszőrök. Ezenkívül a lónak még egy harmadik szemhéja, ú. n. pislogóhártyája is van. A szemek alatt terül el kétoldalt az arc, vagy orca a kiálló arcléccel, a homlok közepétől lefelé nyúlik az orr-hát, ettől kétoldalt pedig a zápfogakat takaró húsos pofa. A két orrnyílás alatt következnek az ajkak a szájrészel és a szájszögletekkel. Az ajkakon hosszú tapintószőrök vannak. (A ló nemcsak szagolja a tárgyakat fakadályo-kat), hanem finom tapintószőreivel meg is tapintja.) Az orrlyukakat az orrcimpák szegélyezik. Az alsó ajak mö-gött van az álldudor, e fölött az álligödör következik. Az alsó állkapocs két ága között van a torokjárat.

A fejnek a nyakkal való összeköttetését fejtűzés-nek hívjuk. A fejtűzés lehet: magas, közép magas és ala-csony. A fejtűzés módjának hatáslónál jelentősége van, mert a ló összeszedhetőségét nagyban befolyásolja. Hatáslónál a közép magas fejtűzés kívánatos, melyet arról ismerünk fel, hogy természetes fejtartás mellett a ló fejének meghosszabbított hossz tengelye a talajjal 45

fokú szöget alkot. Ez esetben a sörénynél mérsékeltén domború, a torokél pedig mérsékeltén homorú. Nem kívánatos ellenben a hatáslónál sem a túl magas vagy magas, sem pedig az alacsony fejtűzés. Alacsony fejtűzésű az a ló, amelynek fejhossz tengelye a talajjal derékszöget (90 fok) alkot. Ezzel a fejtűzéssel rendszerint hattyú vagy kakasnyak jár együtt. Az ilyen ló könnyen szár mögé kerül.

A magas fejtűzésű ló vízszintesen hordja fejét (csil-lagvizsgáló), zablája könnyen hátracsúszik, szár ellen dolgozik.

A nyaknak két oldala van, egy felső, vagy sörény-éle és egy alsó, vagy torokéle; ez utóbbit vonul végig a légeső, fölötte a nyelűcső, a sörényéből nő ki a sörény. A nyak oldalain, a torokél közelében jobbról-balról egy-egy hosszanti barázda halad, ezeket torkolati viszérbaráz-dáknak nevezzük.

A nyaknak a törzssel való egyesülését nyakillesztés-nek hívjuk. A sörényél hátsó végén, a mar előtt talál-ható bemélyedésnek baltavágás a neve. A nyakillesztés-nek szintén jelentősége van a ló vezetése szempontjából. A nyakillesztés lehet: közepes, alacsony és magas. A nyakillesztést a baltavágás kifejezettségéből és a nyak alsó élének, a torokélnak a szügyhöz való viszonyából határozzuk meg. Ugyanis: közép magasán illesztett a ló nyaka akkor, ha a baltavágás jól látszik, a nyak alsó éle pedig a mellkassal közép magasán érintkezik; alacsony a nyakillesztés akkor, ha a baltavágás erősen látszik, a nyak alsó része pedig a szügyön mélyen leér; a magas nyakillesztésű lónál a baltavágás eltűnik, nem látható, a nyak alsó éle pedig meredek.

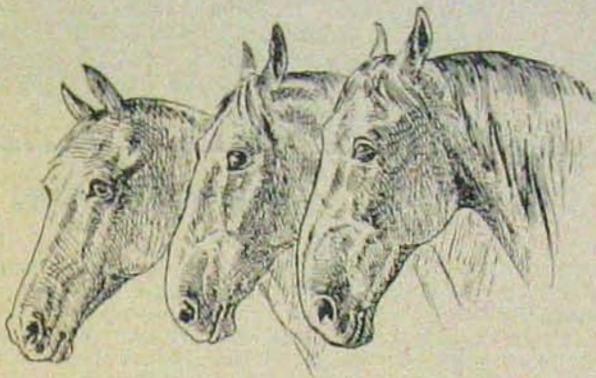
A ló törzsén az alábbi részeket találjuk: a mart, a mellkast a szívájékkal és a lapátosporccal, a hátat, a hasat, az ágyékot, a horpaszt, a külső csipőszögletet, a fart, melynek legkiemelkedőbb pontja a farbúb, az ülö-gumókat, a faroktőt, farokkocsányt, a végbél nyílást, ez alatt nőivarú állatoknál a hüvelynyílást. A két comb kö-zötti rész a hasíték, a combok belső oldala előtt pedig a lágyék vagy szeméremfaj terül el, melyen himivarú álla-toknál a herezacskó a herékkel, a vaszora és benne a bímvesző található. Nőivarú állatoknál itt van a csecs.

A végtagok egyes részei a következők: az elülső vég-tagon van: a lapocka, a vállszöglet, a felkar, a könyök, az alkar szarugesztenyével, a lábtő (mellső térd), láb-szár, boka, csüd, pártá és a pata; a hátulsó végtagon van: a felcomb (kono), térd, alcomb, a csánk a sarok-gumóval, a lábszár, boka, csüd, pártá és a pata. A csánk belső oldalán szintén találunk egy-egy szarugesztenyét.

A fejalakulások elbírálásánál elsősorban az arcél vonalára (profil vonal) vagyunk tekintettel. Az arcéli vonalat a fejtetőt az orral összekötő vonal adja, melyet akkor látunk, ha a lovat oldalról nézzük.

Fejalakulások: 1. egyenes fej az, melynek arcéle egye-nes, 2. kosfejű a ló akkor, ha az arcéle egész hosszában a homloktól az orrnyílásig lefelé ívelt. Ilyen fejalakulást láthatunk a kladrubi lovaknál. 3. Félkosfej az, amikor az arcél ívelése csak az orrhátra terjed ki, tehát a hom-lok egyenes. Ilyen feje van a Nonius és Lipizzai lónak. 4. Csukafejű a ló akkor, ha a profilvonal a homlok és orrhát átmeneténél horpadt. Ilyen fej nemes lovakon, főleg arab lovakon gyakori. 5. Juhfejű az a ló, amely-nél a profilvonal a homloknál domború, az orrhátnak megfelelően pedig egyenes; angol telivérek fajta-jellege. 6. Ékfejűnek mondjuk a lovat akkor, ha a feje, oldal-ról nézve is, lefelé túlságosan elvékonyodik, 7. ha a ko-

ponyai rész túlvaskos, az arcórri rész pedig előlről és oldalról nézve is hirtelen elhegyesedik, disznófejről beszélünk. Igen gyakran lógó, vaskos disznófület és mélyen

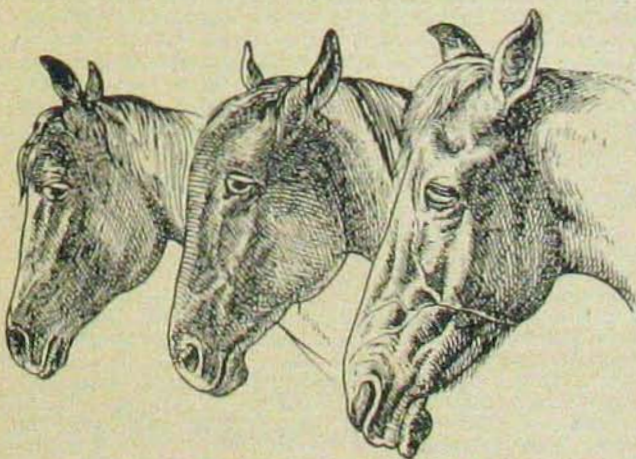
(Egyenes-kos-fékos fej.)

bennülő disznószemet találunk rajta. Ha a fej egészében vaskos és oldalról nézve nem keskenyedek eléggé, akkor ökörfejnek hívjuk, végül 8. megemlíthető még a vén-

(Juli-csuka-disznó fej.)

asszonyfej is, mely öreg, elcsigázott lovakon gyakori. Jellemző erre a fejformára, hogy vékony és keskeny, a fülek és az ajkak lelógnak, a szemhéjak félig zártak.

(Ök-ökor-vénasszony fej.)

A hátsó feje akkor tetszetős, ha: arányos, száraz, szikár, arányos fülekkel, széles homlokkal, nagy, kinnülő, kifejezésteljes szemekkel, tág orrnyílásokkal, jól zárt ajkakkal.

(Folytatjuk.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

A verpeléti őrs parancsnoka küldötte be hozzánk az alábbi levelet, amelyet az Amerikába szakadt Bodnár József magyar testvérünkötől és volt bajtársunktól hozott számára a posta. Változtatás nélkül közöljük a levelet úgy, amint azt Bodnár József hajdani magyar csendőr, most pedig amerikai vasutas a maga 34 év óta parlagon heverő magyar nyelvével — azaz inkább ma is magyar szívével — megírta. Nem vesszük zokon, hogy az idegenben s hozzá kemény életharcban töltött évtizedek a magyar helyesírás szabályaiból némileg kizökkentették, hanem annál melegebb üdvözléssel küldünk számára mindannyian magyarok s különösen mi magyar csendőrök. A levél a következőképpen szól:

Perth Amboy 1935 augusztus 15-én

Tekintetes Magyar Királyi Csendőr Őrs parancsnok-ságnak

Verpelét

Tisztelt Őrs parancsnok Uram!

Megfogbocsájtani, hogy ezen csekély soraimmal háborogatom Őrs parancsnok uram. Csekély kérésem az volna Őrs parancsnok uramtól, ha mag mellőztetné nekem alkalmilag írni, ami életemnek legnagyobb öröme volna ami bizony már nem oly soká foglartani mert már túl a 65-én, — hogy vajon mere-lehetnek a csendőrségnél Ambrozi Gyula és Vitti-nyédy József. Az én időmben Ambrozy hadnagy ur Tiszta-Füredi Szakas parancsnokom volt 1896-ban! — Ő vezényelt engem altiszti tanfolyamra 1891-ben, Én akkor Verpeléten voltam Ott is keztem próba szolgálatom 1895ben. Önmertem Verpeléten mindenkit Répa-Czipő Mázsik családot. Jártam a Jakab dombon Sirok Vics Felső Nána Feldebrő községekben a Száluti csárdában. Szerelnék ennek a két tisztnek írni bár milyen méltó ságban Vannak is mert igen jó előjáróim voltak. — Iljen az élet Őrs parancsnok uram, megőregedtem Dicsőségesen meg is halok.

En 1894 november 13án állam csendőrnek és 1896ben a Proba iskolából kijöttem Schwarz Leitner Hugó Miskolczi szárnyparancsnok Verpelétre helyeztet, akkori Őrs parancsnokom Mucsy István őrmester volt. — 1897ben altiszti tanfolyamra mentem Kassára, Ambrozy hadnagy ur is eljött oktatónak.

Mind fiatal Örvessető Pásztor mentem onéd Heves Bátorba. — De 1898ban fellett álltva Ungváron a 7ik szárny sokan álltunk hejjezek. Málczán Zemplénben lettem Ön álló őrsparancsnok 1898ban.

Igaz szerettem a testületet de lelki nyugalmam nem hagyott békét, hogy miért magam sem tudom. Így 1900 november 13 Ungváron Fery Oszkár százados ur előtt leazeretem. — Gazdag urak biztattak jó állással mikor kiléptem mind elfordult tőlem. — Meggondoltam a dolgot, hogy egy csendőr Őrs parancsnok csak nem fogok ábrítani kalapot emelni egy darab kenyérről 1901ben január 30án Amerikába jöttem azott állandóan itt vagyok. — És azóta állandóan Vasutnál dolgozom van jó munkám Váltó őrs vagyok heti fizetésem ma 36 dollár de volt 45 is. 1902ben megnősültem a csendőrségnél

szerzett szerzői joggal igen jó takarékos feleségem van nincs semmi bajunk pedig ma Ora parancsnok uram mindenkinek van. 3 gyermekem van 3 lány egy fiám 2 lányaim mind férjvel fiám és 2 vőm a vasutnál sürgőnyosok ez igen szép állás amerikaiú jó fizetés 50 heti. Van 8 szobás házom mellegfutással meleg víz telefon villany, szőlős a portim. De Ora parancsnok uram az első 3 évben óriási meg kellett kifizennem az élet kezevel, nem bírtam a nyelvet ez volt csak nyelvi nincs az ilyen soha sem kap itt jó munkát történt magam iskolába jártam Vaskezű tempereantumon nem adta fel a harcot, így 1903-ban már járás munka vezető voltam a Vasutnál. — Tisztelet Ora parancsnok uram Mőltalozások alárendeltet ki oktatni, ha már ben vannak ebben a szép állásban becsüljek meg Oriskodjenek az érellel szerettem től mert többnyire ez teszi lénkre és mikor kilepnek soká nem tudja milyen Várigot csak az az élet mezejéről.

Ha méltóztatik írni kérem fizetetlen jó tenni nem akarok faradást és költségetis említeni Előre is igen megköszönöm mert ha van családja a kedves családjával igen szöppen tisztelem és az összes alárendeltjeit. Bár mit akarnak tudni kérem írjanak én mindenkinek írok Isten Oktalmába adódom

Szolgája

Bodnár József

csimem

Joseph Bodnár

Scirearen N. J.
Amerika

Írjon kérem milyen a jelenlegi csendőrség?

(Becicsky Zsigmond szds. felv.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

88. kérdés. Egy eséplőgéptulajdonos bérceplést vállalt oly közseghben, amely nem lakóhelye. Feljegyzette-e őt erre iparengedélye?

Válasz. Az ipartörvény (1884:XVII. t. c.) 50. §-ának hatályában levő része szerint minden iparnak jogában áll nemcsak lakhelyén, hanem azon kívül is megrendelt munkát teljesíteni vagy munkásai által teljesíttetni.

A cséplőgéptulajdonos tehát semmiféle jogszabályt nem sért, ha iparengedélye alapján az ország egész területén bérceplést vállalt el.

89. kérdés. Ha a csendőrőrsön tett szóbeli panasz, írásbeli feljelentés vagy a járőr saját észrevétele alapján kihágás tárgyában eljárás indul s a feljelentés, szóbeli panasz vagy a szolgálati feljegyzés az őrs iktatójába kerül, mi az eljárás a Szut. 461. §-a esetében, amikor a csendőr a kihágás teljesét vagy részét nem képes megállapítani? Kell-e jelentést tenni ily esetben a kihágás elbírálására illetékes hatóságnak (bírószághoz), jöhet-e az idézett 461. §. szerint a teljes hiányban nem állózkodó kihágásokkal nem kell feljelentés tárgyává tenni?

Válasz. Olyan esetben, amikor panaszos fél feljelentéséről iktatott szolgálati feljegyzés készült, vagy írásbeli feljelentés került az iktatóba, helyesen jár el a csendőr, ha a feljelentést jelentés kíséretében az illetékes hatósághoz (bírószághoz) továbbítja akkor is, ha a teljes vagy részest ki nyomozni nem sikerült. A csendőr nem teheti el irattárban semmiféle panaszt vagy feljelentést. Ezt a szabályt szigorúan kell követni, mert meg nem tartásából sokféle bonyodalom és a csendőrré kelemetlenség származhatik. A csendőr nem elintéző hatósága (forum) semmiféle büntető vagy kihágási ügynek, tehát kötelessége a nála tett panaszt az illetékes forumhoz továbbítani. Ez nézetünk szerint magától értetődő dolog. A Szut. 461. §-ának 1. bekezdése arra az esetre szól, amikor a csendőr hivatalból észlelt valamely kihágást, de erről még senki sem tud s a csendőr további tájékozódása eredménytelenül végződve, szolgálati feljegyzést sem készített. A Szut. ezzel a rendelkezésével nyilván meg akarta gátolni levegőben lógó kihágási esetekről szóló s nyilván hasznátalan irka-írák gyártását, de semmiesetre sem célja ennek a rendelkezésnek, hogy a csendőrségnél tett panaszok a csendőrségnél bármilyen okból megrekedjenek.

90. kérdés. Rendelt-e a 45.268. K. M. 1935. sz. rendelet hatálya az ipari munka vasárnapi szünnetelésének kiterjesztése éjszakai és húsparra vonatkozólag?

Válasz. Az ipari munka vasárnapi szünnetelésének kiterjesztése tárgyában 1935. július 8-án 45.268. K. M. sz. a. kiadott s 1935. július 14-én életbe lépett rendelet 3. és 4. §-ának a húspár vasárnapi munkaszünnetére vonatkozó rendelkezéssel végrehajtását az 1935. július 13-án kelt, 1935. július 14-én kihirdetett 47.863. K. M. sz. rendelet további rendelkezésséig felfüggesztette. Ehhez képest a m. kir. Kereskedelemügyi miniszter további rendelkezésséig a húspár vasárnapi munkaszünnete tekintetében a 45.268. K. M. 1935. sz. rendelet kiadása előtt hatályban volt rendelkezések érvényesek az ország egész területén.

91. kérdés. A gyanúsított, minthogy valamely a szomszédos ház padlására többször berepült, ezt megakadályozandó, betapasztja a padlásnak szelelő-lyukait. A házban lakó bérlet ez ellen nem tiltakozik, de a tulajdonos kifogásolja a gyanúsított eljárását és az előbbi állapot helyreállítását követeli. Van-e büntetőeljárás gyanúja?

Válasz. A gyanúsított jogtalanul járt el, amikor a más tulajdonával a tulajdonos bejegyzése nélkül rendelkezett.

Mint hogy azonban ezt nem bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékkal tette, eljárásához a bíról is hozzájárult, kárt sem okozott, bűncselekmény gyanúja nincs, a kérdés polgári perútra tartozik.

92. kérdés. A teherben lévő házasság nő kijelenti, hogy addig fog táncolni, ugrálni, míg magzatától meg nem szabadul. Így is jár el a elvetéles be is következik. Pennforog-e a Btk. 235. §-ának 1. bekezdésébe illő, és a 2. tétele szerint büntetendő magzatelhajtás büntetettének gyanúja?

Válasz. A gyanú fennforog, mert az ugrálás és táncolás vagy egyéb megerőltető mozdulatok végzése elvetéles előidézésére, azaz a magzat megölésére alkalmas. A terhes nőben meg is volt a szándék a magzat megölésére s ez bekövetkeztével, a nyomozásnak azt kell kideríteni, milyenek voltak a terhes nő végezte mozdulatok, a terhesesség mely szakában, mikor, mily körülmények között, mily alakban és terjedelemben történtek meg. Arra a kérdésre, hogy ezek a mozdulatok elvetéles előidézésére alkalmasak, orvosszakértőt kell meghallgatni. A nyomozásnak fontos tényezője, hogy oly tényeket derítsen ki, amelyek a szándékosság bizonyítására alkalmasak, mert a gondatlanságból elkövetett magzatelhajtás nem büntethető.

93. kérdés. Osztrák állampolgárok osztrák állampolgár sértett kárára Magyarország területén a magyar Btk.-ba illő bűntett követték el. Az osztrák sértett az őrsön feljelentést tesz, a gyanúsítottak azonban az osztrák állam területén laknak. Mi az őrs helyes eljárása?

Válasz. Ilyen esetben a csendőr helyeken jár el, ha a feljelentés adataira vonatkozó tényállást a lehetőség határára belül kinyomozza, s erről a kir. ügyészségnek jelentést tesz. A kir. ügyészség dolga ily esetekben az igazságügyminiszternek jelentést tenni s további tennivalóit az igazságügyminiszter utasításához szabni. Az igazságügyminiszter ily esetben a bünvádi eljárást vagy felajánlja annak az államnak, ahol a gyanúsítottak laknak vagy az eljárás folytatását rendeli el a hazai törvények szerint.

Ha a magyar területen büntetett elkövető külföldi magyar területen tartózkodik, semmi akadályja nincs annak, hogy vele szemben a magyar törvények szerint eljárjanak és őt elfogják, tekintve azt, hogy a bünvádi eljárás megindulásakor első dolga lesz az ország területéről távozni.

94. kérdés. Az ügyvéd ügyfele ellen ügyvédi munkadíj címén követelt 50 P miatt fizetési meghagyás kibocsátását kéri a bíróságtól. A bíróság ezt el is rendeli. Az ügyfél helyett azonban más azonos nevű egyének kezbesítik a bíról határozattal. Ez az egyen értesíti az ügyvédet, hogy töresen vette át a határozatot s ezt az ügyvéd tudomásul is veszi. Később azonban, mintha a törv. kijelentéséről mitsem tudna, fizetési végrehajtást kér az ügyfél ellen (akinek a fizetési meghagyás tulajdonképpen szólt) s annak ingatlanára az 50 P-t jelzálogi teherként bekebelezett. Bűncselekmény gyanúja forog-e fenn?

Válasz. Az ügyvéd eljárása nem tekinthető ugyan jóhiszeműnek, s valóban közreműködött arra, hogy ügyfele jogviszonyait illetőleg valótlan tényt vezessenek be a telekkönyvbe, mert azt, hogy ügyfele valóban tartozik-e az 50 P-vel, jogerős bíról határozattal meg nem állapították, márpedig a telekkönyvből az ügyvéd eljárása folytán ez tűnik ki. A Btk. 400. §-ának 1. bekezdésébe illő, s ennek 2. bek. szerint működő közokirat hamisítás büntetettének gyanúja tehát megvan. A gyanú ellen azonban nem nehéz védekeznie, ha egyrészt azt mondja, hogy a téves kézbesítésről nem tudott s ez a védekezése meg nem cáfolható, másrészt azt állítja, hogy ügyfele az 50 P-vel valóban tartozik, tehát lényegileg károsodás nem érte, ennek folytán őt jogtalan vagyoni hátrán szerzésének célzala nem vonatkoztatja.

95. kérdés. A házafelék összehordulnak, aminek következtében az egyik házasság a közös lakásból kiűzőlődsé végett elkövetik. Jogában áll-e a távozó házastárnak a közös lakás hátrahagyott magával vinni?

Válasz. Ilyen esetben, amikor az a vélelem, hogy a távozó házastárs megzavart az együttélésre vonatkozó jogi kötelezettséget, nincs jogában az elhagyott lakást kiűriteni. Nem követ el azonban jogtalanságot, ha a személyes szükségletre vonatkozó legszükségesebb tárgyakat magával viszi, fennmaradván a joga, hogy egyéb tárgyak kiadását még a házasság tartama alatt bíról úton követelje. A különváló házastársaknak egymással szemben álló vagyoni igényeit egyébként a valamelyik fél által megindított házassági bontóperben kell elbírálni, vagy külön vagyoni

jogi perben, ha így egyeznek meg, illetőleg a házassági perben erre vonatkozólag megállapodni nem tudnak. A házassági bontóper vagy az említett vagyoni jogi per eldőlése előtt a házastársaknak egymással szembenálló vagyoni jogi igényei bontóperben állg bírálhatók el, ezért a különváló házastársaknak lopás, sikkasztás stb. miatt egymás ellen tett feljelentéssel rendszerint eredménytelenek.

96. kérdés. A gyanúsított nő magát teherben levőnek érezvén, egy zugbárához fordul, akit bizonyos kialakult szokásért a magzat elhajtását elvándorja s a gyanúsított nő méhét kötőfével felzárva, hosszas vérzést idéz elő. Pennforog-e magzatelhajtás büntetettének gyanúja, ha az orvosszakértői vélemény szerint a gyanúsított nő nem volt teherben, más adat pedig arra, hogy valóban teherben volt, a gyanúsított nőnek a nyomozás során tett beismerésén kívül nincs?

Válasz. A magzatelhajtás büntetettét csak teherben lévő nő követheti el, más is csak akkor, ha teherben lévő nővel kapcsolatban végez törvény tiltotta magzatelhajtó cselekményt, az elkövetés tárgya pedig csak élő méhmagzat lehet.

Azért, mert a gyanúsított nő magát teherben levőnek gondolta s a zugbára is ebben a feltevésben eszlekedett, cselekményük nem vált bűncselekménnyé. A jogilag védelem érdekében a magzatelhajtásnál a bűncselekmény tényálladási eleméül szolgáló terhes állapot és a méhmagzat sértetlenségéhez kapcsolódik. Elkövetés tárgyának hiányában ez a jogi érdek megsérülve nem s így kísérletből nem lehet szó.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A furfangos tolvaj meséje.

Írta: FULEKI JÓZSEF alhadnagy (Toponár).

(Nyomozta: A toponári őrs legénysége.)

Veres Sándor* orci lakos 1934 július 10-én az őrsön feljelentést tett, hogy aznap 8 órától 12 óráig terjedő időben, amíg ő és felesége mezei munkán távol voltak, bezárt lakásában levő zártlalt ládjából 1 drb 100, 1 drb 50, 2 drb 20 és 2 drb 1 pengőt, összesen 192 pengő készpénzt egy sárga bőrszékenyével együtt ismeretlen tettes ellopta.

Előadta, hogy 7-én, vasárnap, eladott két híztott sertést egy kaposvári mézárósnak 192 pengőért. Az összeg kifizetésénél feleségének unokabátyja, Pödör József jelen volt, ki igen rossz gazdasági viszonyok között él, de a szomszédok is tudták róla, hogy híztott sertést adott el és pénz van a háznál.

Az őrs járőreivel azonnal a helyszínre mentünk, hol a helyszínt a következő állapotban találtuk:

A ház L alakban épült. Az utca felől három szoba, az udvar hosszában nyúló részen a konyha, élektúra, istálló, pajta és egy nyitott, de nem használt kamra volt. A kert n ugatra a rétre nyult ki.

A kerítés rozoga volt, helyenként résekkel úgy, hogy a kerítésen át a kertbe és onnan az udvarba könnyen be-, illetve ki lehetett jutni, a kert és az udvar között egy

* A neveket megváltoztattuk. (Szork.)

50 cm hosszú, 2,5 cm széles és 0,5 cm vastag vasdarab állott, amely a sértett tulajdona volt.

Az előszobájátó kilencalkötője félre volt feszítve, az ajtó tokozatán belől feszítési nyom látszott, amely egyezett a sarokban talált vasdarabbal.

Az előszobában levő ágy fel volt dülva, az előszobától balra fekvő szoba ablaktáblákkal és függönyökkel el volt sötétítve. A szobában levő ruhaszekrények érintetlenek voltak.

Az előszobából jobbra nyíló szobában egy ruhásláda állt. A ládában levő ruhák fel voltak dülva, a sárga bőr-erszény pedig a benne levő pénzzel hiányzott.

Mivel a feszítési nyom az ajtófélfá belső részén volt, úgyszintén a félrefeszített ütköző is és megállapítottuk, hogy bezárt ajtó mellett kívülről az ütközőt félrefeszíteni nem lehetett, azt következtettük, hogy a tettes, mielőtt a sértett és felesége a mezőre mentek volna, talán akkor, midőn az állatok etetésével és fejésével voltak elfoglalva, besurrant, az ajtó előtt álló vasdarabot magához vette és a besüstitett baloldali szobában elrejtőzött.

Először a sértett, majd valamivel később a felesége távozott el hazulról, aki mit sem sejtve rázárta az ajtót a tolvajra.

A tolvaj zárt ajtók mögött nyugodtan felkutatta a pénzt, magához vette s a magával bevitt vasdarabot a bezárt ajtókilincs ütközőjét félrefeszítve, az ajtón át távozott.

Arra is gondoltunk, hogy a tettes talán hamiskulcsal hatolt be az előszobába és az ütköző félrefeszítését nyitott ajtó mellett — csupán félrevezetés céljából csinálta. Mivel azonban a záron a legcsekélyebb karcolás sem látszott, ezt a feltevésüket elvetettük annál is inkább, mert alig bízható, hogy a tolvajnak ideje és kedve legyen félrevezetés céljából a helyszínt megváltoztatni, örül, hogy jól végzett munka után elmenekülhet. Csupán házitolvajnak érthette meg ezt a fáradságot, hogy betörés színlelésével a gyanút idegenekre terelhesse.

A községházán összehittünk és tanácskoztunk, hogy a nyomozást milyen irányban folytassuk.

Először a sértett feleségének az unokabátyját vettük gyanuba, mert a sértések kifizetését látta és rossz anyagi viszonyok között élt. Másodsorban a tőzsomszédra is gondoltunk, sőt a sértett ezt gyanúsította leginkább, mert a szomszéd aznap otthon volt, lakásáról a sértett ajtója elé lát és így észrevehette, mikor a sértett és felesége elmentek a mezőre. Gyanússá tette a szomszédot az is, hogy sok adóssága volt. Harmadsorban egy másik eladósodott gyanús egyén tettességére gondoltunk.

A járórok egyes tagjai a sértett egyetlen leányát vették gyanuba. Ezt a feltevést nem osztottam, mert a leány férje jó anyagi viszonyok közt élt, gyermeklik nem volt és ezenkívül a leány volt a sértettek egész vagyonának várományosa.

Kialakult olyan vélemény is, hogy a pénzt el sem

A m. kir. csendőrség tisztikara a világháború alatt összesen 375 rendjelet és kitüntetést kapott. Ebből a Lipóti-rend lovagkeresztje a hadidíszítménnyel és a kardokkal: 1, a Vaskoronarend 3. osztálya 2. hadidíszítménnyel: 4, ugyanaz a kardokkal: 5, a Ferenc József-rend tiszti keresztje a hadidíszítménnyel: 8, a Ferenc József-rend lovagkeresztje a hadidíszítménnyel: 19, tiszti arany vitézségi érem: 1, a 3. osztályú katonai érdemkereszt a hadidíszítménnyel: 40, ugyanaz a kardokkal: 33, bronz Signum Laudis 148, ugyanaz a kardokkal: 47, ezüst Signum Laudis 33, ugyanaz a kardokkal: 14, ezüst Signum Laudis pánttal: 1, ugyanaz kardokkal: 3, koronás arany érdemkereszt: 14, arany érdemkereszt: 4.

lopták, a sértett a betörést csupán azért színlelte, hogy ne kelljen adót fizetnie. En ezt a feltevést sem láttam belyátallónak, mert a sértettnek adóssága nem volt, jó anyagi körülmények között élt. Mindazonáltal a felmerült eshetőségek egyikét sem hagytuk figyelmen kívül. Az egyes feltevések lenyomozására járőröket küldtem ki, kiknek — idegen egyének tettességére is gondolva — annak megállapítását is meghagytam, hogy idegen csavargók vagy kőborcigányok a községben vagy annak határában a cselekmény elkövetése idején nem fordultak-e meg.

En a községben nyomoztam a gyanúba vett egyének viszonyai és a községben megforduló idegenek után, de senki sem tudott arról, hogy idegen csavargók vagy cigányok aznap vagy az előző napon a községben jártak volna.

A járőrök is eredmény nélkül tértek vissza s így a nyomozásunk holtpontra jutott. Eredmény nélkül bevonultunk azzal, hogy gyanúsítottaink életmódját figyelemmel fogjuk kísérni, illetve kísértetni, hogy ilyen módon jussunk valami kiinduló pont birtokába.

Az őrsparancsnok szélesebbkörű nyomozás végett az esetet a nyomozóalosztálynak bejelentette, a szomszédos őrsöket és a kaposvári m. kir. állami rendőrséget pedig megkereste.

A gálosfai őrs járőre Simonfán és Böszénfán elkövetett lopás miatt elfogott egy Deres János nevű asztalossegédet, akit a kaposvári kir. ügyészségnek adott át. Mivel Kaposváron is több pénzlopás történt, a detektívek nyomozás végett kikérték Deres Jánost az ügyészségtől. Nyomozás közben megállapították, hogy Deres János az, aki a pénzlopás utáni időben Kaposváron igen költséges életmódot folytatott, egy nővel vidékre autókirándulást tett. A nővel 1 drb 100, a gépkocsivezetővel pedig 1 drb 50 pengős bankjegyet váltattott fel.

A detektívek az őrs megkereséséből tudták, hogy az Orciban elkövetett pénzlopásnál a tettes 1 drb 100 és 1 drb 50 pengős bankjegyet is ellopott, ezért Derest erre a lopásra vonatkozólag is kikérdezték. Deres a lopás elkövetését tagadta, de beismerte, hogy az orci lopást megelőző nap délutánján Orciban járt munkát keresni, azonban onnan ugyanaznap este visszatért Kaposvárra.

A detektívek azon kérdésére, hogy honnan szerezte a felváltott és elköltött 150 pengőt, Deres azt adta elő, hogy Józsozláviában járt és ott a határ közelében összetalálkozott egy csempésszel, aki elbeszélte neki, hogy magyar katonaszökevény és ezért nem szabad haza jönnie. Ő viszont a magyar katonaszökevénynek panaszkodott, hogy nem tud elhelyezkedni, nincs ruhája és sokat éheznek, mire az elővett 200 pengőt és azt mondta: — Itt van 200 pengő és kereskedj vele! Élji boldogul, de ne lopj!

A rendőrség Deres költsékeséről és előadásáról az őrsöt értesítette. Bántó János tiszthelyettes, őrsparancsnok a pótnyomozást azonnal levezette és megállapította, hogy Deres János a lopás elkövetése előtti nap délutánján tényleg Orciban járt, ott bement egy házhoz és az otthon levő leányt házassági ígérekkel hitegette. Innen csak este felé ment el egy Arany Mária nevű leány hívására, akivel együtt távoztak.

Ütközben Deres, Arany Máriaat folyton kérdegette, hogy — Itt ki lakik, van-e fia vagy leánya, gazdagok-e? — stb. Többek között a sértett háza iránt is érdeklődött, kérdezte, hogy ott ki lakik. Már sötétedni kezdett, midőn elváltak és Deres Kaposvár felé eltávozott.

Éjfélkor azonban Deres újból visszatért Orciba, ahol Arany Mária házához ment, dörömbölt az ablakon és a leányt találkára hívta, de a leány nem jött ki.

A gyanúsított mintegy félórát tartózkodott az ablak alatt és csak akkor távozott, midőn a leány onnan elzavarta. Deres ekkor sem ment el Kaposvárra, hanem Orciban halt. legnagyobb valószínűség szerint a sértett szakmákazla alatt, mivel a szomszédok előadása szerint az egyik szomszéd kutyája egész éjjel ugatott, amit máskor nem szokott tenni. Reggel aztán a lopást a helyszíni adatokból következtetett módon követhette el.

Deres János a rendőrség őrizetéből megszökött és azután még több lopást követett el, de ismét elfogták. A balassagyarmati kir. törvényszék értesülésünk szerint 3 hónapi börtönrre ítélte.

Az őrsparancsnok nevezett Balassagyarmaton a lopás elkövetésére nézve kikérdezte, aki a cselekmény elkövetését tagadta. Beismerte, hogy a lopás elkövetése előtti napon munkakeresés végett Orciban járt, de onnan este Kaposvárra utazott. Azt is tagadta, hogy éjjelkor Arany Mária házában járt volna.

A pénz szerzésére vonatkozólag ugyanazt a hihetetlen mesét adta elő, amit Kaposváron a detektíveknek, hogy neki egy ismeretlen katonaszökevény 200 pengőt adott és abból mulatott egy hétig.

Tagadásával szemben bizonyítottan tekintetbe, hogy az orci lopást Deres követte el, mert a pénz holszerzését hiteit érdemlő módon igazolni nem tudta, mert 100 és 50 pengős bankjegyeket váltottatott fel és a sértettől ugyanezeket a címleteket vitte el a tolvaj, továbbá, mert alibit a lopást megelőző éjjelre és a lopás délelőttjére egyáltalán nem tudott igazolni, amivel szemben két tanu is állítja, hogy előző este Orciba visszatért és ott 24 óra tájban megfordult.

Az őrs a feljelentést a kaposvári kir. ügyészségnek megtette. A bűnlügy további sorsa előttem ismeretlen.

*

A nyomozásnak igyekezni kell minden létező tanut megállapítani, aki az elkövetett bűncselekményre vonatkozólag valami felvilágosítást tud nyújtani. A tanuk felkutatása gyakran igen nehéz és fáradságos munka. Ha minden puhatolás, bizalmi egyének, éjjeli örök stb. megkérdezése eredménytelen és a nyomozás érdekei a tanuk felkutatását megkövetelik, akkor nem marad más hátra, mint házról-házra járva érdeklődni. Ha ez ennél a nyomozásnál azonnal megtörténik, akkor a gyanúsított személye mindjárt a nyomozás során előtérbe került volna, sőt valószínű, hogy még az ellopott pénz birtokában lehetett volna találni. A gyors, eredményes nyomozás nem maradt volna a gyanúsítottra sem hatás nélkül. Ekkor valószínűleg még a katonaszökevényről való mesét sem találta ki. Könnyebb a tagadás egy messze a multba fekvő cselekményre nézve, mint amikor a gyanúsítottat közvetlenül a cselekmény után csípi nyakon.

Pénzlopásnál mindig pontosan meg kell állapítani az ellopott címleteket. Ennek jelentőségére ez az eset is rámutat.

Erdekes és figyelemreméltó ennek a lopásnak az elkövetési módja is, melyet a helyszíni szemle és az abból levont helyes következtetések tisztáztak. A besurranó tolvaj előre gondoskodott olyan eszközökről (vasdarab), amellyel a lakásból kitörhetett. Nyitva marad még az a kérdés, hogy a tolvaj — ha már bezárták — miért nem távozott valamelyik ablakon keresztül. Ez abban valószínűsíthető, hogy az ablakon való kimászást világos nappal feltűnőbbnek és aggályosabbnak tartotta, mint az ajtón keresztül való távozást, még akkor is, ha az utóbbit csak erőszak árán lehetett megvalósítani.

Egy szép levél. Horváth István tiszthelyettes, kistéleki szakasziparancsnok a következő levelet kapta: *Tc. Horváth István m. kir. csendőrtiszthelyettes úrnak, Kistélek. Tiszthelyettes úr a járásomhoz tartozó Kübekháza községben több mint 8 évig működött, mint a kübekháza m. kir. csendőrőrsnek parancsnoka. Ezen hosszú idő alatt Tiszthelyettes úr igaz magyar szívvel és lélekkel, lelkes buzgalommal, a legnagyobb odaadással, kiváló tapintattal, nagy tudással és hozzáértéssel és a legválságosabb körülmények között is tántoríthatatlanul, bátran és a legnagyobb eréllyel, fáradhatatlanul látta el igen gyakran valóban nehéz szolgálatát és ezen magatartása által a gondjaira bízott őrskörlet lakosságának osztatlan megbecsülését és tiszteletét érdemelte ki. A magam részéről, mint a járás főszolgabírája, elismerésemet és köszönetemet fejezem ki Tiszthelyettes úrnak azokért a nagy szolgálatokért, amelyeket ottani működése alatt a Haza, a magyar nemzeti eszme és a közbiztonság érdekében kifejtett. Amidőn őszinte sajnálatomat fejezem ki afelett, hogy járásom területéről távozott, szakasziparancsnoki kinevezéséhez legjobb szencsekívánataimat küldöm és Isten áldását kérem további működésére. Kiszombor, 1935 szeptember 17. Minden a Hazáért! Dr. Kásonyi Richárd s. k., főszolgabíró.*

Csendőrtiszt tanfolyam. Október 1-én nyitotta meg Budapesten az 1935/36. évi csendőrtiszt tanfolyamot vezér Torzsay Lénárd alezredes, akit a minisztérium a tanfolyam ideiglenes vezetésével megbízott. A tanfolyam, amely jövő év június végéig tart, a honvédségtől a csendőrséghez átlépett tisztak részeseülnek csendőrségi kiképzésben. A tanfolyam tanmárai: vezér Torzsay Lénárd alez. (Közbiztonsági szolgálat, szemle-utasítás), dr. Vitray Antal egyet. magántanár (törvényszéki orvostan), dr. Farnady Károly alezredes hadbíró (katonai büntetőjog), Pinczés Zoltán őrgy. (közbiztonsági szolgálat), dr. Kricsfalussy-Hrabar Endre őrgy. (polgári büntetőjog), vezér Ridegh Rajmond őrgy. (kriminálisztika), Kontra Kálmán szds. (közlekedés és motortan), Abay Kálmán szds. (ügyvitel), vezér Biró József szds. (lovaglás), vezér Ásvány Mihály g. szds. (gazdászati zselés), dr. Mikócs Béla törzsszállatorvos (ló-ismeret). A tanfolyam hallgatói: százasok: Juhász Béla (6. h. ker.), főhadnagyok: Kiss Ákos (4. gy. e.), nemes Miklós József (14. gy. e.), Domonkos László (2. gy. e.), Szandor István (6. tü. oszt.), dr. Malonyay László (12. gy. e.), dr. Scheppel László (11. gy. e.), dr. vezér Székely Ferenc (11. gy. e.), Máthé Ferenc (1. gy. e.), Bende István (3. h. ker.), hadnagyok: Pauka László (5. h. ker.), vezér Somogyi Lajos (6. gy. e.), Mondok István (7. h. ker.), Kuti László (7. gy. e.), Gorny István II. (10. gy. e.), Homoki László (3. h. ker.), és Uzoni Jenő (4. h. ker.).

Regényfolytatást anyagtorlóadás miatt csak a következő számunkban adhatunk.

Nyomozó tanfolyam megkezdése. A nyomozó osztályparancsnokságnál Budapesten, szeptember 30-án, nyomozó tanfolyam kezdődött. A tanfolyamnak 32 hallgatója van, azok a nyomozó alosztálybeli csendőrök, akik nyomozó tanfolyamot még nem végeztek.

A kiskunhalasi I. lovas tanalosztály vizsgálja. A szakasziparancsnoki vizsgát tett lovas tiszthelyettesek 3 hetes lovas továbbképző tanfolyama f. hó 5-én ért véget. A tanfolyamot 11-en végezték el, kik közül Faragó Sándor és Gábris Gyula

tízszázalékos kitűnő, 6-an jeles és 3-an jó eredménnyel végeztek.

Kegyeleti staféta vidéken. Október 6-án az ország igen sok helységében is megrendült a kegyeleti staféta. Mazon a középsikolák, baktársi egyesületek és levente-szakkolások csapatait megelőzve az ottani 2. gyalog tanácsztály csapata lett a győztes, megelőzve az 1. gyalog tanácsztály csapata.

A budapesti lovas tanácsztály viaságja. Az őrsparancsnokképző iskolát végzett lovas tisztségek három hónapos lovas továbbképzése szeptember 27. és 28-án vitél színi Szalay Péla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője jelenlétében befejezést nyert. A tanfolyamot 13 hallgató végezte el, kik közül 4 kitűnő, 13 jeles és 1 hallgató jó eredménnyel ért el. Kitűnő osztályzatot kaptak: Szentmihály József, Demeter Imre, Salamon János és Várnagy János törm.-ek.

Pénzfutalmi. Belügyminiszter Úr Öngyméltósága a csendőrségi jutalmazási alpból a székesfehérvári II. kerület állományában: Sipos István és Kéki Lajos tthts.-t, Havnati István és Iker Gyula törm.-t 25-25 pengő pénzfutalomban részesítette.

Dícséret. A Belügyminiszter Úr dícsérő okirattal látta el: Gruba Ákos alhadgy.-t hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakaszpáncsnoki minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálataiért. Madarasz Elek alhadgy.-t hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakaszpáncsnoki minőségben teljesített értékes és hasznos szolgálataiért. Gyűző József alhadgy.-t hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakaszpáncsnoki minőségben teljesített értékes és hasznos szolgálataiért. Barla István tthts.-t hosszú csendőrségi ideje alatt általában, de a közbiztonsági szolgálati eredményes ellátásait, valamint alárendeltjeinek fegyelmzése, oktatása és ellenőrzése terén kifejtett buzgalmaért. Gyimóthi Pál tthts.-t hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, valamint irodai beosztásban kifejtett igen nagy szorgalmáért és hosszú szolgálataiért és Csordás András tthts.-t 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, 25 év óta irodai beosztásban teljesített igen értékes és hasznos szolgálataiért, valamint példás magatartásáért. A m. kir. csendőrség Felügyelője dícsérő okirattal látta el: Benkes János székesfehérvári II. kerületbeli tthts.-t, mert a kenderesi örkülnitményen teljesítendő különleges és felelősségteljes szolgálatot hazafias érzéstől áthatott, igen lelkiismeretes és odaadó tevékenységgel látta el. A székesfehérvári II. kerületi parancsnokság nyilatkozata megdicőrté: Szalkó István őrm.-t, mert egy gyárban történt gyanús tüzesetek okait 1935 július 10-től augusztus 7-ig kitartó, fáradtságot nem ismerő odaadással, az állagban felülmelkedő kötelezettségével és szakértelmével, igen nehéz körülmények között megajított megújulóval kiderítette. A szombathelyi III. kerületi parancsnokság dícsérő okirattal látta el: Kellai Jenő tthts.-t, mert Komáromy Úr Ó Felméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében 3 éven át mint őrsparancsnok ezt az igen felelősségteljes és megerőltető szolgálatot a legnagyobb lelkiismeretességgel, buzgalommal, hűséggel és példás magatartással, kiváló eredménnyel látta el. A m. kir. pécsei IV. kerületi parancsnokság dícsérő okirattal látta el: Balogh István őrm.-t, mert a kenderesi örkülnitményen szolgálatát 1932., 1933., 1934. években lelkiismeretes odaadással, éberséggel, nagy buzgalommal és megbízható pontossággal látta el.

Megtámadott járőr. A tápióbleskai őrs állományába tartozó Gáló Mihály őrm. IV. és Gerecsér Imre cs.-ból állott járőr október 1-én 20 óra 15 perc és 21 óra közötti időben Tápiószentmárton közepén dunai fátalamberekből álló társasággal találkozott, akik egyenét az út árkaiba lököttek. A járőr az ittas állapotban lévő fátalambereket figyelmeztette és rendes magatartásra utasította. Ekkor a dunakodó fátalamberek — Molnár István tápiószentmártoni lakos kivételével — valamennyien elmenekültek. Molnár István a járőr tagjaival beszélgetve a járőrhöz közeljutott és egy akácfa-huszággal Gáló őrm.-t a jobb szeme felett megütötte. Molnár Istvánt a járőr nyomában elfogta. Gáló őrm. sérülése 8 nap alatt gyógyul, a kivizsgálás folyik.

Vitatkozó csendőrök. Ilyen és más jellege alatt nap-nap után kapunk a csendőrségi szolgálat legkülönbözőbb területeiről vett kérdéseket olvasóinktól. Jeligenek nem

szeretjük a „Vitatkozók”-at, mert túlgyakran ismétlődve zavarokat okoz, de annál helyesebbnek tartjuk magát a tényt, hogy a csendőrök, ha nem is mindig vita alakjában, megbeszélők egymás között szolgálatuknak érdekesebb vagy vitatható kérdéseit. Azt is szívesen tesszük, hogy a hozzánk fordulóknak megadjuk a szükséges felvilágosításokat, azt arra igyekezünk, hogy lekszikon-rovatunkon és szerkesztői üzeneteinken kívül lapunk többi tartalma is ugyanezt a célt: a csendőrnek gyakorlati tanácsokkal, útbiztatásokkal ellátását szolgálja.

Tizenkét éven át, több, mint tízezer oldalon a csendőrnek olyan kimeríthetetlen szellemi kincsésládája gyűlt össze a Csendőrségi Lapokban, hogy nyugodtan elmondhatjuk: nem igen merülhet fel ma már egy őrsön olyan kérdés, amire a csendőr a tizenkét nagy kötet valamelyikében részletes és szakszerű felvilágosítást ne kaphatna. Mégis: elég gyakran kapunk olyan kérdéseket, amelyre a feleletet már régen megadtuk. Miért? Azért, mert aki pillanatnyilag fennakad valamin, aki valamit azonnal tudni szeretne, nem ülhet neki a tizenkét évfolyamnak, hogy esetleg többnapos türelmes lapozgatás után véletlenül reáakadjon arra, amit keres. Ott van tehát előtte pár lépésnyire, az örskönyvtárban bekötött Csendőrségi Lapokban a pontos felelet, csak éppen nem tud hozzájutni. Az újrakérdés pedig sokszor csak utólagos segítség, mert sem az intézkedést, sem a fogalmazványt vagy a dolgozat megszerkesztését nem lehet a következő számunk megjelenéséig halogatni.

Igy van ez, azaz, hogy csak így volt eddig. Ezután már nyitott könyv lesz a Csendőrségi Lapok minden eddigi évfolyama a csendőr számára. Pinczés Zoltán őrnagy úr, felismerve, hogy milyen nagy hasznát veheti a csendőr a gyakorlatban mindannak, amit a csendőrség tagjai a Csendőrségi Lapokban tizenkét éven át leírtak és amivel azt mi is megtoldottuk. Csendőr Lekszikón cím alatt könyvbe foglalta az összes szakszövegeink, lekszikonválaszaink és közérdekű szerkesztői üzeneteink címszavait és ezáltal lehetővé tette, hogy azok közül bármelyiket azonnal meg lehessen találni. Az utasítás nem terjeszkedhetik ki minden esetre, ami az életben előfordul. A csendőr sem tudhat mindent. Vannak és lesznek is mindig ritkábban előforduló, ismeretlenebb esetek és helyzetek, amelyekben célszerű utánanézni a helyes megoldásnak és eljárásnak. Senmi az egész: felütjük a Csendőr Lekszikont, elővesszük a Csendőrségi Lapok megfelelő évfolyamát s két perc múlva már olvashatjuk is, amit tudni akartunk. Megbecsülhetetlen tehát a Csendőr Lekszikón minden csendőr számára, aki csak valamit is ad arra, hogy a munkája hibátlan legyen s hogy azzal mind az előjárói, mind a bíróságok és hatóságok is meg legyenek elégedve.

A lekszikonra nem lesz mindennap szükség. De az a tudat, hogy ha kell, ott van az írószekrényben a könyvek tetején, egymagában is biztonságot jelent. Ha minden héten csak egyszer-kétszer veszi elő a csendőr, ha annak segítségével csak néhány észrevételt, kifogást elkerülhet vagy csak egy-két dícséretet szerezhet is, máris éppen elég hasznát látja, mert sem a Csendőrségi Lapok, sem pedig a Csendőr Lekszikón nem egyszeri olvasásra, hanem évekre készült. Mit nem adna sokszor a csendőr, a járőrvezető, az őrsparancsnok, ha azonnal tanácsot kaphatna valakitől; nos, ezután a lekszikon segítségével a Csendőrségi Lapok állérékért nyújtja neki akár az egész szolgálati idején át.

Nincs szaklap, amelyhez az olvasói egyénileg is jobban ragaszkodnának, mint a Csendőrségi Lapokhoz.

Nem magától adódott ez a ragaszkodás; meg kellett dolgozni érte. Úgy érezzük azonban, hogy ha most a Csendőr Lekszikon segítségével nemcsak a friss számainkat, de a régi évfolyamainkat is szorgalmasan forgatni fogják a bajtársaink, még szorosabb, még maradandóbb bajtársi kapcsolat létesül majd közöttünk, mert ezáltal nemcsak olvasmány lesz számukra a Csendőrségi Lapok, hanem segítő kéz is, amely mindig a hóna alá nyúl a csendőrnek, ahányszor szükség van rá.

Ajánljuk: rendelje meg minden csendőr a Csendőr Lekazikont. Aki külön nem előfizetünk, az is hasznát veszi, mert a lapot minden örskönyvtárban megtalálja. Aki csak félve árt is használni fogja, meglátja, mennyivel könnyebben, jobban lehet egy ilyen mindentudó lekszikkal dolgozni, mint anélkül.

A 6500 címszót tartalmazó, 200 oldalas Csendőr Lekszikon ára postaköltséggel együtt 1 pengő 80 fillér. Megrendelhető levelezőlapon: *Pinczés Zoltán* őrnagy úrnál Budapest, I., Mészáros-utca 60/c. Fizethető a könyvhöz mellékelt csekkalappal 1936 február 1-ig bármelyik elsején tetszés szerint egy összegben vagy részletekben.

A „Mintalapok” új kiadása a régi alapján, de teljesen új kontóban, könnyen kezelhetően, csúszos, litografált kivitelben és a lényegben is értékesebbé téve jelent meg. Azt mondta régen valaki, hogy a csendőr legfontosabb fegyvere a toll, amiben az általános közbiztonsági szolgálat szempontjából van is valami, mert alig van területe a csendőrségi szolgálatnak, ahol a toll komoly szerepet ne kapna. A „Mintalapok” elsősorban ennek a fegyvernek a helyes forgatására — nevezük betűvetésnek — akarja megtanítani a testületbe lépő gyakorlatlan írókat, amire nálunk mindekor nagy gondot fordítottak. Már a legrégebbi szabályok azt kívánták, hogy a próbacsendő egy évig széprás mintákat másoljon. Aki egy év alatt szorgalmasan műveli ezt, olvasható írást tud szeretni. De az írás oktatásának nem célja csak a betűvetés megtanítása. A tollal nemcsak betűket vetünk, hanem a betűk összefűzésével szavakat alkotunk. A szavakat nemcsak olvashatóan, hanem helyesen is kell írni úgy, hogy jelentésükre nézve kétféle fel se merülhessen. Ezt nevezük helyesírásnak. A szavak összefűzésével pedig gondolatokat fejezünk ki. A gondolatot pedig úgy kell írásba foglalni, hogy aki az írást olvassa, meg is értse. Ezt nevezük fogalmazásnak. A helyesírás és a fogalmazás alapja a nyelvtan. A most megjelent tansegédlet ezt az alapot megadja. Három főrészről áll: a) széprás (betűvetés), b) nyelvtani és c) helyesírás részről. A betűvetés elsajátítására néhány rövid tanácsot adunk. *Hasznosak:* Jó papír, amely szálat nem ereszt és elég tömött, hogy a tinta keresztül ne üssön rajta. Amíg szakszerű, a széprási vonalozású füzetbe, ha az írás javult, diktandó (egyvonaltú füzetbe lehet írni. Kézhez illő toll és tollszár, a megszokottat ne változtassuk. Könnyen folyó tinta. *Működés:* Írásközben ne fekdőlünk az asztalra, ne görbítsük el a testünket, ne szorítsuk túlságosan a tollszárat, ne nyomjuk nehezen a tollat. A mintát jól meg kell nézni és utánmozni, a minták alatti útmutatásokat többször is el kell olvasni, megérteni és követni. A kezdő író jól teszi, ha hangosan olvasva ír. Ha egy betűt leír, mondja ki ezt hangosan. Ha elkészült egy szóval, mondja ki azt is. Így könnyebben megjegyzi, milyen betűkből áll a szó és gyakorolta a művelt, iskolázott ember beszéd- és írásmódját is. Igyekezzünk kell egy-egy mintát egy tanóra alatt lemásolni. A haladotabb író már többet tud írni; találjon a feladathoz illő szavakat és írja le azokat. Mindekor az legyen a célja, hogy betűl a mintához mind hasonlóbbá váljanak. Míg az olvasható írás elsajátítása csak gyakorlati kérdés, a nyelvtan alaposan gondolkodva kell tanulni. Igen nehéz feladat ez, de nem is cél a nyelvtani szabályok megtanulása, erre idő sem áll rendelkezésre. Elegendő, ha általános képzeteket szerez a csendőr: milyen a magyar nyelv felépítése, írja le tehát a nyelvtani szabályokat tárgyaló mintákat, olvassa el a hozzájuk fűzött jegyzeteket, de olvassa el ismételt, amíg megérti őket. Egy kis vita sem árt az írástanuló csendőrök között, ilyen felbrazszi az érdeklődést és fokozza a megértés lehetőségét. Felsőleges azonban a jegyzeteket kívülről megtanulni, vagy azok felmondását követelni. A megértés teljesen elegendő. A nyelvtani rész megismerésének legfőbb határa, a tulajdonképeni cél az, hogy a csendőr a helyesírás egyszerű szabályait, melyeket a füzet 3. része tartalmaz, megérteni képes

legyen és később, amikor a gyakorlati szolgálat írásbeli tevékenységét követel tőle, azokat felhasználni tudja. A helyesírás szabályait azonban meg kell tanulni. Itt újból felbujuk a figyelmet arra, hogy igen célszerű hangosan olvasni írni. Főként: nem szabad gépiesen, csak betűket másolva írni, sőt, nem szabad addig nyugodni, míg nem értjük meg azt, amit leírtunk. Enélkül ugyan a csendőr megtanul folyamatosan írni, de helyesen írni nem fog soha. A füzet tanácsadója lezár a csendőrnek akkor is, amikor a másolás már befeljezte. Segítségére lesz a bő, betűrendes tárgymutató. Aki gondolkodva másolta le a füzet mintáit, kételyek esetén könnyű szerrel segítségével útmutatást találni, a füzet tehát akkor lesz igazán segítője, mikor — esetleg — évek múlva ír — öntudatra ébred. Megrendelhető a szerzőnél: *Argay Ferenc* ny. csendőrnagy, Budapest, XIV., Czobor-utca 92. Ár 2.20 P. (A szerző füzetét ezen az úton ajánlja azoknak a szíves figyelmébe, akikre növendékünk kiképzése bízva van. Arra kéri őket, hogy fogadják szeretettel és jóindulattal. Nehéz munkájukban szerény segítőtársak akar lenni, de világos a szerző előtt, hogy a füzet csak abban az esetben töltheti be rendeltetését, ha az oktató azt a fontosságot tulajdonítja a kezdő író írásbeli kiképzésének, amit a kiképzésnek ez a része tényleg megérdemel.)

ÚJ SZOLGALATI KÖNYVEK KIADÁSARÓL. Értesítünk a f. évi 18. sz. Cs. K. 140. oldalán közlőkből. Mivel az *magánmegrendelések lebonyolítását* a belügyminiszter úr szerkesztőségünkre ruházta át, az egy héten belül hozzánk érkező pótrendeléseket még figyelembe vesszük. A beszerzési árhoz csomagolási, levelezési és szállítási költségek fejében példányonként 10 fillért fogunk felszámítani. Az eddig megrendelt példányok árát a gazdasági hivataloktól gyűjtve kapjuk meg, az utólagosan megrendelők pedig kérjük, hogy az összeget 25.3.12 sz. pt. csekkzámlánkra fizessék be.

Felhívás. *Sebesta Ottokár* ny. csendőrezredes, a volt kolozsvári és brassói egyesített csendőr kerületek egykori parancsnoka kért volt alárendeltjeit, hogy a m. kir. csendőrségnek Erdélyben történt felállítására óta 1919. január 11-ig terjedő időszak alatt előfordult jelentősebb csendőrségi helyi közbiztonsági eseményeket, valamint a háború, az 1916. évi román betörés, végül a forradalom alatt a csendőrséget érintő mozzanatokkal vele közölni szíveskedjenek. Képeket és eredeti okmányokat — ha vannak — szintén küldjék el hozzá. Címe: Budapest, V., *Lipót-körút 3. IV. emelet 51.* (Mi is kérjük bajtársainkat, hogy ennek a felbúvásnak minél többen s minél gondosabban tegyenek eleget. *Sebesta* ezredes úr nagyon sok értékes és szép anyagot gyűjtött már egybe s összes feljegyzéseit, okmányait, képanyagát a csendőrség levéltárának fogja adományozni. Voltaképpen tehát a csendőrségnek tesz szolgálatot, aki az ezredes úr gyűjteményének a kiegészítéséhez hozzájárul adataival, amelyek egymagukban talán keveset mondanak, de a többi adatba illesztve, teljesség szempontjából nagyon is fontosak lehetnek. Szerk.)

Csendőrségi Közlöny 19. szám. Személyes ügyek. *Kormányzó elhatározás:* A Kormányzó Úr a Főméltósága Legfelsőbb elhatározásával elrendelni miltóztatott, hogy *Szlati-nay-Szopók Győző* szombathelyi III. kerületbeli és *Szaday Rezső* budapesti I. kerületbeli ezds-ek a saját kérelmükre állandó nyugállományba helyeztessenek. *Miniszteri rendelkez.* Odafeltett: a II. osztályú tiszti szolgálati jel: *Kézírt-azentlelekt Voloncs István* ezds-nek és *Jablonkay Sándor* alez.-nek. A III. osztályú tiszti szolgálati jel: *vitéz Bakó László* és *vitéz Csikszentmihályi Balla József* ezds.-oknak. *Kinevezetett:* *Szűcs Imre* ezds. a belügyminisztérium VI.-b. osztály vezetőjének helyettesévé, *vitéz Vadszky István* alez. a m. kir. csendőrség Felügyelőjének ideiglenes segéd tisztjévé és *Hódosy Pál* ezds. a nyomozó osztály törzsszolgálatának parancsnokává. *Beosztott:* *vitéz Bakó László* ezds. előadó tiszti minőségben a belügyminisztérium VI.-b. (VII.-a.) osztályába. *Athelyeztetett:* *Bertalanffy Dezso* alez. előadó tiszti minőségben a belügyminisztérium VI.-b. osztályába, *Császár István* őrgy. osztályparancsnoki minőségben Kaposvárra, *Bertényi Jenő* hágy. szárnyparancsnok helyettesi minőségben Keszthelyre, *Zajzon Jenő* hágy. oktatási tiszti minőségben a 2. lovas tanalosztályhoz Kiskunhalasra, *Beosztattak:* *vitéz Torzsay László* alez. a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokává, *Hertelendi és Vindornyalaki Hirtelendi Igné* alez. előadó tiszti minőségben a belügyminisztérium VI.-c. osztályához. *Kinevezetett:* *Földy Ferenc* ezds. szárnyparancsnokká Gödöllőre. Állandó nyugállományba helyeztettek: *Bakonyi István* és *Gyimesi Péter* székesfehérvári II. kerületbeli tthts.-ek, *Ossoli István* pécsi IV. kerületbeli hágy., *vitéz Pusztaszeri Pál* szegedi V., *János Sándor*, *Kovács István* III. és *Veres Márton* debreceni VI. kerületbeli tthts.-ek. Várakozási illet-

ménnyel szabadságoltatott; **Mészáros Gábor** miskolci VII. kerületbeli tthts. Névváltoztatások: **Lebő Géza** tórn. családi nevét „**Lakhegyire**”-re és **Dudlik Ferenc** prb. cső. „**Dusfi**”-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. Helyesbítés: **Seregyés (Seregvei) János** tórn. családi neve „**Sárvári**”-ra helyesbítendő. **Szabályrendeletek.** A m. kir. csendőrség egyenruhájára vonatkozó egyes rendeletok kiegészítése és helyesbítése. A csendőrségi ujjas vállgallér műszaki leírása és viselet módja. Harkányi fűrdőküldönmény működésének beazonosítása. Talpalóra vonatkozó ideiglenes rendelkezés. A „Cs-5.” jelű „**Utasítás a m. kir. csendőrségénység minősítésére**” című szolgálati könyv helyesbítése. „H-1.” Ell. Sz. Sz. 2. f. 26. § 268. pontjának kiegészítése. „Cs-2.” (Csbsz) helyesbítése. Ervenytelenítés. **Hull Pál** prb. cső. részére 1934. szeptember 13-án kiállított és elvezetett 08899. számú személyazonossági igazolványt a szegedi V. kerületi parancsnokság érvénytelenítette. Pályázat Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében **Szentendre, Kiskunmajsa és Lajosmizse** székhellyel ujonnan szervezeti törvényhatósági útmesteri állásokra.

Ki tud róla? **Krdi Vilmos** pestszenterzsébeti (Iskola-utca 12. sz.) lakos kéri **Maksa Péter** tórn.-nek — vagy aki tud róla — aklivel 1918. évben a volt budapesti 17. számú helyőrségi kórház 64. azánú bejegyzőjében együtt volt, hogy címef vele közölje.

A „**Tank**” talált **Kovács Sándor** ny. csendőrhadnagy fia találta fel. Ára: természetes színben 1.50 P, színezve 2.90 P. Póthenger 10 állér. Egy hengeren 17 réteg perforált litatós van, könnyen cserélhető, mert rugóra jár. Kapható: **Kovács Sándor** ny. alhadnagynál. Kaposvár, Béla király-utca 6.

A szerkesztőség keresi **Rühl Ferenc**st, aki mint prb. cső. 1930 októberében a kegyeleti stafétára előkészült Budapesten, de valami okból a versenyen nem vett részt. Kérjük, közölje velünk a címét.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít **Várfai (Vlahina) Mihály** nyug. szaklatiszt, Budapest, I. Márvány-utca 29. III. em. 8., vagy **Dél József** nyug. tthts. Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, vagy **Pekete Imre** nyug. törzsermester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új díszítő, válogatott tollból 10 P. szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—8 P. régi toll átírtása 1 P. pótlással 2 P. beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P. pótlással 3 P. 50 állér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HIREK.

Szakasparancsnoki megbízatást kapott: a budapesti I. kerületben: **Péter János** tthts. Pesthidegkúton, a pécs IV. kerületben: **Gábor Gyula** tthts. Dunavesszőn, **Mészáros Lukács** tthts. Kiskunfélegyházán és **Haraszti István** tthts. Szekszárdon; a debreceni VI. kerületben: **Bálint Márton** tthts. Mátészalkán.

Cf. ársparancsnokok: a budapesti I. kerületben: **Németh Pál** és **Szalgyi András** tthts.-ek, a debreceni VI. kerületben: **Vitéz Németh András** tthts.

Családi hírek. **Született:** A budapesti I. kerületben: **Révész Károly** tórn.-nek **Károly** nevű fia, **Kovács István** II. tórn.-nek **Tibor** nevű fia. A székesfehérvári II. kerületben: **Kovács István** II. oszt. állásnék **Magdolna** nevű leánya. A szombathelyi III. kerületben: **Dobri József** tthts.-nek **Erzsébet** nevű leánya, **Simon Lajos** tórn.-nek **Edith-Anna** nevű leánya. A pécsi IV. kerületben: **Kovács György** II. tthts.-nek **Klára-Etel** nevű leánya. A debreceni VI. kerületben: **Bártfai Pál** tthts.-nek **Gabriella** nevű leánya, **Oldi István** I. tórn.-nek **Zoltán** nevű fia. A miskolci VII. kerületben: **Hajdu András** I. tthts.-nek **Ibolya-Eva** nevű leánya és **Teleki Imre** várakozási illetményel szabadságolt tórn.-nek **Tibor-Imre** nevű fia.

Mázasságot kötött: a budapesti I. kerületben **Püspök Imre** tthts. **Bognár Mária-Margit** Székesfehérváron és **Nagy Lajos** tórn. **Tüz Mária**val Győrben.

Halálozás. **Bodnár Imre** várakozási illetményel szabadsgolt tórn. Mezőkövesden meghalt.

Örökbe fogadás. **Galambos József** pécsi IV. kerületbeli tórn. örökbe fogadta **Kuglits Mihály** és **György Erzsébet**tel született **Kuglits Mária** nevű leánygyermeket. A leány családi neve ezentúl „**Galambos**”.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tisztán gép- vagy kézírással használni hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási útmutatójának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szászerniti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel kettes sorfávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratok semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és választékkal ellátott borítékot mellékel. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel beküldése alkalmával eszolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos létszámlátj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket társleltárban részestjük, és tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát bejegye ésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrekktúrát mi végezzük, korrekkturalovonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőnk különnyomatát közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 11.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének drázdája szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre választ adunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldött választéklevelet mellékel. Minden levél teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőjük kiséje felől nekünk sem adunk felelősségvállalást. Jellegű legelőszörűbb kisebb helység nevét vagy öt jegyű számot választani. Annak, aki jellegt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét alatt választolunk. Közérdekl kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok” rovatban választolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másutt nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felzáróltást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postafutarképkönyvtári csekk-számlára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Délvidéki csendőr. Az lktatókönyv 5. és az iratjegyzék 4. függőleges rovata egyezik a fogalmazvány keltjével. Ezt mondja a Csbsz. 67. pontjának utolsó bekezdése. Ennélfogva ezt a napot kell elintézés napjának tekinteni. A postafeladó könyv tételezszámának semmivel nem kell egyeznie. Az folyószám és nem az ügydarab elkészítésének vagy elküldésének az időjelzése.

MAV. „Temesvár jelítés” Üzenetünkben tájékozódhatik lefordítandó. Kérjük, hogy ne csalódjunk.

Főntos. 1. Csak kórházban történt gyógykezelés idejére kell a napi 50 f-t a közzegadalkodásba beírni, ha tehát csak a ker. orvosfőnöknél volt, nem vonhatják le. 2. Nyugállományban levők nőlélesi ügyére az 1935/7. Cs. K.-ben talált rendeletet. 3. Csak akkor van igénye ingyenes kórházi ápolásra, ha közbiztonsági szolgálat teljesítése közben vagy

MEGJELENT A

CSENDOR

LEKSZIKON

Felöleli a Csendőrségi Lapokban tizenkét éven át megjelent összes szakközlemények, lekszikon-válaszok és közérdekű szerkesztői üzenetek tartalmát, tárgykörök szerint csoportosított, könnyen áttekinthető címszavakban.

Az oktatás, tanulás, önképzés, nyomozás, feljelentés-szerkesztés és dolgozatírás hasznos segédeszköze!

Ara postaköltséggel együtt
1 PENGŐ 80 FILL.

Megrendelhető a szerzőnél:

BUDAPEST, I., MÉSZÁROS-U. 60/C.

Postatakarékpénztári csekk számla: 10.958.

**ÖSSZE-
ÁLLÍTOTTA:
PINCZÉS
ZOLTÁN
ÖRNAGY.**

a szolgálat sajátja volt, folytán, önhibáján kívül sebesülést vagy súlyos testi sérülést szenvedett. Az ilyen, ha nőtlen, a napi 50 fillért sem fizeti a közigazgatás ak. Ha előfordult volna, hogy mégis levonták a kórházi költségeket, szolgálata útján kérje a visszatérítést a belügyminiszter úrtól (VI. b. osztály). 4. A sérülést pótdíjról az 1935. évi Csendőrségi Zsebkönyvben talál felvilágosítást.

P. G. tthts. A Nyut. 9. melléklete 30 folyószámának b) alpontja világosan megmondja, hogy ha ügyilkosságra lehet következtetni, akkor a közigazgatási hatóságnak is be kell jelenteni a hulla találását.

Kalossa 28. Dr. Várady-Brenner Alajos törvényszéki bíró. Lakik: Budapest, M., Somló u. 52. A másik úr címét a H. M. 8. oszt. től még nem kaptuk meg. Legközelebbi számunkban ugyan e jelleg alatt közölni fogjuk.

Péter tiszthelyettes, Makó. Vitéz Zádor László százados címe: 4. honvéd gyalogezred, Sopron.

Szajó. Szele Dezső volt tart. fhdgy. címe: Budapest, I., Böszörményi út 13/15. Kaufman Áron volt tart. fhdgy. Budapest, VIII., Népszínház u. 16 és Dózsa Lajos volt tart. fhdgy. címe: Kispeszt, Tárnok u. 13.

Mecsek. Kérdéseire világos választ kap, ha előlvassa az okt. 1-én megjelent Csendőrségi Közlöny 151. oldalán közölt pályázat feltételeit. Látható abból többek között, hogy 4 középszikolai végzettséget kíván az útmesteri állás.

Stefánia III. A kecskeméti 3. osztályú lakbért kapja, mert annak közigazgatási területén vannak az említett pusztai őrök. Nyugállományban is ezt kapja. Ha nyugállományba helyezése után 1 év múlva más helyre költözik, a 3. osztályú lakbére nem változik. Valamennyi kérdésre az „Eszak-Bácska” jellege alatti üzenetünkben említett könyv teljes tájékoztatást ad Önnek. A központi illetmény-hivatal Budapest, I., Pázmány u. 1. alatt van.

Széchenyi kert 58. Levelét elküldöttük a Kertészeti Tanintézetnek, ahonnan minden érdeklődőnek szívesen adnak tanácsokat és útbaigazításokat.

F. J. althgy., Kiskunhalas, R. M. cső. Budapest J6 munkának dukál a jutalom.

9999. Tuta. A csendőrséghez előreláthatólag jövő tavasszal lesz felvétel. Az őrön megtalálja a felvételi feltételeket. A rendőrséghez való felvételekről az 1934/3. számunkban írtunk „R. R. R. R. R.” jellege alatt. Oda most is benyújtható a kérvény, de hogy előjegyzik-e s ha igen, mikor kerül sorra, azt nem lehet tudni.

Erem 1911. Atyja háborús szolgálatára vonatkozólag nincs a községi előjárásúsnál semmi adat? Avagy volt ezrede iratai között? Esetleg harctéri bajtársai tudnák igazolni. Csak akkor, ha ezek sem tudnák igazolni, használhatja fel atyja harctéri leveleit és nem hisszük, hogy azok valódiságában, bizonyító erejében valaki kételkedne. Anyja és bátyja lemondó nyilatkozata szükséges. Kérje őrsközlőgáson és az iratokat is ott nyújtsa be.

Ternsvár. Honvéd tisztviselői állás „C” mintájú igazolvánnyal elnyerhető, ezt pedig 12 évi szolgálat után kaphat. Addig nem lehet e téren semmit tenni. Teljes tájékozottságot kap e kérdésben lapunk 1931/11. számában az igényjogosultságról közölt cikkből.

Eszak-Bácska. A 4. osztályú lakbért kapja. Ezt a közel-múltban Kédár Gyula g. őrnagy úr kiadásában megjelent „Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásokról” című könyv teljes részletességgel ismerteti.

Kéziratok.

Erdély. Mostani szerkezetével sem témában, sem terjedelemben nem elég erős tárcának. A rövid írásnak majd fele olyan gyermekkori csínyeket mond el, amelyek szerkezetileg nem tartoznak a tulajdonképeni témához, ami pedig nem rossz, megérdemelne tehát, hogy végig csak közvetlen vele foglalkozzék az író. Azt sem szabad elfelejteni, hogy mindenkit csak a maga gyermekkori csínyei érdekelnek, a másé már nem, legfeljebb akkor, ha közös gyermekkori élmények és emlékek fűződnek hozzájuk. Az említett rész tehát csak egyénileg az író érdekli, az olvasókat általában nem. Ezenfelül arra is gondolni kell, hogy az ilyen gyermekkori

visszaemlékezéseknél a mi lapunkban csak akkor van lét-jogosultságuk, ha színtelen kapcsolatban vannak a csendőrral, a beküldött írásban viszont egész tömbök függetlenek tőle. A kezdet azonban jó és jó azután attól kezdve is, amint a csendőr alakja belép a gyermekkorba. Ide kapcsolódik aztán Erdély és szertény ízeitünk szerial ekörül kellene forognia mindennek. Az álmok és gondolatok olyan általános erdélyi tereken mozognak, amelyek mindenkit érdekelnék, mert ez már mindenkinek fáj, sokaknak pedig közösen átélit multunk és reményeink jövőjünk. Ha ez sikerül és abba kapcsolódik aztán be a gyermek váratlan szava: — Ugy-e, negyven csendőr elég volna... — akkor megkapjuk az írást, azt, amit a kezdet és csattanó alapján közből is várunk. Ne méltóztassék túlszigorúlnak tartani bennünket, mert éppen a tárgyilagossá és nyílt kritika jele annak, hogy olyan íráskészséggel találkozunk, amivel érdemes foglalkozni. Különböző sokat udvariasabban, de éppen ezért semmitmondóan válaszoltunk volna. Külön megköszönjük a kedves figyelmet, ami a kézirat beküldésében lapunkkal szemben megnyilvánult.

Dr. Sz. E., Kaposvár. A különben érdekes versék nem nekünk valók.

Futó, Debrecen. Általában és lényegében az, amit kérünk, csak kisebb változtatások szükségesek. Ezt is nagyon meg kell rágnunk, mert kihat az egész sorozatra. Még egy kis türelmet kérünk, részletesen levélben fogunk írni.

Tibor, Abesszinia földrajzi, történelmi és politikai helyzetének az alapelmélt már ismertettük és mint tudja, pályázatban is foglalkoztunk vele, ez tehát kimerített téma.

Makó. A szöveget tördelés után is be tudtuk illasztetni, a kép azonban már elkészült attól, hogy közölhesstük. Esetleg a következő számban, ha másképp is kapunk ilyen anyagot.

1111. Gyenge a felvétel ahhoz, hogy klisére vigyük. De nem is baj, kéziratát teljes terjedelmében közöljük, ott mindent megmond. A levélben említett régebbi írását ne bolygassuk, ilyen részletekre igazán nem lehet visszaemlékezni. Nyomozás-kéziratára külön kap választ.

Dr. B. K. Jó írás, szívesen közöljük. További program tekintetében levél meggy.

B. Örm. Vespelt. Közöljük. Jól tette, hogy beküldötte. Ha minden bajtársunk így közölne velünk minél, ami a csendőrséget érdekli és érinti, sok szép és értékes dolog tárthatna a lapunkat.

Vértesszajai. A multkor jóízű volt, ez mesterkelt. Ezen pedig átdolgozással sem lehet segíteni, mert ahhoz egészséges alap kell. Azért írjon csak, mert tud és humorérzéke is van, a legközelebbi talán jobb lesz a témában is.

Zala, Vöröskalás. Sorrendben közöljük.

Nóták a csendőrökről. Erre már gondolt a felügyelőség, a gyűjtést elrendelte az emlékbizottságnak. Továbbítottuk, de közlésre nem alkalmasak, nem is az a cél.

Cs. K., Szombathely. Versben nem fejlődik, hagyja is abba, vagy éppen csak a maga szórakoztatására és íráskészségének a csiszolása céljából faragkáljon tovább. Ideje és figyelme zömét azonban szentelje a tanulásnak, realitástereteknek, mert ha a mostani nagy tudásomját ebben

az irányban vezeti, akkor boldogulni fog és mellesleg majd néha írhat is valamit. Verset azonban akkor már legfeljebb életveszélyes fenyegetésre fog elkövetni.

Gyöngyhalász. Nem tudjuk, mennyit ér szolgáltatás, de ha abban is így forgatja a névét, mint nálunk, akkor minden jó lesz. Az apróságokból alkalomadtán néhány jöhet.

L. S. A betyárhistóriáinkat bízales forrásból merítjük, de helyszíne miatt még így sem kerülhetnek sorra. Az ügynevezett betyárhimnuszok pedig kikopott már a kalendáriumokból is. Olyan messzire szeladtunk már azoktól az időkől és annyi tanulóvalunk van a mával, hogy ilyen császárfeladatokra visszahátrálni se okunk, se időnk. Nem közölhető.

K. P. tthta, Budapest, Furfang, 1111. Kivonatossan közölni fogjuk.

O. G. Jó távra, közölni fogjuk.

1938. M. M. Ünnek egészen ügyes írásai jönnek más téren, miért keserít meg bennünket már ön is versekkel? Bizony jó volna, ha a költői ház ellen itatálnának valami védőoltást! És még ha tavasz volna, de már ősszel sincs nyugtunk.

Jó hazafi. A bírek között jön.

Zsibó 77.777. Jó, de a gázról már írtunk s ami mondandó még van róla, azt rövidesen közöljük. Réczey Ferenc vszt. órnagy „Földön, vízben és levegőben” című cikksorozatában, amely kiszedve várja a sorát.

12345. Ügyes, világos írás. Közöljük. Bizonyára kapunk időnként további kéziratokat.

Baglyas. Nyomdában várja a sorát. A másik is jó, de most két nagyterjedelmű és idősebb katonai cikkek kell helyet adnunk s különben a témával az 1930/1. számunkban már foglalkoztunk. Mivel azonban ott szinte kizárólag csak a harcászati vonatkozások szerepeltek, később sorát ejtjük ennek is. Aktualitását egyáltalában nem veszítheti el, akár-mikor kerül sorra.

Mikroszkópus. Mi már sokszor bebizonyítottuk, hogy a hibák őszinte és meggyőző feltárását éppen olyan hasznosnak látjuk, mint amer nyíre a légűres térben kóválygó folyton-dilesekedést haszontalannak és károsnak. Csak örülünk, ha munkatársaink is itt fogják meg a dolgot, ahol arra ok és szűkség van. Egyébként ez a gyakorlati tárgyakra illesztett erkölcsi fejtegetés nagyon hasznos és szép írásokat fog nekünk hozni, kérjük a továbbiakat is. A cikkeket mindig a szerzők kívánsága szerint jegyezzük.

Próbálók. Igaza van, jó dolgokat ír, de nem tudta egy-ségbe hozni. Nálunk is régen sorát várta a kérdés, írunk róla, mert azerintünk is nagyon sok fordul meg ezen.

Dr. R. S., Kiskunhalas. Elegendő egyelőre, amit az 1932/9. számunkban közölt cikk mond erről. Egyébként meg-kértük dr. Mikecz Béla törzsszállatorvos urat, hogy cikksoro-zatot írjon lapunk számára a lóról. A sorozat programját már megbeszéltük s az első részt már közöljük is, így min-den együtt lesz és pedig fokozatosan felépítve s rendszerbe foglalva, amit a lóról tudni kell. Nem lehet vitás, hogy ez így célszerűbb, mint a rendszertelen, időközönként hol erről, hol arról a részletről szóló cikkek közlése s mivel az említett sorozatot megosztani nem lehet, szíves elnézést kérünk, ha másfelől beküldött ilyen írásokat a cikksorozattal egyidőben nem tudunk közreadni.

A tüzbátás. A katonai rovatunkra szánt mérsékelt helyet nem adhatjuk kifejezetten elméleti kérdések fejtegetésének, akármilyen jók is azok egyébként. A cél az, hogy a legény-ségünk gyakorlati dolgokat tanuljon ebből a rovatból, és pedig most még az elemi dolgokat, vagy pedig olyan általános katonai áttekintést adó írásokat közölünk, amelyek a nagyobb-onalú katonai gondolkodás és ismeretek fejlesztésére alkalmasak. Tehát: nem kiragadott kis részletek elméletre, hanem vagy gyakorlati részletekre, vagy nagyvonalú tájé-koztatásokra van szűkségünk. Nemsokára belefogunk egy ilyenbe.

SENTEKÉPEK, orodoli OLAJFESTMÉNYEK, a loghirosabb magyar művészek RÉZKARCAI. Olcsó és izlőse KÉPKERETÉZÉS. Kedvező RÉSZLETFIZETÉSI feltételek. Am. kir. CSENDŐRSÉG 1. t. tagjainak 10% engedmény ad a

ROZSNYAI KÁROLY cég képosztálya
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 13. TEL.: 834-45.

BÚTOR

terítés, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fővárosi: Vd., Pálffy Széchenyi-ut. 41. Helyi: 9. sz. 11.

CSENDŐRSÉG TAGJAI SZÖNYEGFÉLEKET
OLCSÓN SZÖTS-NÉL VÁSÁROLHATNAK!
RÁKÓCZI-ÚT 10. (SÍP-UTCA SAROK.)

HUSZONEGY — HUSZONKETTŐ — HUSZONHÁROM...

HUSZÁR-PENGE
A LEGESŐ A VILÁGON.

(പരിഭാഷ.)

II

*

Irjon nekünk és a legkimerítőbb Arjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Ljzl Ferenc-tér 5. T. 271-77

A feladatot több-kevésbé jól oldották meg: Balogh György I. tőrm. (Mezőberény), Balogh József II. tőrm. (Okány),

Béres János tőrm. (Szajol), Bocsi Imre prbcső (Balatonfűred), Csejki Lajos prbcső. (Gödöllő), Csurgó Lőrinc cső. (Dunaharaszti), Darányi János tőrm. v. (Nógrádverőce), Endrédi János cső. (Ersékvaárkert), Fülöp József I. őrm. (Szil), Galambos Mihály cső. (Báta), Harmath Zsigmond cső. (Szárk), Havas György őrm. (Romhány), Havasi János prbcső (Ukk), Horváth György tőrm. (Doboz), Horváth Sándor cső. (Balatonfűred), Illés István őrm. (Veszprém), Karácsony László tőrm. v. (Komád), Kerékgyórtó Mihály őrm. (Debrecen), Kérepesi Antal cső. (Kelebia), Kispál János thts. (Budapest), Lendvai György cső.

(Nemesszalók), Loboda Zsigmond őrm. (Doboz), Magyar Miklós őrm. (Budapest), Majoros István tőrm. v. (Székesfehérvár), Máté Sándor őrm. (Kartal), Mészáros István thts. (Szil), Mogyorós János I. cső. (Rétság), Mogyorós János cső. (Nagyoroszi), Molnár József III. tőrm. (Balatonfűred), Németh József őrm. (Nemesszalók), vités Némethy Pál thts. (Balatonfűhely), Pákozdi Gyula prbcső. (Torony), Pálmai György cső. (Nemesszalók), Párkányi István prbcső.

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalata
Székesfehérvár, Kossuth-utca 15. Tel.: 5-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Olcsó árak. Részletfizetés.

VIOLA GYÖRGY úri- és egyenruhaszabósága
szombathelyi és győri szálparaszter szállítója
SZOMBATHELY, FŐ-TÉR 15.

Szállít megbízható minőségben, előrendű kivitelben
méllyen árak polgári és egyenruhák kedvező fizetési lehetőségek mellett.

Mielőtt vásárol...

Ha női kabát, ruha, gyermekkabát, szövet, selyem, vászon, szőnyegre, függönyre van szüksége, kerje a **REFORM RUHÁZATI** nagy képes árajegyzéket.

Reform Ruházati Rt.
Budapest, VI.,
Vilmos császári-út 5.

(Magyaróvár), Szabó Sándor IV. tőrm. (Gödöllő), Tari János tőrm. (Báta), E. Tóth Ferenc őrm. (Somoskőújfalu), Tóth Lajos II. tőrm. v. (Balkány), Turai Sándor őrm. (Gödöllő), Varga József I. őrm. (Zalaegerszeg), Vass Ferenc prbcső. (Csolnok-Augusztatelep) és Zirczi József cső. (Békés), aki a legszebb rajzot küldötte be. A többi pályázat részben hibás, részben hiányos.

A legpontosabb rajzot Havas György őrm. (Romhány) küldötte be, akinek a jutalmul kitűzött bekeretezett képet elküldöttük.

Gyümölcsös-pályázatunk eredménye.

A szeptember 15-i számunkban hirdetett pályázatra Monori (Hanczik) Pál csorvási őrsbeli törzsőrmester a következőket írja:

„A kövegyi határban 1934 őszén 7000 □-l gyümölcsöst és 800 □-l akácus erdőt telepítettem. A telek északi részét 6000 egyéves akác csemetével ültettem be, hogy védje a gyümölcsöst. A csemetét a szállítás megtérítése mellett az államtól igényeltem. A gyümölcsös beosztása: a nyugati szélétől kezdve egy sor — 30 drb körösi és 30 drb király-aramella —, összesen 60 drb meggy, a második sor 30 drb muskotály és magvaváló 30 drb, összesen 60 drb szilva, a harmadik sor 30 drb kajszár- és 30 drb korai rózsabarack, a negyedik sor 60 drb aranyparmén, az ötödik sor 60 drb törökbalint, a hatodik és hetedik sor 120 drb jorathán téli alma, a nyolcadik sor pedig 30 drb germesdorfi és jabulái 30 drb, összesen 60 drb cseresznye. Végösszegeben az úgynevezett haszongyümölcsös magastörzsűben 480 drb. Azonfelül 60 drb törpe őszibarack különböző nemesekből, 40 drb naspolya, 40 drb törpekörte különböző nemesekből, 40 drb magastörzsű körte, 20 drb különböző

A vidéki csendőrség elnyúnyesen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

őrmester, ékszerész, Nyiregyháza. Telefon 229.
Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fall órák, a csendőrség részére részletek is. Választékot portómentesen küldök. Javítások szakszerűen végeztenek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

**EGYÉNI és csapat
SPORT felszerelés**

si és korcsolya,
hó és sárcipő

Wiva

Budapest, IV, Váci-u. 9.

CSENDŐRÖKNEK, albizalmi és azok műfogak,
fogorok hídak, koronák, részletfizetésre, előleg nélkül
és a legmérsékeltbb árban

Fogházak díjtalan, fájdalommentes kezelés.

PÁL MIKLÓS

Vidékra is postán is Budapest.
Erzsébet-körút 13. Tel.: 366-38.

Órák, ékszer, ajándéktárgyat

a testületi
közvetítő **SAS** órák és ékszerkészítési
vállalkozásunk.

GYÖR, Baross-út 35. (Royal mellett)

Megbízható! Kedvező fizetési feltételek. Postai szállítással.

korai és kései különböző neműs háziszőlőkre magas törzsű gyümölcsfa. A magas és törpe összesen: 680 fa.

A telkekből 3000 □-let örököltem, 3800 □-let pedig megtakarított illetményeimből 2500 pengőért vásároltam. A telepítést magam terveztem és vezettem 21 napi szabadságom ideje alatt. A telken épület még nincs, de tervbe vettem, valószínűleg ott fogok majd letelepedni. Tervbe vettem még az ősz folyamán a telepítés közepére két sor csemege-szőlőből lugast. Az országától 100 m-re épület, kis diszkrét. Öntözéshez két kutat ásattam. A telek elősövényvel van körülülítve, amit szintén az államtól igényeltem.

A telket ültetés előtt 30 cm mélységbe megszántattam. Tervbe vettem még az erdő déli végére méheset és még amilyen törpefa legjobban szereti a helyet, abból minden ötszázötvenben egy-egy darabot. Az eddigi kiadásom a telepítésre — beleértve a két kutat is — 1100 pengő. Beszereztem már az öntözéshez egy szivó-nyomó fecskendő 50 m tömlővel, amivel a mostani száraz nyár folyamán már négyezer igen eredményesen öntözöttem.

Tervem, amikor örököltem és a többi telket megvásároltam, az volt, hogy valamennyit akáccsal, illetve kevés szil, nyár, tölgy és fenyővel fogom betelepíteni, de aztán szakvélemények kikérése után a gyümölcsös mellett foglaltam állást. A csanádpalotai főszozógabrió, főjegyző s a kövegyi főjegyző elismerésüket fejezték ki telepítésem fölött. A fák első évben természetesen nem teremtek semmit, a telket kiadtam hagymásnak 17 q búzáért és a bérlo köteles a fákát gondozni, öntözni stb. Az ősszel a nyulak ellen papírral egy méter magasságban bekötöttem a fákát, ami nagyszerűen bevált. Adóba 34 pengő fizettem, a kapott bér 15 pengő búzára mellett 255 pengő. Mára 221 pengő. A föld értéke 5100 pengő, ennek 4%-os kamata igen sok ott áll, amit a föld meghozott, de számítottam azt is, hogy a fa egy év alatt értékben jóval emelkedett. A következő évre már csak 12 q búzáért tudtam a telket kiadni, mert a fák tövével 1 m-en semmit sem lehet a bérlonek ültetni. Egyébként az összes munkálatot most is a bérlo köteles elvégezni, a permeterezéshez az anyagot én adom. Így a következő évben már ráfizetésem lesz, mert még mindig nem lehet termésre számítani, de a harmadik és a további években szakvélemények szerint jóval nagyobb jövedelmet hoz, mint ha a földet szántónak hagytam, vagy a tőkémet pénzintézetben kamatoztattam volna.

Az egész tervemről térképet készítettem és csak a rossz időjárásom miatt, hogy felvételeket nem tudtam beküldeni, de majd találok még rá alkalmat, hogy a szerkesztőségnek néhány képet bemutassak. A munka lényegét havi eltávozásaimon és a szabadságaim alatt magam irányítottam. A harmadik évben gyümölcs-kertészt számítottam beleállítani úgy, hogy körül pöszmétét, ribizlét, szamócsát, málnát s földiepret köteles telepíteni. Bizom benne, hogy mire a csendőrségi szolgálatomat becsülettel befejezem és nyugdíjba megyek, készen álló és teljesen a magam elgondolása szerint betelepített termő gyümölcsös lesz. Most már az Alföldön is igen szorgalmasan telepítik a gyümölcsösöket s így talán idővel a gyümölcsünkben is többtermelés lesz. (Sajnos, ettől) legalább egy-két nemzedéknek nem kell

félnie. Szerk.) De fontosabb az, hogy a fáért élek-halok s az általam ültetett cseméték növekedésében találok leg-
szébb örömet.

Kelenfalva Antal tisztbelyettes, békési őrsparancsozóktól pedig a következő pályázatot kaptuk:

„A legbiztosabb emberi örömek közé tartozik gyümölcsös telepítése. Kis területen halvány, okos művelés és gondozás mellett szép eredményeket érhetünk el. Az első-sorban ismerünk kell a talaj tulajdonságát és ellenállósá-gát. Legfontosabb a talaj kémiai összetétele. Minden növénynek szüksége van a következő elemekre: szén, hidrogén, oxigén, nitrogén, foszfor, kálium, magnézium, mész, kén, klór és vas. A talaj általános kémiai összetételében s legfontosabb a tápanyag tartalma. A gyümölcs-termesztő-nek tehát gyümölcsét a legalkalmasabban kell kezelni, a talajnak, a fenyének és az éghajlatnak leginkább megfelelő gyümölcsfajtaikat és fajtákat telepíteni és a fákát a leg-jobb talajápolásban és egyéb gondozásban részesíteni.

Gyula megyei város határában van másfél magyar holdas gyümölcsös kertem kis tanyával. Egy része régi telepítés, a másik részébe 1928-ban 120 gyümölcsfát, 1000 tőke szőlőt, a gyümölcsfák alatt pedig szamócsát ültettem.

A gyümölcsfák fajták szerint: Besztercei muskotály szilva 17 darab. Almafajták: Török Bálint 6, Sikulaj 2, Londoni pepin 2, Daru 10, Simonfi piros (cigány) 3, Jonathán 10, Ananászrenet 2, Entz rozmarin 7. Téli arany-parmén és Nyári fontos 3 darab. Körtefajták: Erdel vaj-körte 2, Angoulemer hercegnő 3, Téli esperes 4, Császár-körte 2 és Avranches 10 Jufza 3 darab. Ósibarackfajták: Metekadijas 3, Olga király 2, Alexander 2 és Admirál fajta 1 darab. Kajszibarackfajták: Magyar legjobb 1, Kecskeméti róza 3 és Nagyasszonyi kajszin 3 darab. Cseresznyefajták: Germarsdorfi óriás 4 és Jaboulet ropogós 1 darab. Meggyfajták: Pándy üveggmeggy 2 és fekete spanyol meggy 4 darab. Noszpolya 4 darab. Diófajták: Fél-papír-héjú 3 darab.

A kerítés mellett magastörzsű pöszméte és málna-bokrok, az utak mentén pedig virágok. A szőlő egy része csemege, másik része borszőlő.

A fák és növények 3 évenként kapnak trágyázást. A fák alja kapálva, nyáron locsolva, majd kora tavasztól a fák hernyózása, fakaparása, kezelése, sebek kátrányo-zása, tömése és permeterzése segíti őket a terméshez. Egy feles munkás gondozza a gyümölcsösöt, aki résztvevett a Békésmegyeri kertészeti előadásokon és gyakorlati bemuta-tásokon. Szép eredményeket mutatott fel a fák gondozásá-ban és munkája az elmúlt gazdasági években meghozta a várt eredményt. Évente átlag 700 pengő bevétel volt.

Hegedű, Harmónium, Tárogató,
Szakszolon, Grammofo, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak,
csakis itt a magyar gyárban kaplatók
Csendőrségnek részleteire is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

DROTLEFF HENRIK

15 éve leendő egyenruházati cikkek raktára

A m. kir. csendőrség tagjainak legelőször beszerzési
forrása a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Budapest, IX., Ráday-utca 14. I. e. I. sz.

Telefon: 85-4-30.

CIPŐT

kitűnő minőségben,
méllyen áron,
kedvező fizetési feltételek mellett
BURGER-nél
vásároljunk
GYÖR, Deák Ferenc-u. 4. Telefon: 908.

3

IGAZ SZÓ

ROYAL BÚTOR JÓ

RÉSZLETRE IS OLCSÓ

BAROSS-UTCA 34 és 36.

HÁLÓK

EBÉDLŐK

ÚRISZOBÁK

KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK

BUDAPESTI BÚTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék.

Kedvező részlettelizetésre!

Férj és női ruhák, vászonruha, selymek,
kősz ruhák, cipők, divatruha, szőnyegok, stb. Egyen-
ruházati cikkek megközelítő ártáblázatával helye

SVNT ISIVÁN RUHÁZATI ÁRUHÁZ

GYÖR, ANDRÁSSY-ÚT 31.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek mellett

A peremezők és egyéb kladások évente 100 pengő, tiszta jövedelem évente 500 pengő.

Eltekintve a gazdasági javaktól, ez a gyümölcsös nekem és családomnak évente többször süjt igen kellemes időtöltést, amikor szabadidő vagy eltávozásom alkalmával gyümölcsösömbbe mehetek, ott a gyümölcsök fejlődésében, majd érikedésében, a kertgazdaság üdítő és hasznos gyönyörében felvidulva, a szolgálati fáradságokat ki-
plihenve tudlak.

Az a tapasztalatom, hogy a kertgazdaság felel meg legjobban a csendőri állásnak már azért is, mert kis területen is megvalósítható, evről-évre kitelve a fákat észre sem vehető kis befektetéssel."

Ha így vannak a kertek, gyümölcsösök a többi pályázók is. Csöke László budapesti gy. tanácsosai által tiszthelyettes Kiskisföldi birtokában 2 katasztrális holdon 297 fát ültetett egy évvel ezelőtt s mert a szárazság idején a locsólást megadta, csak egy fácska pusztult el.

Madarász Béla gyömrői őrsbeli őrmester Heves megyében 304 négyzetöles szántóföldet vásárolt 1933-ban. Fizetett érte 110 pengőt. Beültetett 60 gyümölcsfát, ami 42 pengőbe került. Mikor a közgazdálkodók látták a fák növekedését, 350 pengőt kínáltak a kis gyümölcsösért, az értékgarapodás tehát igen nagy. Hozzá kell számítani, hogy 120 pengő értékű burgonya is termett s így a kis telke az első két évben 318 pengő értékűbbel tud felmutatni csak azért, mert gyümölcsfák vannak benne. De ennél is szebb eredményre Madarász őrmesternek az, hogy a község lakosságán fogott a jópéllda s most már sokan mások is telepítenek gyümölcsösöket.

Erdekes Kóvári Pál kerepesi őrsbeli tőrsőrmester 100 négyzetöles kis telke Nógrád megyében. 1924-ben a telek egyik végére hal beszártat szilvafát ültetett, ezen a hat szilvafán rendszeres megterem három mázsa gyümölcs. Mindössze hat fa és a saját szilvességén túl még bőven el is lehet adni belőle. Nagyon jó példája annak, hogy minden egyes gyümölcsfa egymagában is számottevő érték a jó gondozást bőségesen meghálálja. Nekünk magyaroknak azonban ehhez még hozzá kell szökünk, mert a régi jóvilágban mi ezt a felfogást hoztuk magunkkal, hogy a föld csak akkor érték s csak akkor hoz jövedelmet, ha egyik végétől nem lehet látni a másikat. Hát Kóvári tőrsőrmester ugyancsak bebizonyítja, hogy ez nem igaz.

Karlós Lajos kamendollári őrsbeli tőrsőrmester azt írja, hogy 269 négyzetöles telkén — Révfülöpon — házat épített. Maradt 160 ölnyi kertje, erre 16 körte-, 8 alma-, 8 barack-, 2 díó-, 2 mandula-, 1 cseresznye-, 1 meggy- és 2 szilvafát (kicsit sokat) ültetett és már ebben az évben bőséges termés jeleit látta. Ezen a csöppnyi területen azt is érdemesebb tartja, hogy szakképzett alkalmi munkással gondoztassa a fákat, amíg majd maga hozzájut ehhez

s meg van róla győződve, hogy a fái hálások lesznek. Ebben nem is fog csalatkozni.

Enyedi Andrák kunágóti őrmesternek Gyulán van 300 négyzetöles gyümölcsöse. Három évvel ezelőtt vette, de az öreg, hitvány-fajta fák nem tetszettek neki. Fejét fogott rájuk s most egészséges, jófajtaú kis gyümölcsöse van. Enyedi őrmester ott fogta meg a dolgot, ahol a magyar ember leginkább elhibázza: nem kegyelmezett meg a hitvány öreg fáknak. Hány és hány tanya végében látunk aránylag nagy területen kertet, de szinte kivétel nélkül a leghitványabb fakkal van sűrűn teleülve. Így semmi sem ér az egész, átültetéssel viszont egymaga is komoly kis vagyoni jelentése, de hát a magyar gazda ezt még nem tudja. Enyedi őrmester bajtársunk egyébként bizik benne, hogy jövőre nem lesz jégverés, módjában lesz tehát számunkra a kertjéből mutatni néhány szép, piros almát küldeni. Közvetítjük ezt a jóleső bajtársas figyelmét, de talán Kunágótna elegendő szegény gyermeket, adja majd nevünkben azoknak az almát.

Érdemes pályázatot küldöttek még be Nagy István I. tiszthelyettes (Óbó), Ferenczi Károly csendőri (Tököl) és még 59-en. Csupa kis terület, mind távol a szolgálati állomástól, mindenütt új telepítés, de mindenütt megvan az a fellamérés és törekvés is, hogy minden fát úgy kell nevelni, mint a gyermeket. Minél több követjük akad, annál több csendőrnök lesz valami mellékes konyháralója, amikor nyugdíjba megy s amellet azon sem kell majd törni a fejét senkinek, hogy a napokat mivel töltsé. A föld és fa mindig ad szórakoznivalót és soha sem csapja be az embert. És amint egyik fenti példa mutatja, ebben is jó példaadója lehet a csendőri a lakosságnak.

A júlusban kitűzött kertészeti szakkönyvet Monori (Hancsik) Pál tőrsőrmester címére postára adtuk. Az ő pályázatából tűnik ki nemcsak a legnagyobb szakértelem, de a fa legmélyebb szeretete is.

Végeztül meg kell még jegyeznünk, hogy amikor a mostani beszámolóknak kiadást és bevételt, befektetést és hasznát tárgyalunk, távolról sem akartuk a kalmár szellemét belevinni a csendőrhoz. Szó sincs róla, hogy üzérkedjünk, vagy szolgálatunk mellőzésével rávessük magunkat most már a gyümölcsösökre haszonra. Csak azt a célt akartuk mi is néhány példával előbbrevinni, hogy a csendőri ne dobálja szét a garasait haszonlatlanságokra, hanem szerezzen földet a talpa alá s ha csak kicsit tud, ültessen rá gyümölcsfákat, mert a maga józan takaréklátásából megszerzett földet leginkább ezzel tudja nemcsak széppé, de hasznossá is tenni. Ami természetesen nem bűn, ellenkezőleg; nemzetgazdasági érdek is, akármiyen kicsi arányokban, mert sok kicsi sokra megy...

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MORACSY LAJOS százados.

Stádiumi Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőri ágyasmű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, kácsi és civilruha-szöveteket a legkedvezőbb ártételei mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek
árraktárában
Budapest, Dessewffy-u. 40. II. em. 12.

Nb. rendeléseiket kéri Baria József, a Müller cég beltagja

DORNER BÉLA úri- és egyenruhazabáló
SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.

A II. csendőrkör, vezérparancs oszt. parancs hiv. szállítója.
Alapítási év: 1833. — Tel. 237. — Ptp. ca. 26118.
Megbízható kivétel. Méltányos árak

Neubart Sándor
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ.

OKLEVÉLLEL KITÜNTETETT ÓRÁSMESTER.
SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 23.

Órák, ékszerek, ezüst- és alpakka evőeszközök és dísz tárgyak. Ingaórák nagy választékban óra- és ékszerjavítások jótállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választéksomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szívesen szabott árainból 3% engedményt kap.